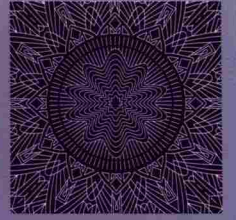

ธนาคารแห่งประเทศไทย

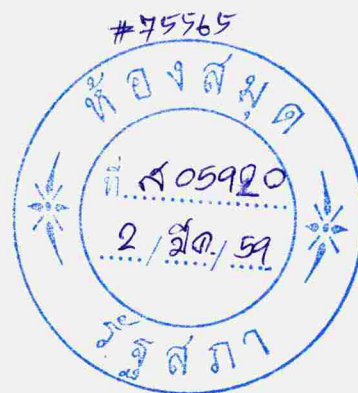

รายงานการประเมินเสถียรภาพระบบการเงินไทย 2558

ธนาคารแห่งประเทศไทย

ฉบับ
01
7.5
332
2558

รายงานการประเมินเสถียรภาพระบบการเงินไทย 2558

สิ่งพิมพ์รัฐบาล
สมบัติห้องสมุดรัฐสภา

สารจากผู้ว่าการ

ปี 2558 เป็นปีแห่งความผันผวนของเศรษฐกิจโลก ทั้งจากการชะลอตัวของเศรษฐกิจจีน การลดลงของราคาน้ำมันและราคาสินค้าโภคภัณฑ์ และการเริ่มปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบายของธนาคารกลางสหรัฐฯ เศรษฐกิจไทยซึ่งมีการพึ่งพาการส่งออกและมีความเชื่อมโยงกับระบบการเงินโลกค่อนข้างสูงย่อมไม่สามารถหลีกเลี่ยงผลกระทบดังกล่าวได้ สะท้อนจากการส่งออกสินค้าของไทยที่หดตัว ส่งผลให้การฟื้นตัวของเศรษฐกิจไทยเป็นไปอย่างช้าๆ รวมทั้งเกิดกระแสเงินทุนไหลออกและมีความผันผวนในตลาดการเงินที่สูงขึ้น นอกจากนี้ ยังมีปัญหาเพิ่มเติมจากภัยแล้งและราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ ภายใต้อัจฉริยะที่ควบคุมไม่ได้ดังกล่าว นโยบายมหภาคทั้งการเงินและการคลังได้ทำงานสอดคล้องกันเพื่อช่วยลดผลกระทบจากเศรษฐกิจโลก พร้อมกับใช้โอกาสนี้ลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการเจริญเติบโตในระยะยาว

การเติบโตของเศรษฐกิจแบบค่อยเป็นค่อยไปและช้ากว่าที่คาดในปีนี้ส่งผลลบต่อรายได้ความสามารถในการชำระหนี้ของภาคเอกชน และคุณภาพสินเชื่อของระบบธนาคาร ความเสี่ยงต่อเสถียรภาพระบบการเงินไทยในปี 2558 จึงมีมากขึ้น แต่ด้วยฐานะการเงินของภาคธุรกิจและภาคสถาบันการเงินที่ยังเข้มแข็ง ฐานะด้านต่างประเทศที่ยังมั่นคง ทั้งดุลบัญชีเดินสะพัดที่เกินดุลต่อเนื่องและเงินสำรองระหว่างประเทศที่อยู่ในระดับสูง ประกอบกับนโยบายมหภาคที่มีความยืดหยุ่นเพียงพอที่จะใช้ได้อย่างจำเป็น (Policy Space) ทำให้เสถียรภาพการเงินไทยสามารถรองรับความเสี่ยงที่เพิ่มขึ้นได้

ภายใต้สภาพแวดล้อมโลกที่ยังมีความเสี่ยงสูงต่อเนื่องใน ปี 2559 ธนาคารแห่งประเทศไทยจะติดตามและประเมินสถานการณ์อย่างใกล้ชิด โดยจักประสานกับหน่วยงานเศรษฐกิจของภาครัฐและองค์กรกำกับดูแล เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลและความเห็น รวมถึงประสานมุมมองและร่วมกันพัฒนากรอบการติดตามและประเมินเสถียรภาพระบบการเงินที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายร่วมกันของการรักษาเสถียรภาพระบบการเงินและสนับสนุนการเติบโตอย่างยั่งยืนของเศรษฐกิจไทย

ธนาคารแห่งประเทศไทยหวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานการประเมินเสถียรภาพระบบการเงินไทยฉบับนี้จะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจความเสี่ยง ช่องทาง และผลกระทบที่อาจมีต่อเสถียรภาพระบบการเงิน ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะเป็นประโยชน์ต่อภาคธุรกิจและประชาชนทั่วไปในการประเมินความเสี่ยง วางแผน ปรับตัว และเตรียมพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นได้ทันท่วงที

นายวิโรจน์ สันติประภพ

ผู้ว่าการ

21 มกราคม 2559

บทสรุปผู้บริหาร	1
บทที่ 1 ภาวะเศรษฐกิจการเงินและปัจจัยเสี่ยง	5
1.1 ภาคเศรษฐกิจต่างประเทศ	5
1.2 ภาคเศรษฐกิจในประเทศ	8
1.3 ภาคสถาบันการเงิน	11
1.4 ภาคตลาดการเงิน	14
บทที่ 2 ผลประเมินปัจจัยเสี่ยงที่สำคัญต่อเสถียรภาพระบบการเงินของไทย ในระยะต่อไป	19
2.1 ผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจที่ฟื้นตัวช้าต่อเสถียรภาพระบบการเงินไทย	19
<i>บทความ 1: มาตรการภาครัฐผ่านสถาบันการเงินเฉพาะกิจ (SFIs) และกรอบการติดตามวิเคราะห์ผลกระทบ</i>	26
<i>บทความ 2: การประเมินความเสี่ยงจากการก่อหนี้ของภาคธุรกิจไทย</i>	28
2.2 ภาวะอัตราดอกเบี้ยที่อยู่ในระดับต่ำเป็นเวลานาน	30
2.3 ผลกระทบจากความเสี่ยงต่างประเทศต่อเสถียรภาพระบบการเงินไทย	33
บทที่ 3 ผลประเมินความเสี่ยงเชิงโครงสร้างต่อเสถียรภาพระบบการเงินของไทย	37
3.1 การขยายตัวของผู้ให้บริการทางการเงินที่มีใช้ธนาคารพาณิชย์ (Non-banks) และผลต่อเสถียรภาพระบบการเงิน	37
3.2 พัฒนาการและความเสี่ยงจากความก้าวหน้าของเทคโนโลยีในระบบสถาบันการเงิน และระบบการชำระเงิน	46
ภาคผนวก 1 ระบบการเงินไทย	51

บทสรุปผู้บริหาร

ความเสี่ยงต่อเสถียรภาพระบบการเงินไทยในปี 2558 มีมากขึ้นกว่าปีก่อน จากความล่าช้าของการฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลกซึ่งส่งผลให้เศรษฐกิจไทยขยายตัวได้อย่างช้า ๆ กระทบต่อรายได้และความสามารถในการชำระหนี้ของภาคครัวเรือนและภาคธุรกิจบางส่วน นอกจากนี้ ความไม่แน่นอนของตลาดการเงินโลกที่สูงขึ้น ทำให้กระแสเงินทุนเคลื่อนย้าย อัตราแลกเปลี่ยน และราคาสินทรัพย์ ผันผวนมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ฐานะการเงินของภาคเศรษฐกิจทั้งในระดับมหภาคและระดับภาคสาขาเศรษฐกิจที่สำคัญ เช่น ภาคสถาบันการเงิน ภาคธุรกิจ ยังมีความเข้มแข็ง สามารถรองรับความเสี่ยงที่เพิ่มขึ้นได้ สำหรับในระยะต่อไปยังคงติดตามพฤติกรรมความเสี่ยงทางผลตอบแทนและยอมรับความเสี่ยงที่สูงขึ้น (Search for Yield) ภายใต้อัตราดอกเบี้ยที่อยู่ในระดับต่ำเป็นเวลานาน รวมถึงความเสี่ยงจากโครงสร้างของเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป ทั้งจากบทบาทของผู้ให้บริการทางการเงินที่มีธนาคารพาณิชย์ (Non-banks) ที่เพิ่มขึ้น และความเสี่ยงจากเทคโนโลยีทางการเงินใหม่ ๆ

1) เสถียรภาพเศรษฐกิจไทยมีความเสี่ยงมากขึ้นกว่าปีก่อน จากความล่าช้าของการฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลกซึ่งส่งผลต่อการขยายตัวของเศรษฐกิจไทย ทำให้รายได้และความสามารถในการชำระหนี้ของภาคเอกชน รวมถึงคุณภาพสินเชื่อของระบบธนาคารพาณิชย์ด้อยลง

การส่งออกที่หดตัวส่งผลต่อรายได้ครัวเรือนที่อยู่ในภาคการผลิตและการส่งออกสินค้า นอกจากนี้ ราคาสินค้าเกษตรที่อยู่ในระดับต่ำและปริมาณผลผลิตที่ลดลงจากภาวะภัยแล้งทำให้รายได้ของครัวเรือนในภาคเกษตรลดลง ประกอบกับภาระหนี้ที่ยังอยู่ในระดับสูงส่งผลให้หนี้ด้อยคุณภาพของภาคครัวเรือนปรับสูงขึ้นในทุกประเภทสินเชื่อ โดยเฉพาะสินเชื่อส่วนบุคคลและสินเชื่อบัตรเครดิต

ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีหนี้สินเพิ่มขึ้น สัดส่วนสินเชื่อด้อยคุณภาพของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprises: SMEs) ในระบบธนาคารพาณิชย์สูงขึ้นจากปีก่อน เนื่องจากประสบผลขาดทุนจากภาวะเศรษฐกิจและราคาสินค้าโภคภัณฑ์ที่อยู่ในระดับต่ำ

บริษัทขนาดใหญ่บางส่วนในตลาดหลักทรัพย์มีสัดส่วนหนี้สินต่อทุนสูงขึ้น ส่วนหนึ่งเป็นผลจากการกู้ยืมเพื่อขยายธุรกิจในช่วงที่ต้นทุนการกู้ยืมต่ำ ประกอบกับบางภาคธุรกิจมีผลประกอบการขาดทุนทำให้ส่วนทุนลดลง แต่ในภาพรวมฐานะการเงินของธุรกิจที่มีใช้สถาบันการเงินที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ (SET และ mai) ยังอยู่ในเกณฑ์ดี สามารถรองรับความเสี่ยงจากภาวะเศรษฐกิจที่อาจมีมากขึ้นในระยะต่อไปได้ระดับหนึ่ง รวมทั้ง ภาคสถาบันการเงินโดยรวมยังมีความเข้มแข็งจากเงินกองทุนและการกันสำรองที่อยู่ในระดับสูง สามารถรองรับผลกระทบจากระดับหนี้เสียที่เพิ่มขึ้น

ทั้งนี้ ภายใต้สถานการณ์ที่เศรษฐกิจฟื้นตัวอย่างค่อยเป็นค่อยไป ภาครัฐได้ออกมาตรการทางการเงินเพื่อช่วยเหลือภาคที่ได้รับผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจ อาทิ มาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ของผู้มีรายได้น้อย มาตรการด้านสินเชื่อแก่ธุรกิจ SMEs และมาตรการกระตุ้นภาคอสังหาริมทรัพย์ ซึ่งคาดว่าผลของมาตรการเหล่านี้จะช่วยลดค่าใช้จ่ายและเพิ่มสภาพคล่องให้กับภาคเอกชนได้ระดับหนึ่ง

นอกจากนี้ มาตรการส่งเสริมการลงทุนภาคเอกชนและการลงทุนของภาครัฐในโครงการขนาดใหญ่ เป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยสนับสนุนการฟื้นตัวของเศรษฐกิจไทยในระยะต่อไป

2) ภาวะอัตราดอกเบี้ยที่อยู่ในระดับต่ำต่อเนื่องและยาวนาน ทำให้เห็นพฤติกรรมแสวงหาผลตอบแทนและยอมรับความเสี่ยงที่สูงขึ้น ในตลาดหุ้น ตลาดตราสารหนี้ และสินทรัพย์ต่างๆ มากขึ้น โดยช่วงครึ่งปีแรกของปี 2558 นักลงทุนรายย่อยลงทุนในตลาดหลักทรัพย์เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในกลุ่มหลักทรัพย์ขนาดเล็กที่ไม่ได้อยู่ในดัชนี SET50 และหลักทรัพย์ในตลาด mai ในช่วงครึ่งหลังของปีถึงแม้ความร้อนแรงของการซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์ลดลง แต่ราคาหลักทรัพย์ไทยต่อกำไรสุทธิต่อหุ้น (Price to Earnings Ratio) ยังอยู่ในระดับสูงเมื่อเทียบกับค่าเฉลี่ยในอดีต นอกจากนี้ มีการลงทุนในหลักทรัพย์ต่างประเทศผ่านกองทุนรวม (Foreign Investment Fund: FIF) มากขึ้น โดยบางส่วนไปลงทุนในประเทศที่มีความเสี่ยงด้านเครดิตสูง

สำหรับภาคธุรกิจได้หันมาระดมทุนผ่านตราสารหนี้มากขึ้น เนื่องจากมีต้นทุนที่ต่ำกว่าการกู้ยืมจากธนาคารพาณิชย์ และบางกลุ่มโดยเฉพาะธุรกิจภาคอสังหาริมทรัพย์ออกตราสารหนี้ที่ไม่มีการจัดอันดับความน่าเชื่อถือ (Non-Rated Bonds) เพิ่มขึ้น อีกทั้ง ยังพบสัญญาณเก็งกำไรจากการซื้อขายใบจองในตลาดอาคารชุดในเขตกรุงเทพฯ เพิ่มขึ้นบ้าง ซึ่งอาจสร้างความเสี่ยงในกรณีผู้เก็งกำไรไม่สามารถหาผู้ซื้อจริงมารับโอนกรรมสิทธิ์เมื่อโครงการสร้างแล้วเสร็จ ซึ่งจะส่งผลให้มีอุปทานที่อยู่อาศัยคงค้างมากขึ้น จนกลายเป็นภาระทางการเงินกับผู้ประกอบการและส่งผลกระทบต่ออุปสงค์ภาคเศรษฐกิจอื่นได้

ในภาพรวมความเสี่ยงจากพฤติกรรมแสวงหาผลตอบแทนและการยอมรับความเสี่ยงที่สูงขึ้น ต่อเสถียรภาพระบบการเงินยังมีจำกัด เนื่องจาก (1) ในช่วงต้นปี สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ได้ออกมาตรการดูแลการซื้อขายหลักทรัพย์ทำให้ตลาดหลักทรัพย์ลดความร้อนแรงลง (2) พฤติกรรมการซื้อขายของนักลงทุนส่วนใหญ่ใช้เงินสด และการกู้ยืมเพื่อซื้อหลักทรัพย์ (Margin Loan) มีสัดส่วนน้อย (3) การลงทุนในหลักทรัพย์ต่างประเทศผ่านกองทุนรวมส่วนใหญ่มีการป้องกันความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน และเป็นการลงทุนที่มีระยะเวลาไถ่ถอนแน่นอน (Term Fund) (4) ความเสี่ยงจากการออกตราสารหนี้ที่ไม่มีการจัดอันดับความน่าเชื่อถือยังไม่สูงนัก เพราะมีสัดส่วนน้อยเมื่อเทียบกับมูลค่าตราสารหนี้รวม และเสนอขายเฉพาะนักลงทุนรายใหญ่ที่ผ่านเกณฑ์ตามที่กำหนด (Accredited Investors) และ (5) ในระยะสั้นผลกระทบจากการเก็งกำไรในตลาดอสังหาริมทรัพย์ต่อเสถียรภาพระบบการเงินยังมีจำกัด เนื่องจากผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีการบริหารความเสี่ยงที่ดีและมีฐานะการเงินที่เข้มแข็ง

ในระยะต่อไปยังต้องติดตามความเสี่ยงจากการลงทุนรูปแบบใหม่ๆ ภายใต้สภาวะอัตราดอกเบี้ยต่ำ โดยเฉพาะช่องทางที่นักลงทุนอาจขาดความรู้ความเข้าใจในการประเมินความเสี่ยงจากการลงทุนรูปแบบต่างๆ อย่างถูกต้อง ซึ่งอาจทำให้นักลงทุนประเมินความเสี่ยงต่ำกว่าที่ควรจะเป็น (Under-pricing of Risks) และนำไปสู่การสะสมความเปราะบางและสร้างความเสี่ยงต่อเสถียรภาพระบบการเงินไทย

3) ความเสี่ยงต่างประเทศต่อเสถียรภาพระบบการเงินไทย เศรษฐกิจโลกฟื้นตัวล่าช้าจากการชะลอตัวของเศรษฐกิจจีนและกลุ่มประเทศตลาดเกิดใหม่ ประกอบกับนโยบายการเงินของกลุ่มประเทศ

เศรษฐกิจหลักมีความแตกต่างกันมากขึ้น (Policy Divergence) โดยญี่ปุ่นและกลุ่มยูโรยังคงผ่อนคลายนโยบายการเงินต่อเนื่องตามการฟื้นตัวที่ยังอ่อนแอ ขณะที่เศรษฐกิจสหรัฐฯ มีแนวโน้มฟื้นตัวต่อเนื่องส่งผลให้ในเดือนธันวาคม 2558 ธนาคารกลางสหรัฐฯ ปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบายเป็นครั้งแรกในรอบ 7 ปี โดยความไม่แน่นอนในเงื่อนไขเวลาและความเร็วของการปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยของธนาคารกลางสหรัฐฯ ส่งผลให้เกิดความผันผวนในตลาดการเงินโลก แต่ผลกระทบต่อระบบการเงินไทยอยู่ในวงจำกัด เนื่องจากฐานะด้านต่างประเทศของไทยในปัจจุบันยังอยู่ในเกณฑ์เข้มแข็ง สามารถรองรับความผันผวนที่เพิ่มขึ้นได้ โดยดุลบัญชีเดินสะพัดของไทยเกินดุลอย่างต่อเนื่องและเงินสำรองระหว่างประเทศอยู่ในระดับสูง นอกจากนี้ หนี้ต่างประเทศของภาคเอกชนและภาครัฐของไทยส่วนหนึ่งอยู่ในรูปสกุลเงินบาท อาทิ พันธบัตรของภาครัฐและหุ้นกู้ภาคเอกชนที่ถือครองโดยนักลงทุนต่างชาติ ขณะที่หนี้ต่างประเทศในรูปสกุลเงินตราต่างประเทศส่วนใหญ่เป็นหนี้ของธุรกิจขนาดใหญ่ซึ่งมีการบริหารจัดการความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนค่อนข้างดี

4) ความเสี่ยงเชิงโครงสร้างเศรษฐกิจต่อเสถียรภาพระบบการเงินไทย ในปัจจุบันยังไม่เห็นผลกระทบต่อเสถียรภาพระบบการเงินที่ชัดเจน แต่ควรติดตามและเตรียมความพร้อมรับมือกับความเสี่ยงเชิงโครงสร้างที่ได้เปลี่ยนแปลงไปและอาจมีเพิ่มขึ้นในอนาคต ได้แก่ การขยายตัวของผู้ให้บริการทางการเงินที่มีใบอนุญาตพาณิชย์ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพระบบการเงินไทยมากขึ้นจากความเชื่อมโยงกับระบบการเงินอื่น ๆ และความเสี่ยงจากพัฒนาการของเทคโนโลยีทางการเงินต่อผู้ใช้บริการ ผู้ให้บริการ ตลอดจนระบบสถาบันการเงิน และระบบการชำระเงินในภาพรวม ซึ่งผู้กำกับดูแลที่เกี่ยวข้องมีความจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมให้เท่าทันกับพัฒนาการที่เกิดขึ้น

ภาวะเศรษฐกิจการเงินและปัจจัยเสี่ยง

บทที่ 1 ภาวะเศรษฐกิจการเงินและปัจจัยเสี่ยง

เสถียรภาพระบบการเงินไทยมีความเสี่ยงมากขึ้นจากเศรษฐกิจโลกและเศรษฐกิจไทยที่ฟื้นตัวอย่างค่อยเป็นค่อยไปและช้ากว่าที่คาดไว้ รวมถึงราคาสินค้าโภคภัณฑ์ที่ปรับลดลง ส่งผลกระทบต่อภาคครัวเรือนและธุรกิจ ทำให้รายได้และความสามารถในการชำระหนี้ลดลง และส่งผลต่อเนื่องให้คุณภาพสินเชื่อและความสามารถในการทำกำไรของภาคสถาบันการเงินด้อยลง นอกจากนี้ อัตราดอกเบี้ยของโลกและไทยที่อยู่ในระดับต่ำเป็นเวลานานส่งผลให้นักลงทุนมีพฤติกรรมแสวงหาผลตอบแทนและยอมรับความเสี่ยงที่สูงขึ้น (Search for Yield) อีกทั้งตลาดการเงินโลกมีความผันผวนมากขึ้นจากการชะลอตัวของเศรษฐกิจจีนและความแตกต่างของการดำเนินนโยบายการเงินของประเทศเศรษฐกิจหลัก ทำให้กระแสเงินทุนเคลื่อนย้าย อัตราแลกเปลี่ยน และราคาสินทรัพย์ ในตลาดการเงินไทยมีความผันผวนมากขึ้น

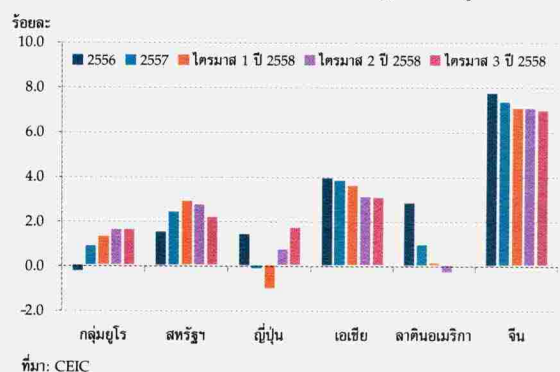
ตารางสรุปความเสี่ยงสำคัญต่อเสถียรภาพระบบการเงินไทย

เศรษฐกิจต่างประเทศ	<ul style="list-style-type: none"> - การชะลอตัวของเศรษฐกิจจีนและเอเชีย - ความเสี่ยงจากเศรษฐกิจกลุ่มยูโร อาทิ ความอ่อนไหวของการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจและปัญหาด้านภูมิรัฐศาสตร์โลก (Geopolitical Risks) - ราคาสินค้าโภคภัณฑ์ในตลาดโลกที่ปรับลดลงและทรงตัวอยู่ในระดับต่ำ - ความแตกต่างของการดำเนินนโยบายการเงินของประเทศเศรษฐกิจหลัก
เศรษฐกิจในประเทศ	<ul style="list-style-type: none"> - ภาวะเศรษฐกิจในประเทศที่ฟื้นตัวอย่างค่อยเป็นค่อยไปและช้ากว่าที่คาดไว้กระทบต่อรายได้และความสามารถในการชำระหนี้ของครัวเรือนและธุรกิจขนาดเล็ก - พฤติกรรมแสวงหาผลตอบแทนและยอมรับความเสี่ยงที่สูงขึ้น ภายใต้ภาวะอัตราดอกเบี้ยที่อยู่ในระดับต่ำ
สถาบันการเงิน	<ul style="list-style-type: none"> - คุณภาพสินเชื่อและความสามารถในการทำกำไรของระบบสถาบันการเงินด้อยลง แต่เงินสำรองและเงินกองทุนยังอยู่ในระดับสูง ช่วยรองรับความเสี่ยงจากการด้อยลงของคุณภาพสินทรัพย์ได้
ตลาดการเงิน	<ul style="list-style-type: none"> - ความผันผวนของตลาดการเงินโลกส่งผลให้เงินทุนเคลื่อนย้าย อัตราแลกเปลี่ยน และราคาสินทรัพย์ต่าง ๆ ผันผวนมากขึ้น

1.1 ภาคเศรษฐกิจต่างประเทศ

เศรษฐกิจโลกขยายตัวชะลอลงตามเศรษฐกิจจีนและกลุ่มประเทศตลาดเกิดใหม่เป็นสำคัญ (ภาพที่ 1.1.1) เศรษฐกิจจีนชะลอตัวเป็นผลจากการปฏิรูปเศรษฐกิจของทางการที่มุ่งเน้นให้การบริโภคเป็นแรงขับเคลื่อนหลักของเศรษฐกิจแทนการส่งออกและการลงทุน รวมถึงการควบคุมความเสี่ยงต่อเสถียรภาพระบบการเงินและภาคการคลัง โดยจำกัดการขยายตัวของสินเชื่อ และการลงทุน

ภาพที่ 1.1.1 อัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจแต่ละภูมิภาค

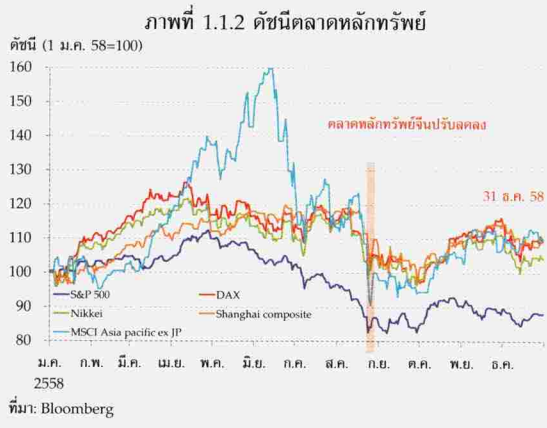
ที่มีความเสี่ยงสูง ขณะที่เศรษฐกิจของประเทศในภูมิภาคเอเชียและลาตินอเมริกาชะลอตามการส่งออกที่หดตัวต่อเนื่องจากอุปสงค์ประเทศคู่ค้าโดยเฉพาะจีน และราคาสินค้าโภคภัณฑ์ที่ปรับลดลงมาก

เศรษฐกิจกลุ่มประเทศอุตสาหกรรมหลักขยายตัวได้ต่อเนื่อง เศรษฐกิจสหรัฐฯ มีแนวโน้มฟื้นตัวตามการขยายตัวของภาคการบริโภคที่ได้รับแรงสนับสนุนจากการฟื้นตัวของตลาดแรงงาน ความเชื่อมั่นและฐานะทางการเงินของภาคเอกชน สำหรับเศรษฐกิจกลุ่มยูโรเริ่มมีสัญญาณฟื้นตัว โดยมีปัจจัยสนับสนุนจากการบริโภคภาคเอกชนที่ปรับดีขึ้น จากราคาน้ำมันที่ปรับลดลง และการให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ขณะที่เศรษฐกิจญี่ปุ่นมีแนวโน้มขยายตัวอย่างค่อยเป็นค่อยไป เนื่องจากอุปสงค์ภายในประเทศทั้งการบริโภคและการลงทุนยังคงอ่อนแอ ทั้งนี้ การฟื้นตัวที่แตกต่างกันของกลุ่มประเทศเศรษฐกิจหลักส่งผลให้ทิศทางการเงินมีความแตกต่างกัน โดยธนาคารกลางสหรัฐฯ ปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบายในเดือนธันวาคม ขณะที่ธนาคารกลางยุโรปและธนาคารกลางญี่ปุ่นยังคงผ่อนคลายนโยบายการเงินอย่างต่อเนื่องเพื่อดูแลการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจ

ความเสี่ยงสำคัญด้านต่างประเทศในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา ที่ส่งผลต่อการขยายตัวของเศรษฐกิจและสร้างความผันผวนในตลาดการเงินทั้งของโลกและไทยมาจากความเสี่ยงหลัก 4 ประการ ได้แก่

1) การชะลอตัวของเศรษฐกิจจีนและเอเชีย

ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจโลก โดยเฉพาะกลุ่มประเทศที่อยู่ในห่วงโซ่การผลิตของจีนและประเทศผู้ส่งออกสินค้าโภคภัณฑ์ นอกจากนี้ ความผันผวนในตลาดการเงินจีนทำให้ตลาดการเงินโลกผันผวนมากขึ้น สะท้อนจากในช่วงระหว่างเดือนมิถุนายนถึงเดือนสิงหาคมที่ราคาหลักทรัพย์ของจีนปรับลดลงกว่าร้อยละ 40 ดัชนีตลาดหลักทรัพย์ทั่วโลกปรับลดลงตาม (ภาพที่ 1.1.2) นอกจากนี้แนวโน้มที่ธนาคารกลางสหรัฐฯ จะปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ย

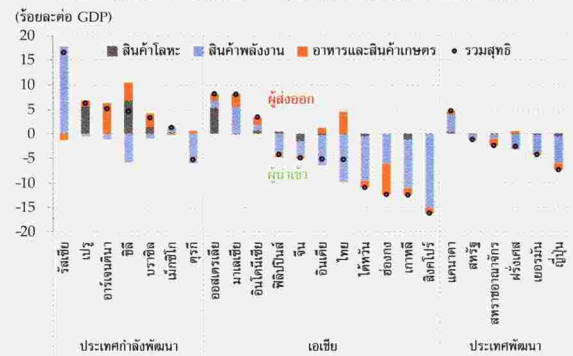
นโยบาย การชะลอตัวของเศรษฐกิจประเทศตลาดเกิดใหม่ในเอเชีย และค่าเงินหยวนที่อ่อนลง ทำให้ค่าเงินของประเทศในภูมิภาคเอเชียเทียบกับค่าเงินดอลลาร์ ทรอ. อ่อนค่าลงในช่วงที่ผ่านมา ซึ่งเป็นการเพิ่มภาระหนี้ของภาคธุรกิจภูมิภาค โดยเฉพาะประเทศที่มีหนี้ต่างประเทศอยู่ในระดับสูง

2) การปรับลดลงของราคาน้ำมัน และราคาสินค้าโภคภัณฑ์ ราคาน้ำมันที่ปรับลดลงส่วนหนึ่งเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างของตลาดน้ำมันโลก โดยเฉพาะความก้าวหน้าของเทคโนโลยีการขุดเจาะน้ำมันของสหรัฐฯ รวมถึงกลุ่มประเทศผู้ส่งออกน้ำมันรายใหญ่ที่ยังคงปริมาณการผลิตในระดับสูงเพื่อรักษาส่วนแบ่งตลาดและรายได้จากการส่งออกน้ำมัน ประกอบกับอุปสงค์น้ำมันยังคงอยู่ในระดับต่ำตามเศรษฐกิจโลกที่ฟื้นตัวอย่างค่อยเป็นค่อยไป สำหรับราคาสินค้าโภคภัณฑ์อื่น ๆ ปรับลดลงตามการชะลอตัวของเศรษฐกิจจีนเป็นสำคัญ เนื่องจากจีนเป็นผู้บริโภคสินค้าโภคภัณฑ์รายใหญ่ของโลก ผลดังกล่าวทำให้รายได้ภาคเอกชนของกลุ่มประเทศผู้ส่งออกสินค้าโภคภัณฑ์ในภูมิภาคลดลง (ภาพที่ 1.1.3) เป็นข้อจำกัดต่อการขยายตัวของการบริโภคและการลงทุนในหลายประเทศ นอกจากนี้ ราคาสินค้าโภคภัณฑ์ที่อยู่ในระดับต่ำยังทำให้อัตราเงินเฟ้อทั่วโลกปรับลดลง ทำให้ความเสี่ยงในการเกิดภาวะเงินฝืดสูงขึ้นในบางประเทศที่อุปสงค์ยังมีความเปราะบาง อาทิ กลุ่มยูโร และญี่ปุ่น

3) ความไม่แน่นอนและความแตกต่างในการดำเนินนโยบายการเงินของประเทศเศรษฐกิจหลัก (Policy Divergence) ความไม่แน่นอนของเงื่อนไขและความเร็วในการปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบายของธนาคารกลางสหรัฐฯ ประกอบกับธนาคารกลางของยุโรปและญี่ปุ่นยังคงผ่อนคลายนโยบายการเงินอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ความผันผวนของเงินทุนเคลื่อนย้ายในตลาดการเงินโลกปรับเพิ่มขึ้น

4) ความเสี่ยงจากเศรษฐกิจกลุ่มยูโร ภาวะการเงินในกลุ่มยูโรผ่อนคลายนมากขึ้นหลังจากธนาคาร

ภาพที่ 1.1.3 ประเทศส่งออก/นำเข้าสินค้าโภคภัณฑ์ (2556)

ที่มา: Trademap

กลางยุโรปประกาศมาตรการผ่อนคลายเชิงปริมาณเพิ่มเติมในช่วงต้นปี แต่ยังมีเหตุการณ์ที่ส่งผลต่อความผันผวนในภาคการเงินเกิดขึ้นเป็นระยะ อาทิ ความเสี่ยงการผันผวนค่าเงินของกรีซที่ปรับสูงขึ้นในช่วงกลางปี ซึ่งกระทบต่อเสถียรภาพการรวมกลุ่มของสหภาพยุโรป ปัญหาการคว่ำบาตรรัสเซียของสหภาพยุโรปที่ยืดเยื้อจากปัญหาด้านภูมิรัฐศาสตร์ระหว่างรัสเซียและยูเครน รวมถึงเหตุก่อการร้ายในกรุงปารีสในช่วงปลายปี ที่ส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของประชาชน

1.2 ภาคเศรษฐกิจในประเทศ

ความเสี่ยงสำคัญที่กระทบต่อเสถียรภาพเศรษฐกิจในประเทศ คือ ความเสี่ยงจากภาวะเศรษฐกิจที่ฟื้นตัวช้าส่งผลต่อรายได้และความสามารถในการชำระหนี้ของทั้งภาคครัวเรือนและภาคธุรกิจ รวมถึงความเสี่ยงจากพฤติกรรมแสวงหาผลตอบแทนและยอมรับความเสี่ยงที่สูงขึ้น (Search for Yield) ที่มีมากขึ้น ในภาวะที่อัตราดอกเบี้ยในประเทศอยู่ในระดับต่ำเป็นเวลานาน

เศรษฐกิจไทยฟื้นตัวอย่างค่อยเป็นค่อยไป โดยแรงขับเคลื่อนหลักมาจากภาคการท่องเที่ยวและการใช้จ่ายภาครัฐ แต่มีปัจจัยถ่วงจากการส่งออกสินค้าที่ยังหดตัวต่อเนื่องตาม การชะลอตัวของเศรษฐกิจประเทศคู่ค้า โดยเฉพาะจีนและเอเชีย รวมถึงปัญหาเชิงโครงสร้างที่ทำให้ไทยสูญเสียความสามารถในการแข่งขัน โดยเฉพาะข้อจำกัดของการใช้เทคโนโลยีขั้นสูงเพื่อการผลิตสินค้า ขณะที่การบริโภคภาคเอกชนฟื้นตัวได้อย่างช้า ๆ โดยครัวเรือนระมัดระวังการใช้จ่ายมากขึ้น ประกอบกับสถาบันการเงินยังระมัดระวังการปล่อยสินเชื่อแก่ครัวเรือน ส่วนการลงทุนภาคเอกชนยังอยู่ในระดับต่ำ โดยภาคธุรกิจตัดสินใจชะลอการลงทุนออกไป เนื่องจากอุปสงค์ทั้งในและต่างประเทศที่ชะลอตัวทำให้กำลังการผลิตในภาคอุตสาหกรรมมีเพียงพอ ประกอบกับสถาบันการเงินระมัดระวังการให้สินเชื่อแก่ธุรกิจ โดยเฉพาะธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium

Enterprises: SMEs) และการลงทุนขนาดใหญ่ของภาครัฐ
ยังอยู่ในระยะเริ่มต้น (ภาพที่ 1.2.1)

การส่งออกที่หดตัว ประกอบกับปัญหาภัยแล้งและ
ราคาสินค้าเกษตรที่ตกต่ำ ส่งผลกระทบต่อรายได้ภาคครัวเรือน
ที่เกี่ยวข้อง ผ่นวกกับปัญหาหนี้ครัวเรือนที่ยังอยู่ใน
ระดับสูง ทำให้ความเสี่ยงที่ภาคครัวเรือนอาจไม่สามารถ
ชำระหนี้ได้ปรับเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม ภาคครัวเรือนมีการ
ปรับตัวเพื่อรองรับปัญหารายได้ที่ลดลง โดยเพิ่มความ
ระมัดระวังการใช้จ่ายและก่อหนี้ใหม่ จึงทำให้ความเสี่ยง
จากการก่อหนี้ใหม่ลดลงและทำให้สัดส่วนหนี้ครัวเรือนต่อ
GDP ไม่ได้เร่งสูงขึ้นมา โดย ณ สิ้นไตรมาสที่ 3 ปี 2558
สัดส่วนหนี้ภาคครัวเรือนต่อ GDP อยู่ที่ร้อยละ 81.1
เพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากสิ้นปีก่อนที่ร้อยละ 80.7 (ภาพที่
1.2.2)

ภาวะเศรษฐกิจไทยที่ฟื้นตัวช้าอย่างค่อยเป็นค่อยไป
นอกจากจะส่งผลต่อภาคครัวเรือนแล้วยังส่งผลกระทบต่อ
ฐานะทางการเงินของภาคธุรกิจ โดยยอดขายและกำไร
สุทธิของธุรกิจที่ไม่ใช่สถาบันการเงินในตลาดหลักทรัพย์
(SET และ mai) ในช่วง 9 เดือนแรกของปีลดลงเมื่อเทียบ
กับช่วงเดียวกันปีก่อน สอดคล้องกับอัตราหมุนเวียนของ
สินทรัพย์ (Asset Turnover Ratio: ATO)¹ ซึ่งเป็น
ดัชนีวัดความสามารถในการสร้างรายได้ของบริษัทที่
ปรับลดลงอย่างต่อเนื่องและต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระยะยาว
(ปี 2548 - ปี 2558) ในทุกหมวดธุรกิจ (ภาพที่ 1.2.3)
ทั้งนี้ ผลประกอบการที่ชะลอลงทำให้ความสามารถในการ
ชำระหนี้ของภาคธุรกิจด้อยลงบ้าง แต่ภาพรวมธุรกิจส่วนใหญ่
ยังมีสภาพคล่องเพียงพอและสามารถชำระหนี้คืนได้
ประกอบกับภาคธุรกิจมีภาระหนี้ไม่สูง สะท้อนจาก
อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน (Debt to Equity Ratio) ที่ยัง
อยู่ในระดับต่ำที่ 0.8 เท่า

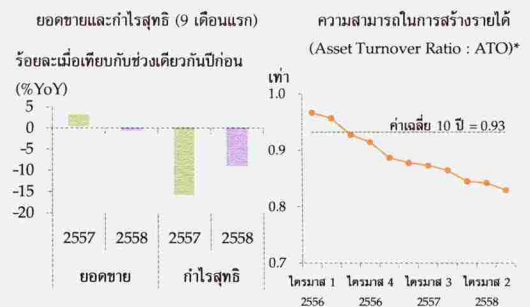
ในภาวะที่เศรษฐกิจไทยฟื้นตัวช้าอย่างค่อยเป็นค่อยไป
คณะกรรมการนโยบายการเงินดำเนินนโยบายการเงิน

¹ คำนวณจากสัดส่วนของผลรวมรายได้ 4 ไตรมาสถัดย้อนหลังต่อ
สินทรัพย์เฉลี่ยในช่วงเวลาเดียวกัน

ภาพที่ 1.2.2 หนี้สินภาคครัวเรือน^{1/}

ภาพที่ 1.2.3 อัตราการเติบโตของยอดขายและกำไรสุทธิ
และความสามารถในการสร้างรายได้ของบริษัทจดทะเบียน

แบบผ่อนคลายเป็นต่อเนื่อง โดยรักษาอัตราดอกเบี้ยให้อยู่ในระดับต่ำ ซึ่งมีส่วนช่วยสนับสนุนการขยายตัวของเศรษฐกิจ แต่ก็ส่งผลกระทบต่อข้างเคียง โดยทำให้พฤติกรรมแสวงหาผลตอบแทนและยอมรับความเสี่ยงที่สูงขึ้นของภาคเอกชนมีมากขึ้น ซึ่งหากนักลงทุนขาดความรู้ความเข้าใจถึงความเสี่ยงและประเมินความเสี่ยงต่ำกว่าที่ควรจะเป็น (Under-pricing of Risks) อาจก่อให้เกิดการสะสมความเปราะบางในบางด้านได้ อาทิ การลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ซึ่งเป็นแหล่งการลงทุนหลักแหล่งหนึ่งของนักลงทุนที่ต้องการแสวงหาผลตอบแทนที่สูงกว่ารายได้จากอัตราดอกเบี้ยเงินฝาก โดยในช่วงครึ่งแรกของปี 2558 นักลงทุนรายย่อยลงทุนในตลาดหลักทรัพย์เพิ่มขึ้นต่อเนื่อง และแม้ความร้อนแรงของการซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์จะลดลง แต่ดัชนีราคาหลักทรัพย์ไทยยังถือว่าอยู่ในระดับสูงเมื่อเทียบกับค่าเฉลี่ยในอดีต

ภาคอสังหาริมทรัพย์ถือเป็นอีกช่องทางหนึ่งให้เห็นพฤติกรรมแสวงหาผลตอบแทนโดยยอมรับความเสี่ยงที่สูงขึ้น โดยเริ่มเห็นสัญญาณของการลงทุนเพื่อเก็งกำไรระยะสั้น โดยการซื้อขายใบจองในตลาดอาคารชุดในเขตกรุงเทพฯ เพิ่มขึ้นบ้าง ทั้งนี้ จากภาวะตลาดอสังหาริมทรัพย์ในปัจจุบันที่อุปสงค์ชะลอตัว ขณะที่ผู้ประกอบการเปิดโครงการใหม่อย่างต่อเนื่อง ทำให้มีจำนวนที่อยู่อาศัยคงค้างสะสมเพิ่มขึ้นมาก โดยเฉพาะอาคารชุดในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล การเก็งกำไรระยะสั้นที่เพิ่มขึ้นอาจทำให้อุปทานคงค้างในระยะต่อไปมีแนวโน้มสูงขึ้นอีก หากผู้เก็งกำไรไม่สามารถหาผู้ซื้อจริงมารับโอนกรรมสิทธิ์ได้เมื่อโครงการสร้างแล้วเสร็จ จึงต้องติดตามความสามารถในการปรับตัวเพื่อรองรับความเสี่ยงของผู้ประกอบการ โดยเฉพาะผู้ประกอบการรายเล็ก เนื่องจากความสามารถในการปรับตัวและฐานะทางการเงินด้อยกว่าผู้ประกอบการรายใหญ่ นอกจากนี้ ยังต้องติดตามพฤติกรรมของผู้ประกอบการ โดยเฉพาะรายใหญ่ที่มีแนวโน้มลดการพึ่งพาแหล่งเงินทุนจากธนาคารพาณิชย์และหันมาระดมทุนผ่านช่องทางอื่น เช่น การออกหุ้นกู้ การร่วมทุน หรือการออกกองทุนอสังหาริมทรัพย์

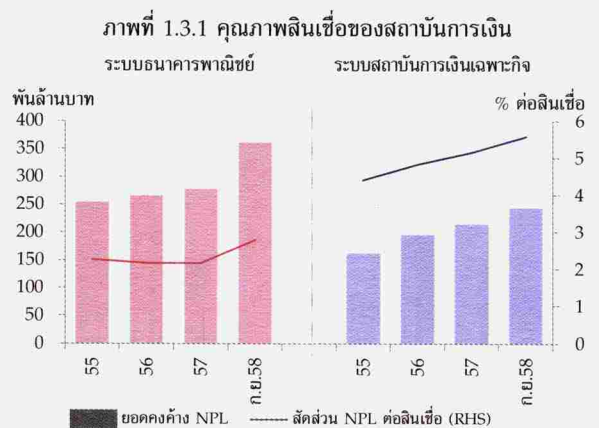
แม้ส่วนหนึ่งจะสะท้อนการพัฒนาของตลาดทุนที่มีบทบาทมากขึ้นในการเป็นแหล่งเงินทุนควบคู่กับระบบธนาคารพาณิชย์ แต่ก็ยังเป็นช่องทางที่ความเสี่ยงจากตลาดอสังหาริมทรัพย์จะส่งผ่านไปยังตลาดทุน รวมถึงนักลงทุนสถาบันและนักลงทุนรายย่อยได้โดยตรงเช่นกัน

ในระยะต่อไป ยังต้องติดตามความเสี่ยงจากการลงทุนรูปแบบใหม่ ๆ ภายใต้ภาวะอัตราดอกเบี้ยที่อยู่ในระดับต่ำ โดยเฉพาะช่องทางที่นักลงทุนอาจยังไม่มีข่าวสารข้อมูลเพียงพอและไม่สามารถประเมินระดับความเสี่ยงได้อย่างถูกต้อง เช่น การซื้อตราสารหนี้ที่ไม่มีการจัดอันดับความน่าเชื่อถือ (Non-Rated Bonds) และการลงทุนในหลักทรัพย์ต่างประเทศ เป็นต้น (ดูรายละเอียดเพิ่มเติมในหัวข้อ 2.2 ภาวะอัตราดอกเบี้ยที่อยู่ในระดับต่ำเป็นเวลานาน)

1.3 ภาคสถาบันการเงิน

ภาวะเศรษฐกิจที่ฟื้นตัวอย่างค่อยเป็นค่อยไปและความสามารถในการชำระหนี้ที่ค่อยลงของภาคครัวเรือนและภาคธุรกิจ ส่งผลต่อคุณภาพสินเชื่อและความสามารถในการทำกำไรของภาคสถาบันการเงิน

คุณภาพสินเชื่อของระบบสถาบันการเงินค่อยลงตามความสามารถในการชำระหนี้ของภาคเอกชนที่ลดลง (ภาพที่ 1.3.1) คุณภาพสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ค่อยลงในทุกกลุ่ม โดยเฉพาะลูกหนี้ธุรกิจขนาดเล็กและขนาดกลาง และกลุ่มลูกหนี้รายย่อย ประกอบกับลูกหนี้ธุรกิจขนาดใหญ่รายหนึ่งในอุตสาหกรรมเหล็กประสบปัญหาจากการดำเนินธุรกิจในต่างประเทศ ทำให้สัดส่วนสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (Non-Performing Loan: NPL) ต่อสินเชื่อรวมเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 2.2 ณ สิ้นปี 2557 เป็นร้อยละ 2.8 ณ สิ้นไตรมาสที่ 3 ปี 2558 ขณะที่คุณภาพ

หมายเหตุ: คุณภาพสินเชื่อของสถาบันการเงิน สะท้อนจาก Non-Performing Loan ซึ่งเป็นสินเชื่อที่ค้างชำระเงินต้นหรือดอกเบี้ยเกินกว่า 3 เดือน นับตั้งแต่วันที่กำหนดชำระ
ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

ภาพที่ 1.3.2 สัดส่วนสำรองที่มีอยู่ต่อสินเชื่อโดยคุณภาพ

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

สินเชื่อของสถาบันการเงินเฉพาะกิจ² ด้อยลงจากลูกหนี้รายย่อยเป็นสำคัญ โดย NPL ต่อสินเชื่อรวมของสถาบันการเงินเฉพาะกิจเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 5.1 ณ สิ้นปี 2557 เป็นร้อยละ 5.6 ณ สิ้นไตรมาสที่ 3 ปี 2558 อย่างไรก็ตามระบบสถาบันการเงินยังมีเงินสำรองอยู่ในระดับสูงเพียงพอรองรับคุณภาพสินเชื่อที่มีแนวโน้มด้อยลงดังกล่าว โดยอัตราส่วนเงินสำรองที่มีอยู่ต่อสำรองฟังก์ชันของระบบธนาคารพาณิชย์อยู่ที่ร้อยละ 153.9 และอัตราส่วนเงินสำรองที่มีอยู่ต่อสินเชื่อโดยคุณภาพของระบบธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินเฉพาะกิจอยู่ที่ร้อยละ 123.0 และ 152.8 ณ สิ้นไตรมาสที่ 3 ปี 2558 ตามลำดับ (ภาพที่ 1.3.2)

ตารางที่ 1.3.1 งบกำไรขาดทุนโดยย่อ

งบกำไรขาดทุนโดยย่อ (ล้านบาท)	ระบบธนาคารพาณิชย์		ระบบสถาบันการเงินเฉพาะกิจ	
	9 เดือน ปี 2558	%yoy	9 เดือน ปี 2558	%yoy
รายได้จากการดำเนินงาน	510,908	7.3	124,027	12.7
รายได้ดอกเบี้ยสุทธิ	315,242	0.0	105,824	12.7
รายได้ที่มีดอกเบี้ย	195,665	21.7	18,203	12.9
ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	221,889	5.4	53,377	2.5
กำไรจากการดำเนินงาน	289,019	8.9	70,650	21.9
หนี้สูญ หนี้สงสัยจะสูญ และขาดทุนจากการซื้อขาย	104,781	71.3	43,175	23.5
ภาษีเงินได้	30,481	-21.5	-	-
กำไร (ขาดทุน) สุทธิ	153,842	-7.0	27,475	19.5

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

กำไรสุทธิของภาคสถาบันการเงินลดลงตามภาวะเศรษฐกิจที่ฟื้นตัวอย่างค่อยเป็นค่อยไป ธนาคารพาณิชย์มีกำไรจากการดำเนินงาน ในรอบ 9 เดือนแรกของปี 2558 ลดลงเมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน (ตารางที่ 1.3.1) จากการตั้งสำรองเพื่อหนี้สงสัยจะสูญที่เพิ่มขึ้นเพื่อรองรับคุณภาพสินเชื่อที่ด้อยลง ประกอบกับรายได้ดอกเบี้ยสุทธิที่ทรงตัวตามภาวะสินเชื่อที่ยังฟื้นตัวอย่างช้าๆ ตามภาวะเศรษฐกิจ ทำให้กำไรสุทธิหดตัวร้อยละ 7.0 จากช่วงเดียวกันปีก่อน และอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์เฉลี่ย (Return on Asset: ROA) ลดลงจากร้อยละ 1.4 ในรอบ 9 เดือนแรกของปี 2557 มาอยู่ที่ร้อยละ 1.2

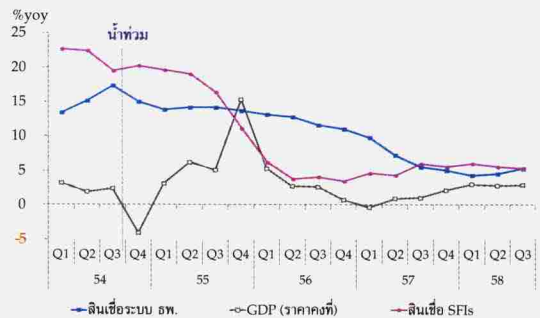
² สถาบันการเงินเฉพาะกิจ (Specialized Financial Institutions: SFIs) ประกอบด้วยธนาคารออมสิน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ธนาคารอาคารสงเคราะห์ ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย บริษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม บริษัทตลาดรองสินเชื่อที่อยู่อาศัย โดยธนาคารออมสิน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และธนาคารอาคารสงเคราะห์ เป็น SFIs หลักที่สนับสนุนการให้สินเชื่อตามพันธกิจของภาครัฐ

สำหรับรายได้ดอกเบี้ยสุทธิของสถาบันการเงิน เฉพาะกิจในรอบ 9 เดือนแรกของปี 2558 เพิ่มขึ้นจาก สินเชื่อที่ยังขยายตัวจากการดำเนินการตามนโยบาย ภาครัฐและต้นทุนด้านเงินฝากที่ลดลงตามภาวะอัตรา ดอกเบี้ยในตลาดเงิน ทำให้รายได้ดอกเบี้ยสุทธิต่อ สินทรัพย์เฉลี่ย (Net Interest Margin: NIM) เพิ่มขึ้น จากร้อยละ 2.7 ใน 9 เดือนแรกของปี 2557 มาอยู่ที่ ร้อยละ 2.9 และ ROA เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 0.67 ใน 9 เดือนแรกของปี 2557 มาอยู่ที่ร้อยละ 0.76

สินเชื่อภาคสถาบันการเงินยังคงขยายตัวได้ สนับสนุนการฟื้นตัวของเศรษฐกิจ ขณะที่ธุรกิจขนาด ใหญ่ระดมทุนผ่านตลาดการเงินเพิ่มขึ้น ณ สิ้นไตรมาสที่ 3 ปี 2558 สินเชื่อระบบธนาคารพาณิชย์ซึ่งเป็นแหล่ง เงินทุนหลักของภาคเอกชนขยายตัวร้อยละ 5.3 ซึ่งเป็น อัตราการขยายตัวที่เพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากสิ้นปี 2557 ใน สินเชื่อธุรกิจเป็นสำคัญ สะท้อนภาวะเศรษฐกิจที่ฟื้นตัว อย่างค่อยเป็นค่อยไป ท่ามกลางความระมัดระวังในการ ปล่อยสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ นอกจากนี้ ธุรกิจ ขนาดใหญ่มีการระดมทุนผ่านตราสารหนี้และตราสารทุน มากขึ้น (ภาพที่ 1.3.3 - 1.3.5) ส่วนหนึ่งเพื่อใช้ประโยชน์ จากภาวะอัตราดอกเบี้ยต่ำในปัจจุบันช่วยควบคุมต้นทุน ทางการเงินในอนาคต ขณะที่สินเชื่ออุปโภคบริโภค ขยายตัวที่ร้อยละ 7.5 ซึ่งเป็นอัตราการขยายตัวที่ ใกล้เคียงกับระยะเดียวกันปีก่อน

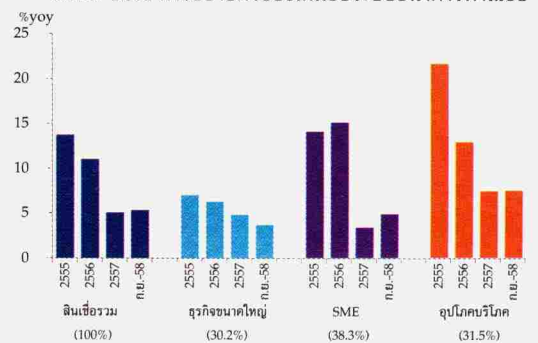
สำหรับสินเชื่อระบบสถาบันการเงินเฉพาะกิจ ขยายตัวได้อย่างต่อเนื่อง โดย ณ สิ้นไตรมาสที่ 3 ปี 2558 ขยายตัวร้อยละ 5.4 จากระยะเดียวกันของปีก่อน ใกล้เคียงกับสิ้นปี 2557 ส่วนใหญ่เป็นสินเชื่อนโยบายของ ภาครัฐเพื่อแก้ไขหนี้ในระบบให้แก่เกษตรกรและสินเชื่อ เพื่อที่อยู่อาศัยตามความต้องการที่อยู่อาศัยของประชาชน อย่างไรก็ดี ต้องติดตามผลของมาตรการภาครัฐด้าน สินเชื่อผ่านสถาบันการเงินเฉพาะกิจของรัฐ ซึ่งอาจส่งผล ต่อคุณภาพสินเชื่อของสถาบันการเงินเฉพาะกิจของรัฐได้

ภาพที่ 1.3.3 การขยายตัวของสินเชื่อสถาบันการเงิน

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

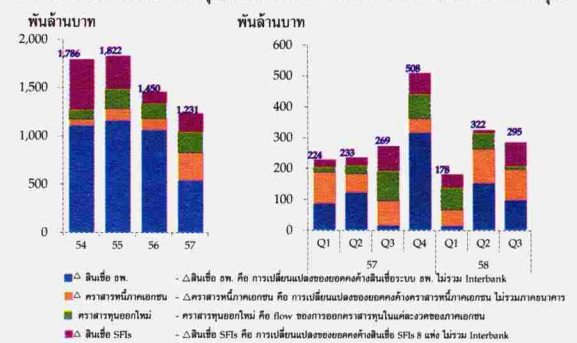
ภาพที่ 1.3.4 การขยายตัวของสินเชื่อระบบธนาคารพาณิชย์

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บแสดงสัดส่วนต่อสินเชื่อรวม ณ ไตรมาส 3 ปี 2558

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

ภาพที่ 1.3.5 การระดมทุนผ่านสินเชื่อตราสารหนี้ภาคเอกชนและหุ้น

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ในอนาคตหากเศรษฐกิจฟื้นตัวได้ช้าและไม่ทั่วถึงในทุกภาคส่วน

เศรษฐกิจที่ฟื้นตัวอย่างช้า ๆ ได้ส่งผลกระทบต่อคุณภาพสินเชื่อและกำไรบ้าง แต่เสถียรภาพภาคสถาบันการเงินโดยรวมยังอยู่ในเกณฑ์ดี ทำให้สามารถรองรับการขยายสินเชื่อเพื่อสนับสนุนการฟื้นตัวของเศรษฐกิจในระยะต่อไปได้ (ดูรายละเอียดเพิ่มเติมในหัวข้อ 2.1 ผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจที่ฟื้นตัวช้าต่อเสถียรภาพระบบการเงินไทย)

1.4 ภาคตลาดการเงิน

ความเสี่ยงจากเศรษฐกิจการเงินโลก รวมถึงแนวโน้มการฟื้นตัวที่ล่าช้าของเศรษฐกิจไทย ส่งผลให้ตลาดการเงินไทยเผชิญกับความผันผวนเพิ่มขึ้น

ตลาดการเงินไทยมีความผันผวนมากขึ้นจากปีก่อน การดำเนินนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจของธนาคารกลางยุโรป รวมถึงมุมมองเชิงบวกของนักลงทุนต่างชาติต่อปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจของไทยที่ปรับดีขึ้นจากปีก่อน เป็นปัจจัยสนับสนุนให้มีเงินทุนไหลเข้าในช่วงต้นปี 2558 อย่างไรก็ตาม ในช่วงครึ่งหลังของปี ตลาดการเงินไทยเผชิญปัจจัยลบมากขึ้น จากความกังวลเกี่ยวกับการชะลอตัวของเศรษฐกิจและความเสี่ยงจากภาคการเงินของจีน แนวโน้มการปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบายของธนาคารกลางสหรัฐฯ รวมถึงเศรษฐกิจไทยที่ฟื้นตัวได้ช้ากว่าที่คาดไว้ในช่วงต้นปี ทำให้นักลงทุนต่างชาติปรับลดการถือครองสินทรัพย์ในกลุ่มประเทศตลาดเกิดใหม่รวมทั้งไทย

การไหลออกของเงินทุนเคลื่อนย้ายจากกลุ่มประเทศตลาดเกิดใหม่รวมทั้งไทย และการเปลี่ยนนโยบายการดูแลค่าเงินทวยวนในเดือนสิงหาคม 2558 กดดันให้เงินบาทอ่อนค่าต่อเนื่องและมีความผันผวนเพิ่มขึ้น เงินบาทในปี 2558 เคลื่อนไหวในช่วง 32.30 – 36.66 บาทต่อดอลลาร์ สรอ. และปิดตลาดที่ 36.00 บาทต่อดอลลาร์ สรอ. ณ วันที่ 30 ธันวาคม 2558 อ่อนค่าลง

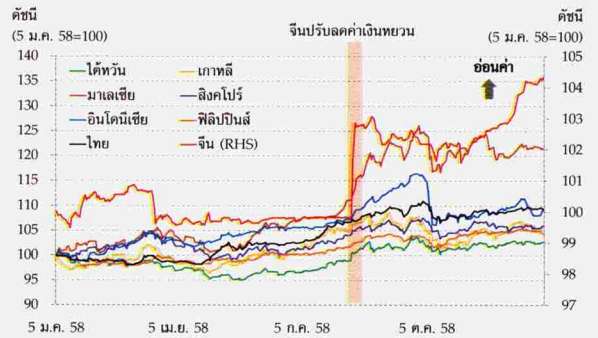
จากปีก่อนร้อยละ 8.61 โดยระดับการอ่อนค่าและระดับความผันผวนของเงินบาทยังอยู่ในระดับกลางเมื่อเทียบกับสกุลเงินในภูมิภาค (ภาพที่ 1.4.1) และเมื่อวัดการเปลี่ยนแปลงค่าเงินบาทเทียบกับสกุลเงินของประเทศคู่ค้า 25 ประเทศ พบว่าดัชนีค่าเงินบาท (Nominal Effective Exchange Rate: NEER) อ่อนค่าลงไม่มาก เนื่องจากค่าเงินประเทศในภูมิภาคเคลื่อนไหวไปในทิศทางเดียวกันกับค่าเงินบาท (ภาพที่ 1.4.2)

เงินบาทที่อ่อนค่าลงส่งผลกระทบต่อธุรกิจไทยที่มีภาระหนี้เป็นสกุลเงินต่างประเทศ แต่ผลกระทบยังมีจำกัด เนื่องจากหนี้สกุลเงินต่างประเทศในภาคธุรกิจไทยส่วนใหญ่เป็นหนี้ของธุรกิจขนาดใหญ่ซึ่งมีการบริหารจัดการความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนค่อนข้างดี (ดูรายละเอียดเพิ่มเติมในบทความที่ 2 การประเมินความเสี่ยงจากการก่อหนี้ของภาคธุรกิจไทย)

นักลงทุนต่างชาติลดการถือครองตราสารหนี้ภาครัฐโดยเฉพาะระยะสั้นลงอย่างต่อเนื่อง ตามการคาดการณ์ว่าธนาคารกลางสหรัฐฯ จะปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบายในช่วงปลายปี (ภาพที่ 1.4.3) สำหรับตลาดตราสารหนี้ภาคเอกชน การออกตราสารหนี้ภาคเอกชนที่ขึ้นทะเบียนกับสมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย (ThaiBMA) ชะลอลดลงทั้งระยะสั้นและระยะยาว แต่บริษัทเอกชนบางส่วนออกตราสารหนี้ระยะยาวที่ไม่มีการจัดอันดับความน่าเชื่อถือเพิ่มขึ้น

ในปี 2558 มูลค่าตราสารหนี้เอกชนระยะยาวออกใหม่ลดลงร้อยละ 1.3 เมื่อเทียบกับปีก่อน โดยส่วนใหญ่คุณภาพตราสารที่ออกใหม่อยู่ในเกณฑ์ดี (ภาพที่ 1.4.4) แต่ในช่วง 2 – 3 ปีที่ผ่านมา บริษัทเอกชนมีการออกตราสารหนี้ระยะยาวที่ไม่มีการจัดอันดับความน่าเชื่อถือเพิ่มขึ้นจากประมาณ 8,000 ล้านบาทในปี 2557 เป็น 31,100 ล้านบาทในปี 2558 โดยธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ออกตราสารหนี้ลักษณะนี้มากที่สุด อย่างไรก็ตาม ความเสี่ยงต่อเสถียรภาพระบบการเงินยัง

ภาพที่ 1.4.1 อัตราแลกเปลี่ยนของสกุลเงินในภูมิภาคเอเชียต่อดอลลาร์ สรอ.

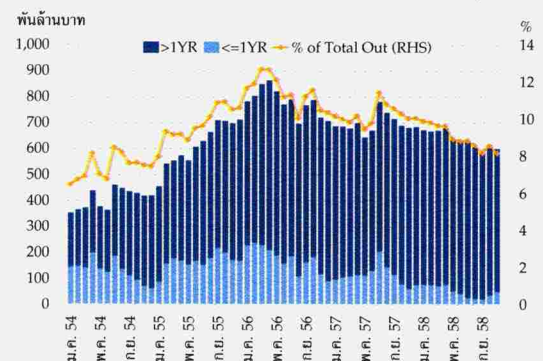
ที่มา: Bank of Thailand and Reuters

ภาพที่ 1.4.2 ดัชนีค่าเงินบาท (Nominal Effective Exchange Rate)

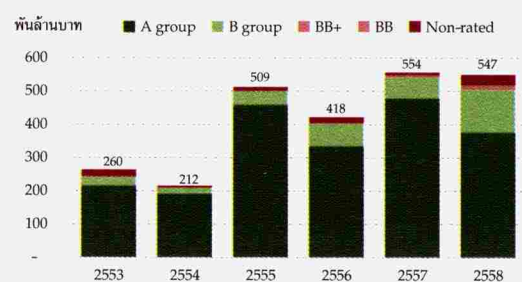
ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

ภาพที่ 1.4.3 ยอดคงค้างการถือครองพันธบัตรภาครัฐของนักลงทุนต่างชาติ

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

ภาพที่ 1.4.4 มูลค่าตราสารหนี้ระยะยาวออกใหม่ตามอันดับความน่าเชื่อถือ

ที่มา: สมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย

*หมายเหตุ: ข้อมูลหุ้นกู้ระยะยาวที่ขึ้นทะเบียนกับ ThaiBMA เท่านั้น

จำกัด เนื่องจากตราสารประเภทนี้มีการเสนอขายให้กับ นักลงทุนเฉพาะกลุ่มเท่านั้น

ความเสี่ยงของตลาดตราสารหนี้ที่ต้องติดตามในระยะต่อไป คือผลกระทบจากการปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยของธนาคารกลางสหรัฐฯ ที่อาจทำให้อัตราผลตอบแทนพันธบัตรไทย โดยเฉพาะพันธบัตรระยะยาวปรับสูงขึ้นกระทบต่อต้นทุนการระดมทุนและการออกตราสารหนี้เพื่อทดแทนตราสารหนี้เดิมที่หมดอายุ (Roll-over) ของภาคเอกชน (ดูรายละเอียดเพิ่มเติมในหัวข้อ 2.3 ผลกระทบจากความเสียงต่างประเทศต่อเสถียรภาพระบบการเงินไทย)

ตลาดหลักทรัพย์ไทย (SET และ mai) เคลื่อนไหวผันผวนโดยเฉพาะในช่วงครึ่งหลังของปี เช่นเดียวกับการเคลื่อนไหวของตลาดหลักทรัพย์อื่นในภูมิภาค โดยการปรับลดลงของตลาดหลักทรัพย์จีนในเดือนสิงหาคม รวมถึงความกังวลต่อการชะลอตัวของเศรษฐกิจจีนและภูมิภาค และการคาดการณ์การปรับเปลี่ยนการดำเนินนโยบายการเงินของธนาคารกลางสหรัฐฯ ส่งผลให้นักลงทุนต่างชาติทยอยลดการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ในภูมิภาครวมถึงไทยอย่างต่อเนื่อง ทำให้ดัชนีตลาดหลักทรัพย์ไทยปรับลดลงและมีความผันผวนมากขึ้น โดย ณ วันที่ 30 ธันวาคม 2558 ดัชนีราคาตลาดหลักทรัพย์ใน SET และ mai อยู่ที่ 1,288.02 และ 522.62 จุด ตามลำดับ ปรับลดลงจากสิ้นปี 2557 ที่ 1,497.67 และ 700.05 จุด ตามลำดับ โดยนักลงทุนต่างชาติขายสุทธิทั้งในตลาด SET และ mai ทั้งปี 2558 รวม 155,631 ล้านบาท ขณะที่นักลงทุนในประเทศ ทั้งนักลงทุนสถาบันและรายย่อยยังเป็นผู้ซื้อสุทธิต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม นักลงทุนรายย่อยปรับลดการลงทุนในตลาด mai ซึ่งสะท้อนพฤติกรรมการเก็งกำไรในตลาด mai ที่ลดลงหลังมีการบังคับใช้มาตรการควบคุมการซื้อขายหลักทรัพย์ที่ผิดปกติของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ในช่วงต้นปี ทั้งนี้ แม้ว่าดัชนีราคาตลาดหลักทรัพย์จะลดลง แต่ราคา

ยังคงอยู่ในระดับสูงสะท้อนจาก P/E Ratio ของตลาดหลักทรัพย์ใน SET และ mai ที่ยังอยู่สูงกว่าค่าเฉลี่ยในอดีต (ปี 2553 – ปี 2558)

กองทุนรวมออกไปลงทุนต่างประเทศเพิ่มขึ้น
ต่อเนื่อง แต่ความเสี่ยงต่อนักลงทุนและธุรกิจกองทุนรวม
ยังจำกัด เนื่องจากส่วนใหญ่เป็นการลงทุนในตราสารหนี้ และเงินฝากระยะสั้นไม่เกิน 1 ปี และมีการป้องกันความเสี่ยงด้านอัตราแลกเปลี่ยน นอกจากนี้ การลงทุนส่วนใหญ่จำกัดอยู่ในนักลงทุนเฉพาะกลุ่มรายใหญ่ที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนด (Accredited Investors: AI) อีกทั้งประเทศที่ไปลงทุนมีอันดับความน่าเชื่อถือค่อนข้างดี เช่น จีนและเขตบริหารพิเศษมาเก๊า ลักเซมเบิร์ก และสวิตเซอร์แลนด์ เป็นต้น (ดูรายละเอียดเพิ่มเติมในหัวข้อ 2.2 ภาวะอัตราดอกเบี้ยที่อยู่ในระดับต่ำต่อเนื่องและยาวนาน)
ขณะที่ความเสี่ยงของธุรกิจกองทุนรวมต่อเสถียรภาพระบบการเงินยังจำกัดเช่นกัน เนื่องจากกองทุนรวมมีนโยบายการลงทุนและการบริหารความเสี่ยงที่ดี และธุรกิจกองทุนรวมยังมีขนาดไม่ใหญ่ ทำให้ความเชื่อมโยงทางตรงระหว่างกองทุนรวมกับระบบธนาคารพาณิชย์ยังจำกัด (ดูรายละเอียดเพิ่มเติมในหัวข้อ 3.1 การขยายตัวของผู้ให้บริการทางการเงินที่มีใบอนุญาตพาณิชย์ (Non-banks) และผลต่อเสถียรภาพระบบการเงิน)

ผลประเมินปัจจัยเสี่ยงที่สำคัญต่อเสถียรภาพ
ระบบการเงินของไทยในระยะต่อไป

บทที่ 2 ผลประเมินปัจจัยเสี่ยงที่สำคัญต่อเสถียรภาพระบบการเงินของไทยในระยะต่อไป

ภาวะเศรษฐกิจในประเทศที่ฟื้นตัวอย่างช้า ๆ ทำให้ฐานะทางการเงินภาคเอกชนและคุณภาพสินเชื่อของภาคสถาบันการเงินด้อยลง แต่ฐานะการเงินที่ดีของภาครัฐกิจและสถาบันการเงินและมาตรการช่วยเหลือของภาครัฐมีส่วนช่วยรองรับผลกระทบได้ระดับหนึ่ง

ภาวะอัตราดอกเบี้ยอยู่ในระดับต่ำเป็นเวลานาน ทำให้เกิดพฤติกรรมแสวงหาผลตอบแทนและยอมรับความเสี่ยงที่สูงขึ้น (Search for Yield) ทั้งในตลาดทุนและตลาดอสังหาริมทรัพย์ ซึ่งอาจเป็นการสะสมความเปราะบาง สำหรับผลกระทบจากความผันผวนของตลาดการเงินโลกต่อเสถียรภาพระบบการเงินยังจำกัด เนื่องจากฐานะด้านต่างประเทศของไทยยังอยู่ในเกณฑ์ดีและเข้มแข็ง

2.1 ผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจที่ฟื้นตัวช้าต่อเสถียรภาพระบบการเงินไทย

ภาวะเศรษฐกิจในประเทศที่ฟื้นตัวช้า ส่งผลกระทบต่อรายได้และความสามารถในการชำระหนี้ของภาคเอกชน โดยเฉพาะครัวเรือนภาคเกษตร และธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) อย่างไรก็ตาม ฐานะการเงินของภาครัฐกิจโดยเฉพาะธุรกิจขนาดใหญ่ยังถือว่าอยู่ในเกณฑ์ดี ประกอบกับสถาบันการเงินมีความเข้มแข็งจากเงินกองทุนและการกันสำรองที่อยู่ในระดับสูงสามารถรองรับความเสี่ยงจากคุณภาพสินเชื่อที่ด้อยลงได้ ขณะที่มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของภาครัฐมีส่วนช่วยภาคเอกชนที่ได้รับผลกระทบจากเศรษฐกิจที่ฟื้นตัวอย่างช้า ๆ ได้บ้าง

เสถียรภาพทางการเงินของภาคครัวเรือน

รายได้ของภาคครัวเรือนที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและการส่งออกปรับลดลง ตามภาวะเศรษฐกิจในประเทศที่ฟื้นตัวช้าและการส่งออกสินค้าที่ยังหดตัวต่อเนื่อง นอกจากนี้ ราคาสินค้าเกษตรที่อยู่ในระดับต่ำและภาวะภัยแล้งในประเทศ ส่งผลกระทบต่อรายได้ของครัวเรือนเกษตร (ภาพที่ 2.1.1) แม้แรงงานภาคเกษตรบางส่วนจะปรับตัวโดยย้ายไปทำงานนอกภาคเกษตร (ภาพที่ 2.1.2) แต่การปรับตัวดังกล่าวไม่สามารถชดเชย

ภาพที่ 2.1.1 รายได้ภาคครัวเรือน

หมายเหตุ: ^{1/} ปรับฤดูกาลเฉลี่ยเคลื่อนที่ 12 เดือน

^{2/} ปรับฤดูกาลเฉลี่ยเคลื่อนที่ 3 เดือน

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร และสำนักงานสถิติแห่งชาติ
คำนวณโดยธนาคารแห่งประเทศไทย

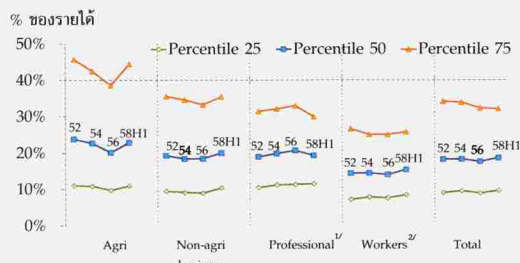
ภาพที่ 2.1.2 การเคลื่อนย้ายแรงงานสู่นอกภาคเกษตรเพิ่มขึ้น

ที่มา: NSO คำนวณโดย ธพ.

รายได้ภาคเกษตรที่ลดลงได้ เนื่องจากส่วนใหญ่เป็นการย้ายไปทำงานในภาคที่ให้ผลตอบแทนต่อชั่วโมงที่ไม่สูง อาทิ ภาคก่อสร้าง ภาคโรงแรมและภัตตาคาร

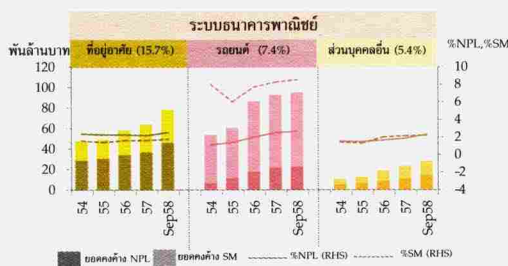
ภาพที่ 2.1.3 สัดส่วนภาระในการชำระหนี้ต่อรายได้เฉลี่ยต่อเดือน (Debt Servicing Ratio: DSR)

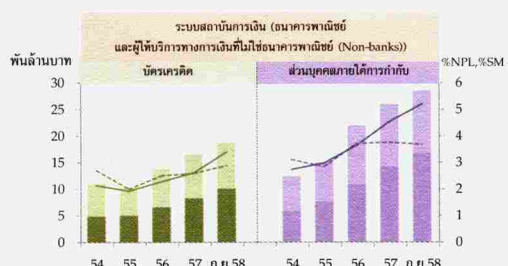
หมายเหตุ: เฉพาะครัวเรือนที่มีหนี้
 1/ ครัวเรือน Professional เช่น ผู้จัดการ นักวิชาการและผู้ประกอบวิชาชีพ เจ้าหน้าที่เทคนิค เป็นต้น
 2/ ครัวเรือน Workers เช่น กลุ่มคนงานเกษตร ป่าไม้ ประมง ควนควมเครื่องจักร เสมียน พนักงานบริการ ช่างฝีมือผู้ปฏิบัติงานในกระบวนการผลิตหรือก่อสร้าง เป็นต้น
 ที่มา: โครงการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ
 คำนวณโดยธนาคารแห่งประเทศไทย

ความเสี่ยงด้านรายได้ ประกอบกับภาระหนี้เดิมที่อยู่ในระดับสูงต่อเนื่องตั้งแต่หลังมหาอุทกภัยปี 2554 ส่งผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของครัวเรือน จากข้อมูลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน (Socioeconomic Survey: SES) พบว่า สัดส่วนภาระการชำระหนี้ต่อรายได้เฉลี่ยต่อเดือน (Debt Service Ratio: DSR) ของครัวเรือนในช่วงครึ่งแรกของปี 2558 ต่ำลงเมื่อเทียบกับปี 2556 (ภาพที่ 2.1.3) โดยเป็นการปรับตัวยกลงในครัวเรือนเกือบทุกกลุ่มอาชีพ โดยเฉพาะครัวเรือนเกษตร และครัวเรือนที่ประกอบธุรกิจ SMEs สะท้อนจากค่าเฉลี่ย DSR ณ Percentile ที่ 75 ซึ่งเป็นตัวแทนสะท้อนครัวเรือนที่มีภาระการชำระหนี้ค่อนข้างสูง พบว่า DSR ของสองกลุ่มดังกล่าวปรับสูงขึ้นจากปี 2556 ค่อนข้างมากและอยู่ใกล้เกณฑ์เสี่ยงที่จะผิดนัดชำระหนี้ ณ ระดับร้อยละ 40¹ มากกว่ากลุ่มอื่น ๆ สอดคล้องกับคุณภาพสินเชื่อภาคครัวเรือนที่ปรับตัวยกลงโดยสัดส่วนสินเชื่ออุปโภคบริโภคที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ต่อสินเชื่ออุปโภคบริโภคทั้งหมด (NPL Ratio) ของระบบธนาคารพาณิชย์ในไตรมาสที่ 3 ปี 2558 อยู่ที่ร้อยละ 2.8 เพิ่มขึ้นจากสิ้นปี 2557 ที่ร้อยละ 2.4 เป็นการเพิ่มขึ้นของสินเชื่อครัวเรือนทุกประเภท โดยเฉพาะสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับและสินเชื่อบัตรเครดิต² (ภาพที่ 2.1.4) ซึ่งเป็นสินเชื่อที่มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้จ่ายและหมุนเวียนสภาพคล่องของครัวเรือน อย่างไรก็ตามมาตรการช่วยเหลือภาคครัวเรือนของรัฐบาล อาทิ มาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับหมู่บ้านและระดับตำบล มาตรการให้สินเชื่อแก่เกษตรกรในอัตราดอกเบี้ยต่ำ

ภาพที่ 2.1.4 คุณภาพสินเชื่ออุปโภคบริโภค แยกตามประเภทสินเชื่อ

ตัวเลขในวงเล็บ แสดงสัดส่วนสินเชื่อต่อสินเชื่อรวมของระบบ ธ. ณ ไตรมาส 3 ปี 2558

หมายเหตุ: SM คือ Special Mentioned Loans ซึ่งเป็นสินเชื่อที่ค้างชำระเงินต้นหรือดอกเบี้ยตั้งแต่ 1 - 3 เดือน นับตั้งแต่วันที่กำหนดชำระ
 ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

¹ BOT Symposium. 2557. “การเพิ่มขึ้นของหนี้ครัวเรือน: นัยต่อเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ”
² ข้อมูลระบบธนาคารพาณิชย์และผู้ให้บริการทางการเงินที่ไม่มีใช่ธนาคารพาณิชย์ (Non-banks)

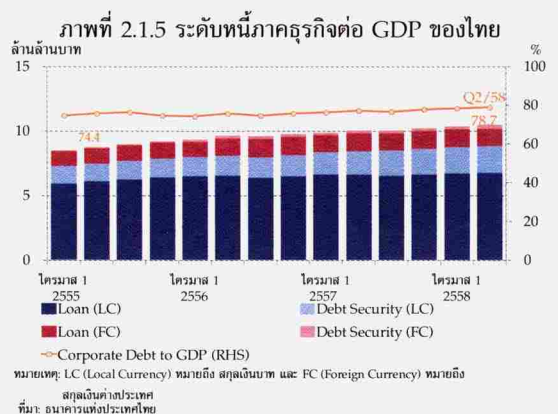
จะมีส่วนช่วยลดค่าใช้จ่ายและเพิ่มสภาพคล่องแก่ภาคครัวเรือนที่ได้รับผลกระทบจากการชะลอตัวของเศรษฐกิจลงได้บ้าง

ในระยะต่อไป ความเสี่ยงต่อรายได้และความสามารถในการชำระหนี้ของครัวเรือนภาคเศรษฐกิจยังคงฟื้นตัวอย่างช้า ๆ เป็นประเด็นที่ต้องติดตามอย่างใกล้ชิด โดยเฉพาะครัวเรือนภาคเกษตรซึ่งเป็นกลุ่มที่มีความเปราะบางกว่าครัวเรือนกลุ่มอื่น และอาจจะได้รับผลกระทบเพิ่มเติมจากปัญหาภัยแล้งในช่วงครึ่งแรกของปี 2559 และราคาสินค้าโภคภัณฑ์ในตลาดโลกที่ยังอยู่ในระดับต่ำต่อเนื่อง โดยภาคครัวเรือนควรตระหนักถึงความเสี่ยงต่อความสามารถในการชำระหนี้ในอนาคตและพึงระวังไม่ก่อหนี้เกินตัว อีกทั้งควรพิจารณาความจำเป็นในการก่อหนี้ให้มีจุดประสงค์เพื่อส่งเสริมการยกระดับรายได้ของภาคครัวเรือนเป็นสำคัญ

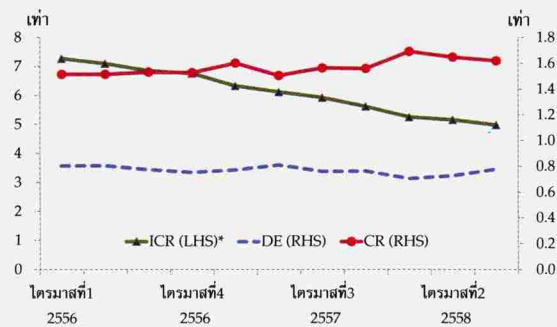
เสถียรภาพทางการเงินของภาคธุรกิจ

ในภาพรวม ฐานะการเงินของภาคธุรกิจที่ไม่ใช่สถาบันการเงินที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ยังคงอยู่ในเกณฑ์ดี แต่การฟื้นตัวของเศรษฐกิจที่เป็นไปอย่างช้า ๆ ส่งผลให้ธุรกิจบางส่วนโดยเฉพาะ SMEs มีความสามารถในการชำระหนี้ลดลง จึงยังคงต้องติดตามแนวโน้มการฟื้นตัวของเศรษฐกิจ รวมถึงมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของภาครัฐที่จะส่งผลต่อผลประกอบการและเสถียรภาพภาคธุรกิจในระยะต่อไป

ภาคธุรกิจไทยโดยรวมยังมีฐานะทางการเงินอยู่ในเกณฑ์ดี หนี้สินของภาคธุรกิจโดยรวมไม่ได้เร่งตัวมากและอยู่ในระดับที่ไม่สูงมากเมื่อเทียบกับประเทศอื่น (ภาพที่ 2.1.5) (ดูรายละเอียดเพิ่มเติมในบทความในรอบที่ 2 การประเมินความเสี่ยงจากการก่อหนี้ของภาคธุรกิจไทย) นอกจากนี้ ผลประกอบการของภาคธุรกิจยังอยู่ในเกณฑ์ดีแม้ชะลอลงตามภาวะเศรษฐกิจ โดยข้อมูลจากธุรกิจที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ (SET และ mai) พบว่ายอดขายและความสามารถในการสร้าง

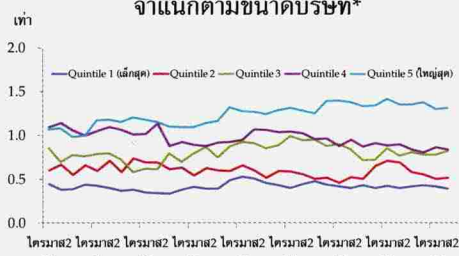
ภาพที่ 2.1.6 ฐานะทางการเงินของภาคธุรกิจ

หมายเหตุ: ค่าเฉลี่ยโดยไตรมาส *คำนวณให้เป็นแบบรายปี (Annualized)
ที่มา: ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย คำนวณโดยธนาคารแห่งประเทศไทย

รายได้ของภาคธุรกิจมีแนวโน้มลดลง สะท้อนจากอัตราหมุนเวียนของสินทรัพย์ (Asset Turnover Ratio: ATO) ที่ปรับลดลงตามยอดขายที่ชะลอตัว แต่ความสามารถในการชำระหนี้ยังคงอยู่ในเกณฑ์ดี และมีสภาพคล่องเพียงพอ สะท้อนจากอัตราส่วนกำไรก่อนดอกเบี้ยและภาษีต่อภาระดอกเบี้ยจ่าย (Interest Coverage Ratio: ICR)³ ที่ยังอยู่ในระดับสูงกว่าเกณฑ์ความเสี่ยงที่ 1.5 เท่า และอัตราหมุนเวียนสินทรัพย์สภาพคล่อง (Current Ratio: CR)⁴ ที่มากกว่า 1 เท่า อีกทั้งบริษัทจดทะเบียนของไทยโดยรวมมีภาระหนี้ไม่สูง สะท้อนจากอัตราส่วนหนี้สินต่อทุน (Debt to Equity Ratio: D/E) ที่ 0.8 เท่า (ภาพที่ 2.1.6)

ภาพที่ 2.1.7 อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน (D/E ratio) จำแนกตามขนาดบริษัท*

หมายเหตุ: ค่าเฉลี่ยโดยไตรมาส *แบ่งเป็น 5 กลุ่มเท่า ๆ กัน โดยใช้สินทรัพย์ในแต่ละไตรมาสเป็นเกณฑ์
ที่มา: ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยการคำนวณของธนาคารแห่งประเทศไทย

อย่างไรก็ดี เศรษฐกิจในประเทศที่ฟื้นตัวช้าและการส่งออกสินค้าที่หดตัวส่งผลต่อฐานะการเงินของภาคธุรกิจบางกลุ่ม โดยหากแบ่งบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ออกเป็น 5 กลุ่มตามขนาดของสินทรัพย์ จะพบว่าบริษัทขนาดใหญ่บางรายก่อหนี้มากขึ้น สะท้อนจาก D/E ของบริษัทจดทะเบียนกลุ่มขนาดใหญ่ที่สุดปรับเพิ่มขึ้น (ภาพที่ 2.1.7) ส่วนหนึ่งเป็นผลจากการกู้ยืมเพื่อขยายธุรกิจและลงทุนทั้งในและต่างประเทศในช่วงที่ต้นทุนการกู้ยืมอยู่ในระดับต่ำ ประกอบกับบางภาคธุรกิจมีผลประกอบการขาดทุนทำให้ส่วนทุนลดลง

สำหรับธุรกิจขนาดเล็กในตลาดหลักทรัพย์ (SET และ mai) มีความเสี่ยงในการชำระหนี้เพิ่มขึ้น โดยความสามารถในการชำระหนี้ของภาคธุรกิจกลุ่มเสี่ยงซึ่งสะท้อนจาก ICR ณ ระดับ Percentile ที่ 25 ของธุรกิจทั้งสองกลุ่มที่มีขนาดเล็กที่สุดติดลบต่อเนื่อง

³ อัตราส่วนรายได้ก่อนดอกเบี้ยและภาษีต่อภาระดอกเบี้ยจ่าย (Interest Coverage Ratio: ICR) แสดงถึงความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย จำนวนจากสัดส่วนกำไร (ขาดทุน) ก่อนดอกเบี้ยจ่าย และภาษีเงินได้ต่อภาระดอกเบี้ยจ่าย

⁴ อัตราส่วนสภาพคล่อง (Current Ratio: CR) ใช้ชี้ความสามารถของบริษัทที่จะใช้คืนหนี้ระยะสั้นเมื่อถึงกำหนด คำนวณจากสัดส่วนสินทรัพย์หมุนเวียนต่อหนี้สินหมุนเวียน

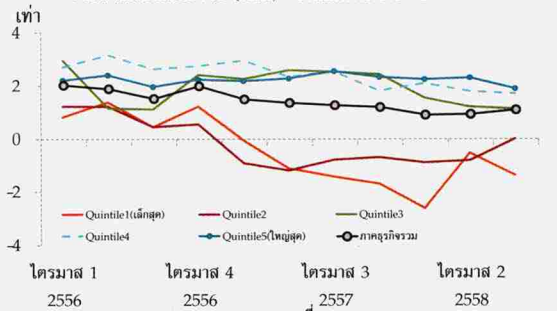
สะท้อนว่ามีธุรกิจจำนวนหนึ่งประสบขาดทุนติดต่อกัน ทำให้มีความเสี่ยงทางการเงินที่มากขึ้น (ภาพที่ 2.1.8) ซึ่งหากใช้ธุรกิจในกลุ่มขนาดเล็กนี้เป็นตัวแทนธุรกิจ SMEs ที่อยู่นอกตลาดหลักทรัพย์ อาจสะท้อนได้ว่าฐานะการเงินของธุรกิจ SMEs น่าจะมีแนวโน้มลดลงและเริ่มเสี่ยงต่อการผิดนัดชำระหนี้ด้วย สอดคล้องกับคุณภาพสินเชื่อธุรกิจ SMEs ของธนาคารพาณิชย์ที่ด้อยลง โดยเฉพาะธุรกิจขนาดเล็ก (ภาพที่ 2.1.9) สะท้อนจาก NPL Ratio ของสินเชื่อธุรกิจขนาดเล็ก ณ สิ้นไตรมาสที่ 3 ปี 2558 ที่ปรับเพิ่มขึ้นมาอยู่ที่ร้อยละ 4.1 จากร้อยละ 3.5 ณ สิ้นปี 2557

ประเด็นที่ต้องติดตามในระยะต่อไป ได้แก่ (1) แนวโน้มการฟื้นตัวของเศรษฐกิจ ซึ่งหากการฟื้นตัวยังเป็นไปอย่างช้า ๆ และจำกัดอยู่เฉพาะในบางภาคเศรษฐกิจ อาจทำให้ธุรกิจที่มีความเปราะบางอยู่แล้วได้รับผลกระทบมากขึ้น เช่น กลุ่มธุรกิจ SMEs และกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับสินค้าโภคภัณฑ์ และ (2) ประสิทธิภาพของมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของภาครัฐ โดยคาดว่ามาตรการเยียวยาภาคธุรกิจของรัฐ เช่น มาตรการช่วยเหลือ SMEs โดยการให้สินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ (Soft Loan) จะมีส่วนช่วยเพิ่มสภาพคล่องให้แก่ภาคธุรกิจที่ได้รับผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจได้ระดับหนึ่ง และหากโครงการลงทุนขนาดใหญ่สามารถดำเนินการได้ตามกำหนดจะมีส่วนสนับสนุนการขยายตัวของเศรษฐกิจและช่วยให้ภาคธุรกิจปรับตัวดีขึ้น

เสถียรภาพภาคสถาบันการเงิน

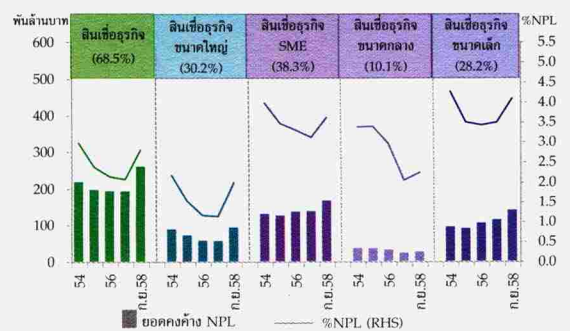
คุณภาพสินเชื่อของภาคเอกชนปรับตัวลดลงตามภาวะเศรษฐกิจที่ฟื้นตัวช้า แต่เสถียรภาพระบบสถาบันการเงินยังอยู่ในเกณฑ์ดี เนื่องจากธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินเฉพาะกิจมีเงินกองทุนและเงินสำรองเพียงพอที่จะรองรับคุณภาพสินเชื่อที่ด้อยลง และสามารถขยายสินเชื่อเพื่อสนับสนุนการฟื้นตัวของเศรษฐกิจในระยะต่อไปได้

ภาพที่ 2.1.8 อัตราส่วนกำไรจากการดำเนินงานก่อนดอกเบี้ยและภาษีจ่ายต่อการดอกเบี้ยจ่าย (ICR)* จำแนกตามขนาดบริษัท**

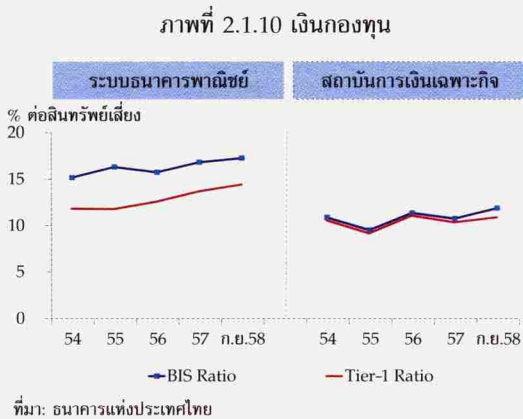
หมายเหตุ: * Annualized ICR ณ Percentile ที่ 25
** แบ่งเป็น 5 กลุ่มเท่า ๆ กันโดยใช้สินทรัพย์ในแต่ละไตรมาสเป็นเกณฑ์
ที่มา: ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยการคำนวณของธนาคารแห่งประเทศไทย

ภาพที่ 2.1.9 คุณภาพสินเชื่อธุรกิจ แยกตามขนาดธุรกิจ

ตัวเลขในวงเล็บ แสดงสัดส่วนสินเชื่อต่อสินเชื่รวม ณ ไตรมาส 3 ปี 2558

ความสามารถในการชำระหนี้ของภาคเอกชนที่ปรับลดลง ทำให้คุณภาพสินเชื่อของภาคครัวเรือนและภาคธุรกิจด้อยลงไปบ้าง แต่ผลดังกล่าวยังไม่กระทบต่อเสถียรภาพระบบสถาบันการเงินมากนัก เนื่องจากธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินเฉพาะกิจยังมีเงินสำรองและเงินกองทุนอยู่ในระดับสูง โดย ณ สิ้นไตรมาสที่ 3 ปี 2558 ธนาคารพาณิชย์มีอัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยง (BIS Ratio) และอัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 1 ตามเกณฑ์ Basel III อยู่ที่ร้อยละ 17.3 และ 14.4 ตามลำดับ ขณะที่สถาบันการเงินเฉพาะกิจมี BIS Ratio และอัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 1 อยู่ที่ร้อยละ 11.9 และ 10.9 ตามลำดับ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนด ยกเว้นสถาบันการเงินเฉพาะกิจบางแห่งที่อยู่ระหว่างแก้ไขปัญหา (ภาพที่ 2.1.10) นอกจากนี้ สถาบันการเงินยังมีการปรับตัวโดยติดตามดูแลบริหารจัดการหนี้ รวมทั้งพิจารณาให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ธุรกิจ SMEs ที่ยังมีศักยภาพในการดำเนินธุรกิจ อาทิ การปรับโครงสร้างหนี้ ปรับเงื่อนไขการชำระหนี้ หยุดพักหรือขยายระยะเวลาการชำระคืนเงินต้น การลดอัตราดอกเบี้ย รวมทั้งให้เงินช่วยเหลือสภาพคล่องควบคู่ไปกับการดูแลและติดตามความเสี่ยงที่เข้มข้นขึ้น โดย ธปท. มีการตรวจสอบพิเศษ (Thematic Examination) สำหรับกระบวนการปรับโครงสร้างหนี้และการปรับเงื่อนไขการชำระหนี้ เพื่อให้มั่นใจว่าการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้เป็นไปอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

นอกจากการตรวจสอบกระบวนการปรับโครงสร้างหนี้ของธนาคารพาณิชย์ข้างต้นแล้ว ที่ผ่านมา ธปท. กำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ทำการทดสอบภาวะวิกฤต (Stress Test) ภายใต้สถานการณ์จำลองที่ ธปท. กำหนด เพื่อประเมินความมั่นคงของระบบธนาคารพาณิชย์และเตรียมความพร้อมรับมือกับเหตุการณ์วิกฤตต่าง ๆ โดยการนำ Stress Test ล่าสุด จัดทำอ้างอิงฐานะ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2557 ครอบคลุมธนาคารพาณิชย์ไทย 15 แห่ง ซึ่งมีสัดส่วนสินทรัพย์ร้อยละ 88 ของสินทรัพย์ระบบธนาคารพาณิชย์ ซึ่งผลการทดสอบ

Stress Test ซึ่งในสถานการณ์ที่กำหนดให้ GDP หดตัว ร้อยละ 4 ในปี 2558 และร้อยละ 2 ในปี 2559 แม้มี ธนาคารพาณิชย์บางส่วนได้รับผลกระทบบ้าง แต่ระบบ ธนาคารพาณิชย์ไทยโดยรวมยังคงมีฐานะเข้มแข็งและมี เงินกองทุนเพียงพอรองรับภาวะวิกฤตดังกล่าวได้ ในด้าน สภาพคล่อง ธนาคารพาณิชย์ทุกแห่งมีอัตราส่วนการ ดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องเพื่อรองรับกระแสเงินสดที่อาจ ไหลออกในภาวะวิกฤต (Liquidity Coverage Ratio: LCR⁵) สูงกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำที่ร้อยละ 60 ที่ ธปท. จะบังคับ ใช้ในต้นปี 2559

⁵ อัตราส่วน LCR หมายถึง อัตราส่วนการดำรงสินทรัพย์สภาพ คล่องเพื่อรองรับกระแสเงินสดที่อาจไหลออกในภาวะวิกฤต คำนวณได้จาก สินทรัพย์สภาพคล่องหารด้วยประมาณการกระแส เงินสดไหลออกสุทธิใน 30 วัน ภายใต้สถานการณ์จำลองในภาวะ วิกฤต

บทความ 1: มาตรการภาครัฐผ่านสถาบันการเงินเฉพาะกิจ (SFIs)
และกรอบการติดตามวิเคราะห์ผลกระทบ

ในช่วงที่เศรษฐกิจไทยต้องเผชิญกับปัจจัยลบจากทั้งในประเทศและต่างประเทศ ภาครัฐจำเป็นต้องมีบทบาทในการช่วยสนับสนุนการเติบโตของเศรษฐกิจมากขึ้น โดยในปี 2558 รัฐบาลได้ออกมาตรการการเงินและการคลังออกมาเป็นระยะ ในส่วนของมาตรการการเงินได้อาศัยบทบาทของ SFIs ในรูปแบบของสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ ประกอบด้วย 1) *โครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ* วงเงิน 15,000 ล้านบาท ผ่านธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย 2) *มาตรการส่งเสริม SMEs ในระยะเร่งด่วน* วงเงิน 100,000 ล้านบาท เพื่อเป็นเงินทุนหมุนเวียนให้แก่ผู้ประกอบการ SMEs โดยมีธนาคารออมสินเป็นตัวกลางให้ธนาคารพาณิชย์และ/หรือ SFIs ที่สนใจเข้าร่วมโครงการ 3) *มาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับหมู่บ้าน* วงเงิน 60,000 ล้านบาท เป็นการให้สินเชื่อแก่กองทุนหมู่บ้านผ่านธนาคารออมสินและธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และ 4) *มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจภาคสังขาริมทรัพย์* ผ่านธนาคารอาคารสงเคราะห์วงเงิน 10,000 ล้านบาท ซึ่งมุ่งเน้นให้ครัวเรือนรายได้น้อยและปานกลางเข้าถึงสินเชื่อได้ง่ายขึ้น ทั้งนี้ วงเงินรวมของ 4 มาตรการเท่ากับ 185,000 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 1.2 ของสินเชื่อรวมระบบธนาคารพาณิชย์และ SFIs (ไม่รวมรายการระหว่างธนาคารและตลาดเงิน) ณ ไตรมาสที่ 3 ปี 2558

ภาพที่ 1 มาตรการทางการเงินของรัฐบาลผ่าน SFIs และผลต่อภาคเศรษฐกิจการเงิน

ในการวิเคราะห์ผลกระทบของมาตรการทางการเงิน จำเป็นต้องพิจารณาทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ กล่าวคือประเมินปริมาณเงินที่เบิกใช้ลงสู่ภาคเศรษฐกิจและตรงกลุ่มเป้าหมาย อีกทั้งควรคำนึงถึงความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น ได้แก่ ภาคธุรกิจและครัวเรือน อาจมีภาระหนี้เพิ่มขึ้นและส่งผลกระทบต่อความสามารถในการชำระหนี้ โดยเฉพาะกลุ่มครัวเรือนฐานรากที่ค่อนข้างอ่อนไหวต่อความผันผวนทางเศรษฐกิจ ระบบสถาบันการเงิน ควรระมัดระวังคุณภาพสินเชื่อที่ด้อยลงและความเสี่ยงด้านเครดิตที่อาจเพิ่มขึ้น หากลูกหนี้ประสบปัญหาด้านรายได้ อย่างไรก็ตาม สำหรับมาตรการช่วยเหลือ SMEs ทั้งสองโครงการนั้น รัฐบาลได้เตรียมมาตรการรองรับให้สถาบันการเงินสามารถขอรับการค้ำประกันสินเชื่อจาก บสย. ได้ โดยรัฐบาลช่วยเหลือค่าธรรมเนียมให้กับลูกหนี้บางส่วนและชดเชยความเสียหายให้กับ บสย. ซึ่งจะช่วยป้องกันความเสี่ยงให้สถาบันการเงินได้ในระดับหนึ่ง และท้ายสุดในส่วนของภาครัฐ อาจมีภาระการคลังเพิ่มขึ้นจากการต้องชดเชยให้ SFI

มาตรการทางการเงินผ่าน SFI ดังกล่าวช่วยสนับสนุนการเติบโตของเศรษฐกิจในระยะสั้น ทั้งนี้ในการส่งเสริมความเชื่อมั่นและกระตุ้นให้เกิดการลงทุนภาคเอกชนเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจอย่างยั่งยืนต่อไป ต้องอาศัยบทบาทของนโยบายภาครัฐในส่วนอื่น ทั้งการใช้จ่ายโดยตรงของภาครัฐ และการร่วมลงทุนระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน (PPP) อาทิ การลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่

บทความ 2: การประเมินความเสี่ยงจากการก่อหนี้ของภาคธุรกิจไทย

ภายหลังวิกฤตเศรษฐกิจการเงินโลกปี 2551 กลุ่มประเทศอุตสาหกรรมหลักส่วนใหญ่ดำเนินนโยบายการเงินแบบผ่อนคลายเป็นนโยบายให้อยู่ในระดับต่ำและออกมาตรการผ่อนคลายเป็นปริมาณ (Quantitative Easing: QE) ทำให้สภาพคล่องในตลาดการเงินโลกเพิ่มสูงขึ้น เงินทุนส่วนหนึ่งได้ไหลเข้าสู่กลุ่มประเทศตลาดเกิดใหม่ (Emerging Markets: EMs) ส่งผลให้ต้นทุนการกู้ยืมของประเทศตลาดเกิดใหม่ปรับลดลง และกระตุ้นให้ภาคธุรกิจก่อหนี้เพิ่มขึ้นจนเป็นความกังวลหนึ่งที่ปรากฏในรายงาน Global Financial Stability Report (GFSR) ของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) ฉบับเดือนตุลาคม ปี 2558 โดย IMF ได้ตั้งข้อสังเกตไว้ว่าในระยะต่อไปความเสี่ยงของประเทศตลาดเกิดใหม่อาจมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจาก

(1) ต้นทุนการระดมทุนที่ปรับเพิ่มขึ้นเมื่อธนาคารกลางสหรัฐฯ ปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบาย

(2) ค่าเงินของประเทศตลาดเกิดใหม่โน้มอ่อนลงเมื่อเทียบกับค่าเงินดอลลาร์ สรอ. จากเงินทุนที่มีแนวโน้มเงินทุนไหลออกจากประเทศตลาดเกิดใหม่ที่จะกลับไปประเทศอุตสาหกรรมหลัก โดยเฉพาะสหรัฐฯ ซึ่งจะเป็นการเพิ่มภาระหนี้ของภาคธุรกิจในประเทศตลาดเกิดใหม่ที่มีหนี้สกุลเงินตราต่างประเทศอยู่ในระดับสูง

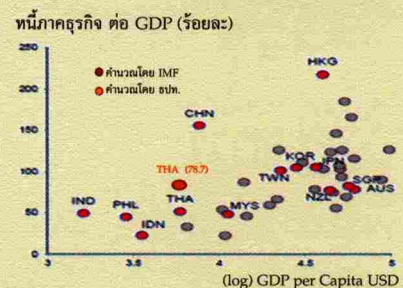
(3) ความเสี่ยงด้านเศรษฐกิจของประเทศตลาดเกิดใหม่ปรับเพิ่มขึ้นจากการชะลอตัวของเศรษฐกิจจีนและเอเชีย ทำให้ความสามารถในการชำระหนี้ของภาคธุรกิจด้อยลง และอาจส่งผลต่อคุณภาพสินเชื่อของสถาบันการเงินจนกลายเป็นปัญหาความเสี่ยงเชิงระบบ

การประเมินความเสี่ยงจากการก่อหนี้ภาคธุรกิจต่อเสถียรภาพระบบการเงินของไทย พบว่าความเสี่ยงยังอยู่ในวงจำกัด เนื่องจาก

(1) **หนี้ภาคธุรกิจของไทยไม่ได้เร่งตัวมากและอยู่ในระดับที่ไม่สูงเมื่อเทียบกับประเทศอื่น โดยเฉพาะเมื่อพิจารณาเทียบกับระดับการพัฒนาของระบบการเงิน** สอดคล้องกับรายงานของ IMF⁶ ที่รายงานว่าหนี้ภาคธุรกิจไทยขยายตัวไม่สูงเมื่อเทียบกับประเทศอื่น และหากใช้ระดับผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อหัว (GDP per Capita) เป็นตัวแทนสะท้อนระดับการพัฒนาของระบบการเงิน พบว่าระดับหนี้ภาคธุรกิจต่อ GDP ของไทยไม่สูงเมื่อเทียบกับประเทศที่มี GDP per Capita ใกล้เคียงกัน (ภาพที่ 1) โดยหนี้ภาคธุรกิจที่มีใช้สถาบันการเงินต่อ GDP ของไทยไตรมาส 2 ปี 2558 อยู่ที่ร้อยละ 78.7 เพิ่มขึ้นไม่มากจากร้อยละ 74.7 ในปี 2554

(2) **ผลกระทบของเงินบาทที่อ่อนค่าลงต่อภาระหนี้ต่างประเทศของภาคธุรกิจไทยค่อนข้างจำกัด** เนื่องจากภาระหนี้ในรูปสกุลเงินตราต่างประเทศของภาคธุรกิจไทยมีไม่มากนักเมื่อเทียบกับประเทศอื่น⁸ และส่วนใหญ่มีการบริหารความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงของค่าเงินที่ดีขึ้นกว่าในอดีต ซึ่งเป็นผลจาก

ภาพที่ 1 หนี้ภาคธุรกิจต่อ GDP ของไทยเทียบกับต่างประเทศ

หมายเหตุ: ข้อมูลหนี้ภาคธุรกิจของ ธปท. จะรวมสินเชื่อและตราสารหนี้ทั้งหมดที่ภาคธุรกิจออก ขณะที่ IMF ใช้ข้อมูลจาก BIS ซึ่งจะรวมสินเชื่อกับตราสารหนี้ธุรกิจที่ถือโดยสถาบันการเงินที่รับฝากเงิน (Other Depository Corporations: ODC)
ที่มา: IMF, Asia and Pacific Department, Presentation, September 2015

⁶ ข้อมูลจากรายงาน GFSR ของ IMF เดือนเมษายน ปี 2558

⁷ ข้อมูลหนี้ภาคธุรกิจของไทยได้รวมหนี้ในรูปสินเชื่อและตราสารหนี้ที่ออกโดยภาคธุรกิจ (ที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน) จากแหล่งเงินทุนทั้งในและต่างประเทศ โดยเป็นข้อมูลที่รวบรวมโดย ธปท. ขณะที่ตัวเลขของประเทศอื่นได้จาก IMF ที่ใช้ฐานข้อมูลของ Bank for International Settlements (BIS) ซึ่งจะรวมเฉพาะสินเชื่อและตราสารหนี้ที่ถือโดยสถาบันการเงินที่รับฝากเงินเท่านั้น จึงอาจทำให้ตัวเลขหนี้ภาคธุรกิจของประเทศอื่น ๆ ต่ำกว่าความเป็นจริง

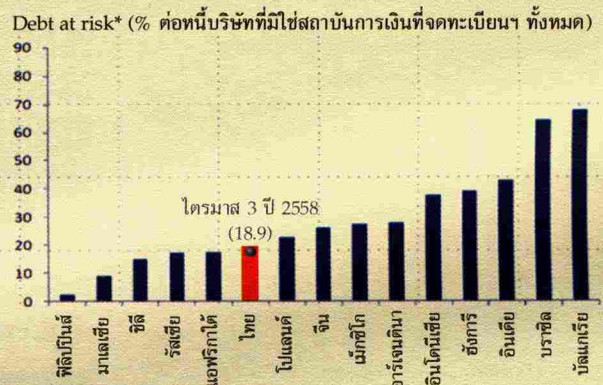
⁸ ข้อมูลจากรายงาน GFSR ของ IMF เดือนตุลาคม ปี 2558

บทเรียนที่ได้รับในช่วงวิกฤตปี 2540 เป็นสำคัญ โดยธุรกิจที่มีหนี้ต่างประเทศส่วนหนึ่งมีรายได้จากการส่งออกและผลตอบแทนจากการลงทุนที่อยู่ในรูปสกุลเงินตราต่างประเทศซึ่งสามารถชดเชยภาระหนี้ต่างประเทศที่เพิ่มขึ้นได้ระดับหนึ่ง (Natural Hedge) เช่น ธุรกิจกลุ่มพลังงาน ไฟฟ้า รถยนต์ ยางรถยนต์ และอาหาร ขณะที่ธุรกิจที่มีรายได้ในรูปเงินบาท เช่น สถาบันการเงินที่ไม่รับฝากเงินในกลุ่มธุรกิจเช่าซื้อรถยนต์ (Leasing) แม้จะมีการนำเงินกู้ในรูปเงินตราต่างประเทศและปล่อยสินเชื่อในรูปเงินบาท แต่มีการทำธุรกรรมป้องกันความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนไว้ในอัตราสูง ขณะที่ธุรกิจนำเข้าบางประเภทสามารถส่งผ่านต้นทุนจากเงินบาทอ่อนค่าไปที่ราคาขายได้ เช่น กลุ่มปิโตรเลียม นอกจากนี้ ผู้นำเข้าและผู้กู้เงินตราต่างประเทศได้ป้องกันความเสี่ยงเพิ่มเติมในช่วงที่เงินบาทอ่อนค่า โดยเพิ่มสัดส่วนการทำธุรกรรมป้องกันความเสี่ยงด้านอัตราแลกเปลี่ยน สะท้อนการติดตามและปรับตัวของภาคธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

(3) ฐานะการเงินของภาคธุรกิจอยู่ในเกณฑ์ดี

แม้ว่าผลประกอบการของบริษัทที่ไม่ใช่สถาบันการเงินที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ (SET และ mai) ในช่วง 9 เดือนแรกของปี 2558 ปรับลดลงตามภาวะเศรษฐกิจ แต่ความสามารถในการชำระหนี้ยังอยู่ในเกณฑ์ดี โดยอัตราส่วนรายได้ต่อภาระดอกเบี้ยจ่าย (Interest Coverage Ratio) อยู่สูงที่ประมาณ 5 เท่า อีกทั้งอัตราส่วนหนี้สินต่อทุน (Debt to Equity Ratio) ทรงตัวอยู่ในระดับต่ำ ภาคธุรกิจจึงยังสามารถรองรับความเสี่ยงจากการชะลอตัวของเศรษฐกิจได้ระดับหนึ่ง นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาสัดส่วนหนี้สินของบริษัทที่มีความเสี่ยงในการชำระหนี้ (Debt at Risk) ต่อหนี้สินทั้งหมดในกลุ่มธุรกิจเดียวกัน ซึ่งเป็นดัชนีสะท้อนโอกาสของการเกิดปัญหาชำระหนี้ในอนาคต พบว่าสัดส่วน Debt at Risk ของภาคธุรกิจไทยค่อนข้างทรงตัวตั้งแต่หลังวิกฤตการเงินโลกในปี 2551 และส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบการรายเดิม โดย Debt at Risk ณ ไตรมาสที่ 3 ปี 2558 อยู่ที่ร้อยละ 18.9 ต่อหนี้ภาคธุรกิจในตลาดหลักทรัพย์ทั้งหมด เป็นระดับที่ค่อนข้างต่ำเมื่อเทียบกับประเทศตลาดเกิดใหม่อื่น ๆ (ภาพที่ 2)

ภาพที่ 2 มูลค่าหนี้สินของกลุ่มเสี่ยง (Debt at risk) ของไทยเทียบกับต่างประเทศ ปี 2557

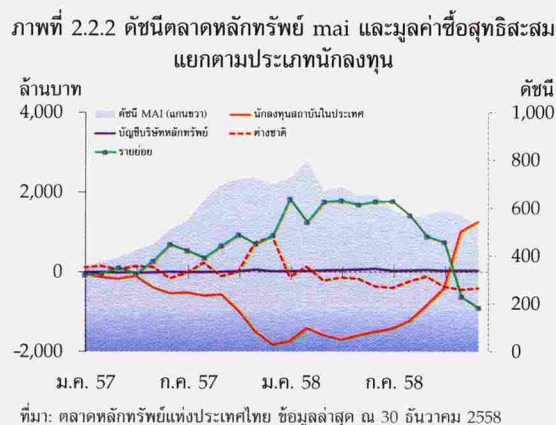
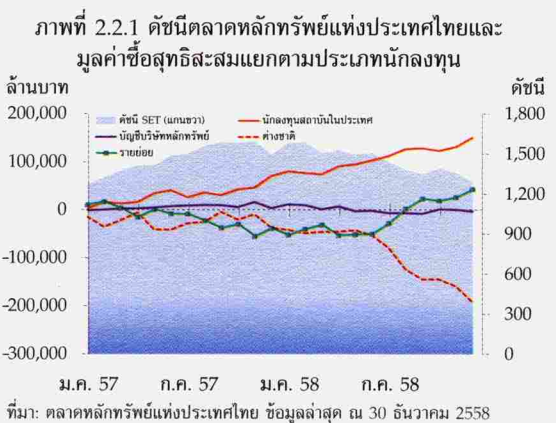
หมายเหตุ: *Debt at risk หมายถึงสัดส่วนหนี้สินของบริษัทที่มี ICR ต่ำกว่า 1.5 เท่า ต่อหนี้สินของบริษัทที่มีใช้สถาบันการเงินใน SET และ MAI ทั้งหมด โดยใช้งบการเงินของบริษัทจดทะเบียนมา ไตรมาส 3 ปี 2558
ที่มา: Julian T.S. Chow (2558) "IMF working paper: "Stress Testing Corporate Balance Sheets in Emerging Economies" (Sep 2015)", ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย คำนวณโดยธนาคารแห่งประเทศไทย

โดยสรุป การก่อหนี้ต่างประเทศของภาคธุรกิจไทยในช่วงที่ผ่านมายังไม่ส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพระบบการเงินในภาพรวม เนื่องจากฐานะการเงินของภาคธุรกิจโดยเฉพาะกลุ่มบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ยังอยู่ในเกณฑ์ดีและมีการบริหารจัดการและป้องกันความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนที่ดี อย่างไรก็ตามยังคงต้องติดตามปัจจัยเสี่ยงสำคัญที่อาจกระทบกับเสถียรภาพภาคเอกชนไทยในระยะต่อไป ได้แก่ (1) ความไม่แน่นอนเกี่ยวกับการฟื้นตัวของเศรษฐกิจ ซึ่งอาจกระทบต่อความสามารถในการชำระหนี้ของธุรกิจ โดยเฉพาะธุรกิจ SMEs หรือธุรกิจที่มีฐานะทางการเงินไม่เข้มแข็งมากนัก และ (2) การปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยของธนาคารกลางสหรัฐฯ ที่อาจส่งผลให้อัตราผลตอบแทนในตลาดตราสารหนี้ไทยปรับสูงขึ้น และกระทบต่อต้นทุนของภาคธุรกิจที่ระดมทุนผ่านตราสารหนี้ได้ ดังนั้น ภาคธุรกิจจึงควรตระหนักถึงปัจจัยเสี่ยงและความผันผวนที่อาจเกิดขึ้น เพื่อให้สามารถบริหารจัดการความเสี่ยงและปรับกลยุทธ์การดำเนินธุรกิจได้อย่างเหมาะสม

⁹ บริษัทที่มีความเสี่ยงในการผิดนัดชำระหนี้ คือบริษัทที่มี ICR ต่ำกว่า 1.5 เท่า ตามนิยามของ IMF (Chow, Julian T.S. 2015. "Stress Testing Corporate Balance Sheets in Emerging Economies." IMF working paper.)

2.2 ภาวะอัตราดอกเบี้ยที่อยู่ในระดับต่ำเป็นเวลานาน

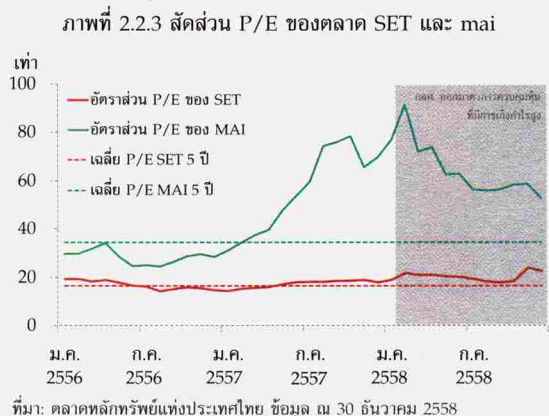
การดำเนินนโยบายการเงินแบบผ่อนคลายเป็นเพื่อสนับสนุนการฟื้นตัวของเศรษฐกิจ โดยอัตราดอกเบี้ยอยู่ในระดับต่ำเป็นเวลานาน ทำให้เห็นพฤติกรรมแสวงหาผลตอบแทนและยอมรับความเสี่ยงที่สูงขึ้น (Search for Yield) เพิ่มขึ้น ทั้งในตลาดทุนและตลาดอสังหาริมทรัพย์ อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบัน ความเสี่ยงจากพฤติกรรมดังกล่าวคือ เสถียรภาพระบบการเงินยังมีจำกัด แต่ต้องติดตามสัญญาณการประเมินความเสี่ยงต่ำกว่าที่ควรจะเป็น (Under pricing of Risks) จากการขาดข้อมูลข่าวสารและข้อจำกัดในการประเมินความเสี่ยงของการลงทุนต่าง ๆ อย่างถูกต้อง ซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาฟองสบู่ในราคาสินทรัพย์ต่าง ๆ และเป็นการสะสมความเปราะบางต่อเสถียรภาพเศรษฐกิจการเงินไทยในระยะข้างหน้าได้

การลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ทั้ง SET และ mai เป็นแหล่งการลงทุนหลักของนักลงทุนที่แสวงหาผลตอบแทนและยอมรับความเสี่ยงที่สูงขึ้น โดยในช่วงครึ่งแรกของปี 2558 นักลงทุนรายย่อยลงทุนในตลาดหลักทรัพย์เพิ่มขึ้นต่อเนื่องจากปีก่อน โดยเฉพาะในกลุ่มหลักทรัพย์ขนาดเล็กที่ไม่ได้อยู่ในดัชนี SET50 และกลุ่มหลักทรัพย์ในตลาด mai อย่างไรก็ตาม ความเสี่ยงจากพฤติกรรมเก็งกำไรในตลาดหลักทรัพย์ปรับลดลงหลังการบังคับใช้มาตรการเข้าไปดูแลหลักทรัพย์ที่มีการซื้อขายผิดปกติของ ก.ล.ต. ในช่วงต้นปี อาทิ การประกาศหลักทรัพย์ที่มีการซื้อขายเปลี่ยนแปลงมากจากช่วงก่อนหน้า (Trading Alert List) ทำให้นักลงทุนที่ต้องการซื้อหลักทรัพย์ดังกล่าวต้องวางเงินสดไว้ล่วงหน้าเต็มจำนวนก่อนซื้อหลักทรัพย์ และการเปิดเผยข้อมูลรายชื่อหลักทรัพย์ที่มีการซื้อขายหมุนเวียนหนาแน่น (Turnover List) ซึ่งผลจากมาตรการทำให้นักลงทุนรายย่อยปรับลดการลงทุนโดยเฉพาะในตลาด mai ลงอย่างต่อเนื่องจนถึงช่วงปลายปี (ภาพที่ 2.2.1 – 2.2.2)

มาตรการของ ก.ล.ต. ได้ชะลอความร้อนแรงในตลาดหลักทรัพย์ลงบ้าง แต่ราคาหลักทรัพย์ไทยยังสูงเมื่อเทียบกับกำไรต่อหุ้น สะท้อนจากอัตราส่วนราคาต่อ

กำไรสุทธิต่อหุ้น (Price-Earnings Ratio: P/E)⁶ ทั้งในตลาด SET และ mai ที่ยังสูงกว่าค่าเฉลี่ยในอดีต (ภาพที่ 2.2.3) จึงยังมีความเสี่ยง หากเศรษฐกิจฟื้นตัวได้ช้ากว่าที่คาดและกระทบต่อผลประกอบการของบริษัทจดทะเบียน อย่างไรก็ตาม คาดว่าความเสี่ยงต่อเสถียรภาพระบบการเงินจะมีจำกัด เนื่องจากการซื้อขายของนักลงทุนส่วนใหญ่ใช้บัญชีเงินสด โดยการกู้ยืมเพื่อซื้อหลักทรัพย์ (Margin Loan) ทรงตัวอยู่ในระดับต่ำ โดย ณ เดือนพฤศจิกายน 2558 อยู่ที่ร้อยละ 12 ของมูลค่าธุรกรรมของลูกค้ำทั้งหมด

ด้านตลาดตราสารหนี้ พบว่าภาคธุรกิจหันมาระดมทุนผ่านการออกหุ้นกู้ประเภทที่ไม่มีการจัดอันดับความน่าเชื่อถือ (Non-rated Bonds) มากขึ้น สอดคล้องกับความต้องการของนักลงทุนที่มีความสนใจลงทุนเพื่อแสวงหาผลตอบแทนที่สูงกว่าอัตราดอกเบี้ยเงินฝาก โดยมีบริษัทที่ออกตราสารหนี้ที่ไม่มีการจัดอันดับความน่าเชื่อถือทั้งระยะสั้นและระยะยาวในปี 2558 ทั้งหมด 109 ราย⁷ เพิ่มขึ้นจาก 69 รายในปี 2557 (ภาพที่ 2.2.4) ตราสารระยะสั้นส่วนใหญ่ออกโดยธนาคารพาณิชย์ ส่วนระยะยาวส่วนใหญ่ออกโดยธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ อย่างไรก็ตาม ผลต่อเสถียรภาพระบบการเงินยังมีน้อย เนื่องจากการลงทุนในตราสารกลุ่มนี้ยังมีสัดส่วนต่ำเมื่อเทียบกับขนาดของตราสารหนี้ภาคเอกชนทั้งหมด และเสนอขายเฉพาะนักลงทุนรายใหญ่ที่ได้รับการรับรอง (Accredited Investors: AI)

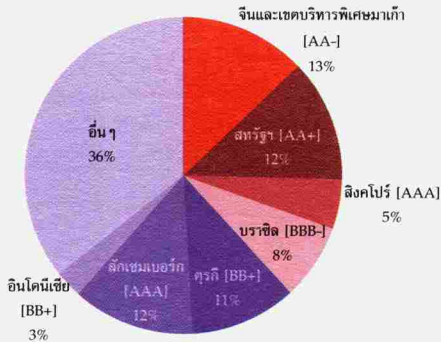
นอกจากการลงทุนในตลาดทุนในประเทศแล้ว นักลงทุนบางกลุ่มหันไปลงทุนในหลักทรัพย์ต่างประเทศมากขึ้น ผ่านนักลงทุนสถาบันและกองทุนรวม (Foreign Investment Fund: FIF) สะท้อนจากการลงทุนในหลักทรัพย์ต่างประเทศที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นมากระยะหนึ่งแล้ว (ภาพที่ 2.2.5) ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นผลจากการผ่อนคลายหลักเกณฑ์การลงทุนในหลักทรัพย์ต่างประเทศของ ธปท. ตามแผนแม่บทเงินทุนเคลื่อนย้ายระหว่างประเทศ (ปี 2555 - 2557) ทำให้นักลงทุนมีช่องทางลงทุนในหลักทรัพย์ต่างประเทศเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ประเทศที่ออกไปลงทุนยังมีความหลากหลายมากขึ้นเมื่อ

⁶ กำไรสุทธิต่อหุ้น (Earnings Per Share) ในรอบระยะเวลา 12 เดือนล่าสุด

⁷ เฉพาะข้อมูลตราสารหนี้ที่ขึ้นทะเบียนกับสมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย (ThaiBMA)

ภาพที่ 2.2.6 สัดส่วนมูลค่าหลักทรัพย์ จำแนกตามประเทศที่ไปลงทุนขั้นต่ำ

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย ข้อมูล ณ กันยายน 2558

เทียบกับในอดีต และบางส่วนนำไปลงทุนในประเทศที่มีความเสี่ยงด้านเครดิตสูง เช่น ในกรณีบราซิลที่ถูกลดอันดับความน่าเชื่อถือของตราสารทางการเงินเมื่อเดือนกันยายน 2558 มาอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าลงทุนได้⁸ (Non-investment Grade) อย่างไรก็ดี ผลกระทบต่อเสถียรภาพระบบการเงินยังมีจำกัด เนื่องจากการลงทุนในหลักทรัพย์ต่างประเทศส่วนใหญ่ยังคงลงทุนในประเทศที่มีอันดับความน่าเชื่อถืออยู่ในเกณฑ์ดี (Investment Grade) เช่น จีนและเขตบริหารพิเศษมาเก๊า ลักเซมเบิร์ก และสหรัฐอเมริกา เป็นต้น ส่วนกรณีการลงทุนในบราซิล ความเสี่ยงยังมีจำกัดเช่นกัน เนื่องจากราคาหลักทรัพย์ที่ลงทุนในบราซิล คิดเป็นเพียงร้อยละ 7 ของการลงทุนในหลักทรัพย์ต่างประเทศทั้งหมด (ภาพที่ 2.2.6) และเป็นการลงทุนระยะสั้นที่มีระยะเวลาไถ่ถอนแน่นอน (Term Fund) และส่วนใหญ่เป็นการลงทุนของนักลงทุน AI

ตลาดอสังหาริมทรัพย์ไทย เป็นอีกช่องทางหนึ่งสำหรับนักลงทุนในการแสวงหาผลตอบแทนที่สูงขึ้น โดยเริ่มเห็นสัญญาณการเก็งกำไรจากการซื้อขายใบจองในตลาดอาคารชุดเพิ่มขึ้นบ้าง โดยเฉพาะช่วงกลางปี 2558 ส่วนหนึ่งสะท้อนจากอัตราการจองอาคารชุดที่เร่งตัวขึ้นตั้งแต่ไตรมาสแรกของปี 2558 (ภาพที่ 2.2.7) สอดคล้องกับการสอบถามผู้ประกอบการที่ระบุว่า มีสัญญาณการเก็งกำไรใบจองอาคารชุดเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะทำเลในเขตกรุงเทพฯ ที่ใกล้แนวรถไฟฟ้า ซึ่งหากผู้ประกอบการตัดสินใจดำเนินการสร้างอาคารชุดเพื่อตอบสนองความต้องการเก็งกำไรที่เพิ่มขึ้น แต่ผู้เก็งกำไรเหล่านั้นไม่สามารถหาผู้ซื้อจริงมารับโอนกรรมสิทธิ์ได้เมื่อโครงการสร้างเสร็จ อาจทำให้ผู้ประกอบการเผชิญความเสี่ยงจากการมีอาคารชุดเหลือขายเพิ่มขึ้นกว่าที่คาด กลายเป็นภาระทางการเงินกับผู้ประกอบการในอนาคต และอาจมีผลกระทบต่อเนื่องไปยังนักลงทุน และกิจกรรมทางเศรษฐกิจอื่นที่เกี่ยวข้อง

อย่างไรก็ดี ผลกระทบจากการเก็งกำไรที่เพิ่มขึ้นในตลาดอสังหาริมทรัพย์ต่อเสถียรภาพระบบการเงินคาดว่า มีจำกัด เนื่องจากผู้ประกอบการมีฐานะทางการเงินเข้มแข็ง และมีการบริหารความเสี่ยงที่ดี เช่น การเก็บค่าธรรมเนียมการเปลี่ยนมือใบจอง และการเพิ่มสัดส่วนเงินคาวนั เพื่อ

⁸ Standard and Poor's (S&P) ลดอันดับความน่าเชื่อถือของบราซิลจาก BBB- ลงมาเหลือเพียง BB+ ซึ่งเป็นระดับต่ำกว่าการลงทุน เมื่อเดือนกันยายน 2558

ภาพที่ 2.2.7 อัตราการจองอาคารชุดในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล

ที่มา: อัตราการจองอาคารชุดจาก AREA คำนวณจากจำนวนอาคารชุดที่มีการจองชื่อในเดือนแรกของการเปิดขายต่อจำนวนหน่วยอาคารชุดที่เปิดขายใหม่ในเดือนนั้น คำนวณเป็นไตรมาสโดย ธปท.

ป้องกันการเก็งกำไรของผู้ซื้อ นอกจากนี้ ธนาคารพาณิชย์ยังมีมาตรการวางในการปล่อยสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย จึงมีส่วนช่วยลดความเสี่ยงของระบบการเงินจากการเก็งกำไรในตลาดอสังหาริมทรัพย์

โดยสรุป ภาพรวมของความเสี่ยงจากการแสวงหาผลตอบแทนโดยยอมรับความเสี่ยงที่สูงขึ้น ต่อระบบการเงินยังมีจำกัด โดยตลาดหลักทรัพย์ชะลอความร้อนแรงลง ขณะที่การออกตราสารหนี้ที่ไม่มีการจัดอันดับความน่าเชื่อถือยังมีสัดส่วนต่ำและจำกัดเฉพาะกลุ่มผู้ลงทุนบางกลุ่ม ส่วนผลกระทบจากความเสี่ยงของการเก็งกำไรในตลาดอสังหาริมทรัพย์ยังมีจำกัดเนื่องจากผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีการบริหารความเสี่ยงที่ดีและมีฐานะการเงินที่เข้มแข็ง อย่างไรก็ตาม ในระยะต่อไปต้องติดตามความเสี่ยงจากการลงทุนรูปแบบใหม่ ๆ ภายใต้ภาวะอัตราดอกเบี้ยต่ำ โดยเฉพาะช่องทางที่นักลงทุนอาจขาดข้อมูลข่าวสารและข้อจำกัดในการประเมินความเสี่ยงของการลงทุนต่าง ๆ อย่างถูกต้อง ซึ่งอาจทำให้นักลงทุนประเมินความเสี่ยงต่ำกว่าที่ควรจะเป็น (Under-pricing of Risks) และนำไปสู่การสะสมความเปราะบางต่อเสถียรภาพระบบการเงินไทยในระยะข้างหน้า

2.3 ผลกระทบจากความเสี่ยงต่างประเทศต่อเสถียรภาพระบบการเงินไทย

ผลกระทบจากความผันผวนของตลาดการเงินโลกต่อเสถียรภาพระบบการเงินยังมีจำกัด เนื่องจากเสถียรภาพด้านต่างประเทศของไทยอยู่ในเกณฑ์ดีและเข้มแข็ง และภาคธุรกิจมีการบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนที่ดี

เศรษฐกิจโลกที่ชะลอลงมากกว่าคาด โดยเฉพาะเศรษฐกิจจีนและกลุ่มประเทศตลาดเกิดใหม่ที่ชะลอลงอย่างชัดเจน ประกอบกับนโยบายการเงินของกลุ่มประเทศเศรษฐกิจหลักที่มีความแตกต่างกันมากขึ้น (Policy Divergence) โดยธนาคารกลางสหรัฐฯ ปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบายในเดือนธันวาคม 2558 ขณะที่ญี่ปุ่นและกลุ่มยูโรยังคงผ่อนคลายนโยบายการเงินต่อเนื่องตามการฟื้นตัวที่อ่อนแอ ก่อให้เกิดความผันผวนในตลาดการเงินโลกและไทย รวมถึงตลาดอัตราแลกเปลี่ยน อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ดี ผลกระทบต่อเสถียรภาพระบบการเงินยังมีจำกัด เนื่องจากฐานะการเงินด้านต่างประเทศของไทยอยู่ในเกณฑ์ดี มีส่วนช่วยให้

เศรษฐกิจสามารถรองรับความผันผวนจากตลาดการเงินโลกที่เพิ่มขึ้นได้ โดยประเมินจากปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้

1. หนี้ต่างประเทศของไทยอยู่ในระดับที่ไม่สูงเมื่อเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานสากล⁹ หนี้ต่างประเทศของไทยในไตรมาสที่ 3 ปี 2558 อยู่ที่ 133.7 พันล้านดอลลาร์ สรอ. คิดเป็นร้อยละ 32.7 ของ GDP ต่ำกว่าค่ามัธยฐานของกลุ่มประเทศตลาดเกิดใหม่ที่อยู่ที่ยุทธศาสตร์ 40 นอกจากนี้ผลกระทบของอัตราแลกเปลี่ยนต่อหนี้ต่างประเทศยังมีจำกัด เนื่องจากหนี้ต่างประเทศส่วนหนึ่ง (ร้อยละ 25.6) อยู่ในรูปสกุลเงินบาท ซึ่งส่วนใหญ่เป็นพันธบัตรรัฐบาลและหุ้นกู้ภาคเอกชนที่ถือโดยนักลงทุนต่างชาติ แตกต่างจากปี 2540 ที่หนี้ต่างประเทศเกือบทั้งหมดอยู่ในรูปสกุลเงินตราต่างประเทศ (ภาพที่ 2.3.1 – 2.3.2) ประกอบกับภาคธุรกิจที่มีหนี้ต่างประเทศมีการใช้เครื่องมือทางการเงินในการป้องกันความเสี่ยงด้านอัตราแลกเปลี่ยน

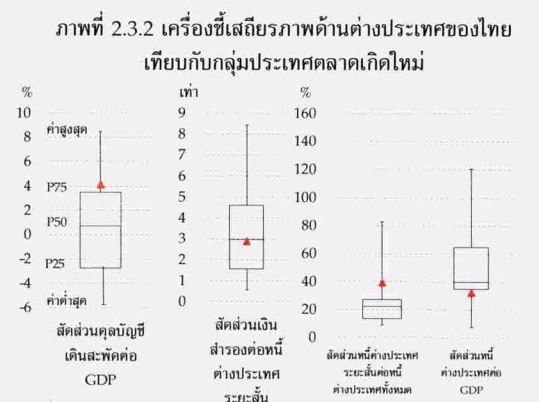
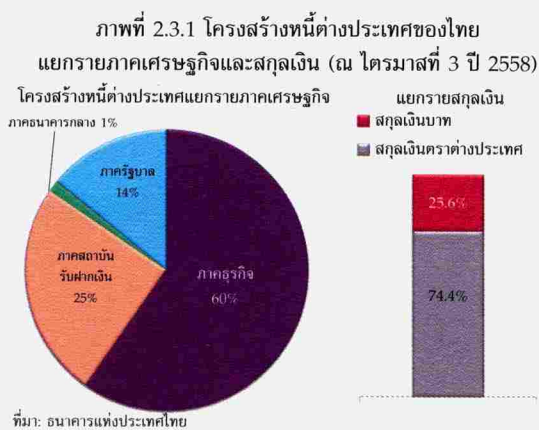
2. เงินสำรองระหว่างประเทศของไทยอยู่ในระดับเพียงพอต่อการรองรับความผันผวนของกระแสเงินทุนเคลื่อนย้ายที่อาจเกิดขึ้นได้ เงินสำรองระหว่างประเทศในไตรมาสที่ 3 ปี 2558 อยู่ที่ 168.8 พันล้านดอลลาร์ สรอ. สูงกว่าหนี้ต่างประเทศระยะสั้น 2.8 เท่า สะท้อนว่าไทยมีเงินตราต่างประเทศเพียงพอรองรับในกรณีที่มีหนี้ต่างประเทศระยะสั้นไม่ได้รับการต่ออายุ ขณะที่ เงินสำรองระหว่างประเทศยังมีเพียงพอชำระค่าสินค้านำเข้าได้ประมาณ 10 เดือนสูงกว่าเกณฑ์สากลที่ประมาณ 3 – 4 เดือน¹⁰ สะท้อนความสามารถในการรองรับความเสี่ยงจากความผันผวนของเงินทุนเคลื่อนย้ายระหว่างประเทศ

3. คุลบัญชีเดินสะพัดไทยเกินดุลอย่างต่อเนื่อง โดยคุลบัญชีเดินสะพัดปี 2558 คาดว่าจะเกินดุลร้อยละ 8.7 ต่อ GDP¹¹ สูงกว่าค่ามัธยฐานของกลุ่มประเทศตลาดเกิดใหม่ที่ร้อยละ 0.7 ต่อ GDP ส่วนหนึ่งเป็นผลจากมูลค่าการนำเข้าที่ลดลงตามภาวะราคาน้ำมันและเศรษฐกิจที่ชะลอตัว และปริมาณการนำเข้าสินค้าที่หดตัวตามอุปสงค์ในประเทศและการส่งออกที่อ่อนแอ ซึ่งการเกินคุลบัญชีเดินสะพัดจะมีส่วนช่วยลดความเสี่ยงของระบบการเงินไทยหากมีกระแสเงินทุนไหลออกเกิดขึ้น

⁹ สัดส่วนหนี้ต่างประเทศต่อ GDP ตามมาตรฐานสากลที่กลุ่มประเทศรายได้ปานกลางมีความสามารถก่อหนี้ได้อยู่ระหว่างร้อยละ 48-80 ตามเกณฑ์ของธนาคารโลก

¹⁰ ตามเกณฑ์ของ IMF

¹¹ รายงานนโยบายการเงิน เดือนธันวาคม ปี 2558

4. สัดส่วนการถือสินทรัพย์ไทยโดยนักลงทุน

ต่างชาติปรับลดลง ทำให้ความเสี่ยงและผลกระทบจากเงินทุนไหลออกอย่างฉับพลัน (Capital Flight) ไม่รุนแรงเท่าประเทศตลาดเกิดใหม่อื่น ๆ ที่มีสัดส่วนนักลงทุนต่างชาติในตลาดการเงินอยู่ในระดับสูง โดยสัดส่วนนักลงทุนต่างชาติในตลาดพันธบัตรรัฐบาลและตลาดหลักทรัพย์ (SET) อยู่ที่ร้อยละ 8.14 และ 31.6 ตามลำดับ¹²

5. ความเสี่ยงด้านต่างประเทศของภาคสถาบัน

การเงินและภาคธุรกิจไทยยังมีจำกัด เนื่องจากธนาคารพาณิชย์ต้องปฏิบัติตามเกณฑ์การดำรงฐานะเงินตราต่างประเทศของ ธปท. และมีการบริหารความเสี่ยงที่ดี เช่น ดูแลให้สกุลเงินและอายุของสินทรัพย์และหนี้สินมีความสอดคล้องกัน ขณะที่ภาคธุรกิจมีหนี้ต่างประเทศไม่สูงนักเมื่อเทียบกับประเทศอื่น และมีการบริหารความเสี่ยงที่ดี (ดูรายละเอียดเพิ่มเติมในบทความในกรอบที่ 2 การประเมินความเสี่ยงจากการก่อหนี้ของภาคธุรกิจไทย)

สำหรับความเสี่ยงในระยะต่อไปที่ต้องติดตามคือผลกระทบของการปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยของธนาคารกลางสหรัฐฯ ต่ออัตราผลตอบแทนพันธบัตรไทย โดยเฉพาะพันธบัตรระยะยาวที่อาจปรับสูงขึ้น และทำให้ภาคธุรกิจมีความเสี่ยงในการออกตราสารหนี้เพื่อทดแทนตราสารหนี้เดิมที่หมดอายุ (Roll-over) ด้วยต้นทุนที่สูงขึ้น โดยตราสารหนี้ภาคเอกชนที่จะครบกำหนดระหว่างปี 2559 – 2560 มีมูลค่าประมาณ 9.4 แสนล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 40 ของยอดคงค้างตราสารหนี้ภาคเอกชนทั้งหมด ซึ่งหากพิจารณาในเบื้องต้น ผลกระทบต่อเสถียรภาพระบบการเงินมีไม่มากเนื่องจาก (1) ตราสารหนี้ภาคเอกชนที่จะครบกำหนดส่วนใหญ่เป็นตราสารหนี้ที่ออกโดยบริษัทขนาดใหญ่ในตลาดหลักทรัพย์ซึ่งมีอันดับความน่าเชื่อถือในกลุ่มเกรด A¹³ และ (2) ตราสารหนี้ที่จะครบกำหนดส่วนใหญ่มีอายุไม่เกิน 3-4 ปี ซึ่งอัตราผลตอบแทนจะขึ้นอยู่กับปัจจัยทางการเงินภายในประเทศเป็นหลัก

¹² ข้อมูล ณ สิ้นเดือนพฤศจิกายน ปี 2558 โดยข้อมูลสัดส่วนการถือครองพันธบัตรของนักลงทุนต่างชาติใช้ข้อมูลจากธนาคารแห่งประเทศไทย ขณะที่สัดส่วนการถือครองหลักทรัพย์ของนักลงทุนต่างชาติใช้ข้อมูลจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

¹³ อันดับความน่าเชื่อถือในกลุ่ม A ประกอบด้วยอันดับความน่าเชื่อถือระดับ AAA, AA+, AA, AA-, A+, A, และ A-

ผลประเมินความเสี่ยงเชิงโครงสร้าง
ต่อเสถียรภาพระบบการเงินของไทย

บทที่ 3 ผลประเมินความเสี่ยงเชิงโครงสร้างต่อเสถียรภาพระบบการเงินของไทย

เสถียรภาพระบบการเงินไทยประสบกับความท้าทายและข้อจำกัดเชิงโครงสร้างหลายด้าน ได้แก่ 1) การขยายตัวของผู้ให้บริการทางการเงินที่มีธนาคารพาณิชย์ (Non-banks) ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพระบบการเงินไทยจากความเชื่อมโยงกับตลาดการเงินและสถาบันการเงินอื่น ๆ แม้ว่าในปัจจุบันความเสี่ยงดังกล่าวยังคงจำกัด แต่บทบาทของ Non-banks ที่เพิ่มขึ้นตามผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่มีความหลากหลายและซับซ้อนขึ้น รวมถึงภาวะอัตราดอกเบี้ยต่ำซึ่งส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมแสวงหาผลตอบแทนโดยยอมรับความเสี่ยงในระดับที่สูงขึ้น ทำให้ผู้กำกับดูแลต้องติดตามและประเมินความเสี่ยงอย่างสม่ำเสมอ และ 2) พัฒนาการและความเสี่ยงจากความก้าวหน้าของเทคโนโลยีในระบบสถาบันการเงินและระบบการชำระเงินที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจนกลายเป็นหนึ่งในความเสี่ยงที่สำคัญของโลก

3.1 การขยายตัวของผู้ให้บริการทางการเงินที่มีธนาคารพาณิชย์ (Non-banks) และผลกระทบต่อเสถียรภาพระบบการเงิน

การขยายตัวของ Non-banks ในหลายประเทศทั่วโลกในช่วงที่ผ่านมา ทั้งในส่วนของผู้ให้บริการที่เกี่ยวข้องกับตลาดการเงิน (Market-based Non-banks) เช่น บริษัทจัดการกองทุนรวม (บลจ.) บริษัทหลักทรัพย์ (บล.) และผู้ให้บริการที่ให้บริการพื้นฐานที่ใกล้เคียงกับธนาคารพาณิชย์ (Bank-like Non-banks) เช่น สหกรณ์ออมทรัพย์ บริษัทบัตรเครดิต และสินเชื่อส่วนบุคคล ทำให้องค์กรระหว่างประเทศ¹ และทางการของประเทศต่าง ๆ รวมทั้งไทยหันมาให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์ผลกระทบต่อเสถียรภาพระบบการเงินของ

¹ อาทิ (1) Financial Stability Board (FSB) and International Organization of Securities Commissions (IOSCO), “Assessment Methodologies for Identifying Non-Bank Non-Insurer Global Systemically Important Financial Institutions”, March 2015, (2) International Monetary Fund (IMF), “Global Financial Stability Report (GFSR)”, April 2015 และ (3) Bank for International Settlements (BIS), “85th Annual Report”, June 2015

Non-banks เหล่านี้ ซึ่งแม้ปัจจุบันความเสี่ยงต่อเสถียรภาพระบบการเงินในปัจจุบันยังจำกัด แต่ด้วยบทบาทที่เพิ่มขึ้นและแนวโน้มการเติบโตในอนาคต ธปท. ได้ร่วมกับหน่วยงานการกำกับดูแลที่เกี่ยวข้องในการติดตามพัฒนาการและความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง โดย Non-banks ของไทยที่มีการเติบโตสูงและอาจส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพของระบบการเงินของไทยในช่วงข้างหน้า หากไม่ได้ถูกกำกับดูแลอย่างมีประสิทธิภาพคือ ธุรกิจกองทุนรวมภายใต้การบริหารจัดการของ บลจ. และสทรกธออมทรัพย์

ธุรกิจกองทุนรวม

การเติบโตของธุรกิจกองทุนรวมของไทยเป็นผลจากนโยบายส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจหลักทรัพย์จัดการลงทุนและการพัฒนาตลาดทุน กอปรกับอัตราดอกเบี้ยที่อยู่ในระดับต่ำต่อเนื่องนับตั้งแต่วิกฤตการเงินโลกในปี 2551 ทำให้ผู้ออมหันมาลงทุนในหน่วยลงทุนของกองทุนรวมมากขึ้น เพราะนอกจากจะมีโอกาสได้รับผลตอบแทนสูงกว่าเงินฝากและได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีจากกองทุนรวมบางประเภทแล้ว การลงทุนในกองทุนรวมยังเป็นช่องทางหนึ่งในการกระจายความเสี่ยงของผู้ลงทุนด้วย

สำหรับขนาดของธุรกิจกองทุนรวม เมื่อพิจารณาจากมูลค่าสินทรัพย์ภายใต้การบริหารจัดการของกองทุนรวม (Net Asset Value: NAV) ขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 16.8 ต่อปี ในช่วงปี 2552 - 2557 โดยมูลค่ารวม ณ ไตรมาสที่ 3 ปี 2558 อยู่ที่ 3.9 ล้านล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 28.8 ต่อ GDP เพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับไตรมาสที่ 1 ปี 2551 ที่ร้อยละ 17.0 (ภาพที่ 3.1.1) ขณะเดียวกัน ความหลากหลายของกองทุนรวมก็เพิ่มขึ้นทั้งประเภทและจำนวน โดยในไตรมาสที่ 3 ปี 2558 กองทุนรวมมีจำนวน 1,382 กองทุน เพิ่มขึ้นจาก 898 กองทุนในไตรมาสที่ 1 ปี 2551 และเมื่อพิจารณาสินทรัพย์ที่กองทุนรวมลงทุน (Asset Allocation) ณ ไตรมาสที่ 3 ปี 2558 พบว่า ส่วนใหญ่เป็นการลงทุนในตราสารหนี้ในประเทศ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 31 ของสินทรัพย์ที่

ภาพที่ 3.1.1 มูลค่า NAV ของกองทุนรวมต่อ GDP และจำนวนกองทุนรวม

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ด.) ประมวลโดยธนาคารแห่งประเทศไทย

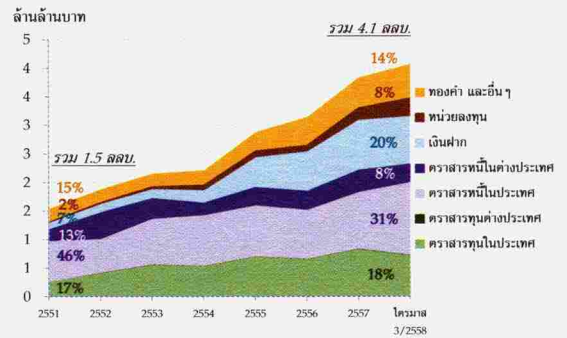
กองทุนรวมลงทุนทั้งสิ้น รองลงมาคือเงินฝาก ตราสารทุน ในประเทศ ทองคำและอื่น ๆ ตามลำดับ (ภาพที่ 3.1.2)

ความเสี่ยงของธุรกิจกองทุนรวมต่อเสถียรภาพระบบการเงินอยู่ที่ความเชื่อมโยงระหว่างกองทุนรวมกับระบบการเงินผ่านช่องทางต่าง ๆ เนื่องจากประเภทของสินทรัพย์ที่กองทุนรวมไปลงทุนมีหลากหลาย ทั้งเงินฝากในระบบธนาคารพาณิชย์ พันธบัตรรัฐบาลหรือตราสารทุนทั้งในและต่างประเทศ ดังนั้น หากในอนาคตเกิดความผันผวนในราคาของสินทรัพย์ที่กองทุนรวมไปลงทุน หรือผู้ลงทุนเกิดความไม่มั่นใจในมูลค่า NAV ของกองทุน อาจนำไปสู่การไถ่ถอนหน่วยลงทุนพร้อมกันเป็นจำนวนมาก และกระทบต่อสภาพคล่องของกองทุนรวมนั้น ๆ จนทำให้กองทุนอาจต้องเร่งถอนเงินฝากหรือเร่งขายสินทรัพย์ที่ลงทุนอยู่อย่างรวดเร็ว (Fire Sale) ซึ่งอาจกระทบต่อสภาพคล่องและราคาสินทรัพย์ในระบบการเงินในที่สุด โดยเฉพาะหากกองทุนรวมที่ได้รับผลกระทบนั้นมีขนาดใหญ่หรือมีกองทุนรวมอื่นที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันเป็นจำนวนมาก จะยิ่งส่งผลกระทบต่อระบบการเงินมากขึ้น เพราะอาจทำให้นักลงทุนตื่นตระหนกและเกิดความกังวลในวงกว้าง นอกจากนี้ หากกองทุนรวมที่ประสบปัญหาเป็นบริษัทลูกของธนาคารพาณิชย์ ก็อาจส่งผลกระทบต่อเนื่องถึงธนาคารพาณิชย์ที่เป็นบริษัทแม่ได้หากมีการบริหารสภาพคล่องที่ไม่ดีพอ

อย่างไรก็ดี จากการประเมินในภาพรวม พบว่าความเสี่ยงของธุรกิจกองทุนรวมต่อเสถียรภาพระบบการเงินในปัจจุบันยังมีจำกัด เนื่องจาก

(1) กองทุนรวมมีนโยบายการลงทุนและการบริหารความเสี่ยงที่ดี รวมทั้งอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ ก.ล.ต. ที่เป็นไปตามมาตรฐานสากล โดย บลจ. เน้นการลงทุนและกระจายความเสี่ยงในตราสารหนี้ที่มีคุณภาพ การลงทุนในต่างประเทศส่วนใหญ่มีการป้องกันความเสี่ยงจากความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยน (Hedging) อีกทั้ง ก.ล.ต. ยังมีเกณฑ์ที่กำหนดให้ บลจ. ไม่สามารถกู้ยืมเงินเพื่อมาลงทุนเพิ่มเติม (Leverage)

ภาพที่ 3.1.2 สินทรัพย์ที่กองทุนรวมลงทุน (Asset Allocation)

หมายเหตุ % แสดงสัดส่วนของสินทรัพย์ที่กองทุนรวมลงทุน
ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.)
ประมวลโดยธนาคารแห่งประเทศไทย

และจำกัดการก่อภาระผูกพันโดยการทำสัญญาซื้อขายล่วงหน้า ซึ่งทำให้ บลจ. มีความเสี่ยงในการชำระคืนเงินกู้และภาระผูกพันอื่น ๆ ที่จำกัด

(2) กองทุนรวมส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นกองทุนปิดหรือเสมือนเป็นกองทุนปิด กล่าวคือ ประมาณร้อยละ 40 ของมูลค่ากองทุนรวมทั้งหมดจดทะเบียนเป็นกองทุนปิด ขณะที่กองทุนรวมเปิดอีกส่วนหนึ่งมีการกำหนดระยะเวลาในการไถ่ถอนล่วงหน้า (Auto Redemption) คล้ายกองทุนปิด ทำให้ บลจ. สามารถคาดการณ์การไถ่ถอนและบริหารจัดการ สภาพคล่องได้ นอกจากนี้ ก.ล.ต. ยังกำหนดให้ บลจ. มีระบบบริหารความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง โดยดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องให้สอดคล้องกับพฤติกรรมการณ์การไถ่ถอนของนักลงทุน อีกทั้ง ในกรณีที่กองทุนรวมประสบปัญหา ก.ล.ต. ยังสามารถประกาศหยุดการซื้อขายหน่วยลงทุนของกองทุนรวมได้ชั่วคราวเพื่อชะลอการเร่งไถ่ถอนหน่วยลงทุนจากความตื่นตระหนกของนักลงทุน

(3) ธุรกิจกองทุนรวมยังมีขนาดใหญ่เมื่อเทียบกับระบบสถาบันการเงินโดยรวม ณ ไตรมาสที่ 3 ปี 2558 มูลค่า NAV ทั้งหมดของกองทุนรวมอยู่ที่ 3.9 ล้านล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 10.7 ของสินทรัพย์รวมของระบบสถาบันการเงินในปี 2557 ขณะที่กองทุนรวมที่มีขนาดใหญ่ที่สุดมีมูลค่า NAV คิดเป็นเพียงร้อยละ 0.6 ของสินทรัพย์รวมของระบบสถาบันการเงิน

(4) ความเชื่อมโยงทางตรงระหว่างกองทุนรวมกับระบบธนาคารพาณิชย์ยังจำกัด ทั้งในด้านเงินฝากของกองทุนรวมในระบบธนาคารพาณิชย์ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 3.4 ของเงินฝากทั้งหมด และด้านเงินลงทุนของธนาคารพาณิชย์ในกองทุนรวมคิดเป็นร้อยละ 0.2 ของสินทรัพย์รวมของระบบธนาคารพาณิชย์ หรือร้อยละ 1.3 ของเงินลงทุนในหลักทรัพย์ทั้งหมดในระบบธนาคารพาณิชย์เท่านั้น (ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2558) และเพื่อป้องกันความเสี่ยงของ บลจ. ที่อาจส่งผลกระทบต่อธนาคารพาณิชย์ที่เป็นบริษัทแม่ นั้น ธปท. ได้ออก

นโยบายการกำกับดูแลบริษัทในเครือต่าง ๆ ในระดับกลุ่มธุรกิจทางการเงิน (Consolidated Supervision) โดยเฉพาะเรื่องการบริหารความเสี่ยงด้านสภาพคล่องสำหรับความเสี่ยงจากการถือครองตราสารทางการเงินประเภทเดียวกัน (Common Asset) ระหว่างกองทุนรวมและธนาคารพาณิชย์ที่อาจทำให้ธนาคารได้รับผลกระทบทางอ้อมหากกองทุนรวมมีความจำเป็นต้องเร่งขายสินทรัพย์อย่างรวดเร็วจนทำให้ราคาสินทรัพย์นั้น ๆ ปรับลดลง พบว่ายังมีความเสี่ยงจำกัดเช่นกัน เนื่องจากธนาคารพาณิชย์ไทยเน้นการให้สินเชื่อ โดยมีเงินลงทุนในหลักทรัพย์ ณ ไตรมาสที่ 3 ปี 2558 เพียงร้อยละ 13.8 ของสินทรัพย์รวมระบบธนาคารพาณิชย์ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นหลักทรัพย์ที่ถือไว้เพื่อเป็นสินทรัพย์สภาพคล่อง ไม่ใช่เพื่อการค้า (Trading Book)

สหกรณ์ออมทรัพย์

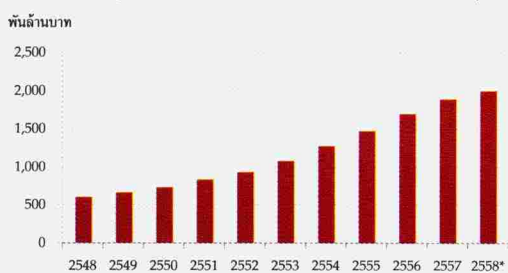
สหกรณ์ออมทรัพย์ของไทยให้บริการทางการเงินขั้นพื้นฐาน กล่าวคือรับฝากเงินและให้สินเชื่อ แต่จำกัดขอบเขตในการให้บริการเฉพาะกลุ่มสมาชิกตามลักษณะร่วมที่กำหนดไว้ อาทิ กลุ่มคนที่ทำงานในหน่วยงานเดียวกัน เพื่อใช้ประโยชน์จากความสัมพันธ์ภายในเครือข่ายสมาชิกและชุมชนแวดล้อมในการติดตามตรวจสอบพฤติกรรมซึ่งกันและกันตามหลักการและปรัชญาของสหกรณ์ออมทรัพย์ที่มุ่งเน้นส่งเสริมการออมและการให้ความช่วยเหลือระหว่างสมาชิก โดยมีใช้ธุรกิจที่มุ่งแสวงหากำไร สหกรณ์จึงมีข้อได้เปรียบในการประเมินสถานะทางการเงินของสมาชิกและสมาชิกก็สามารถเข้าถึงบริการทางการเงินได้สะดวกขึ้น

ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา สหกรณ์ออมทรัพย์ขยายตัวอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง² และเป็นสหกรณ์ที่มีบทบาทสำคัญมากที่สุดเมื่อเทียบกับสหกรณ์ประเภท

² สหกรณ์ออมทรัพย์มีสัดส่วนสินทรัพย์รวมในปี 2557 คิดเป็นกว่าร้อยละ 87 ของสหกรณ์ทุกประเภท

อื่น ๆ อาทิ สหกรณ์เครดิตยูเนียน³ โดยสหกรณ์ออมทรัพย์มีจำนวนเพิ่มขึ้นจาก 1,239 แห่งในปี 2548 เป็น 1,415 แห่งในปี 2558 และมีขนาดสินทรัพย์รวมเพิ่มขึ้นประมาณ 3.5 เท่า จากประมาณ 6 แสนล้านบาท ในปี 2548 เป็นประมาณ 2.0 ล้านล้านบาทในครั้งแรกของปี 2558 หรือมีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยประมาณร้อยละ 13 ต่อปี

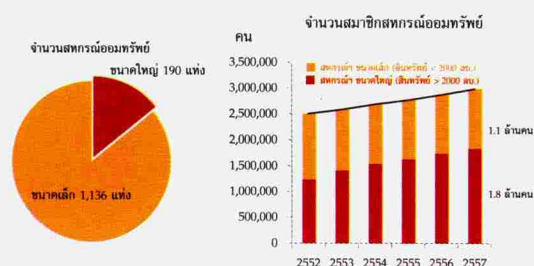
ภาพที่ 3.1.3 มูลค่าสินทรัพย์ของสหกรณ์ออมทรัพย์ตั้งแต่ปี 2548 ถึงปัจจุบัน

หมายเหตุ: *ข้อมูลปี 2558 เป็นข้อมูลเบื้องต้น ณ สิ้นไตรมาส 2 ซึ่งคำนวณจากค่าน้ำหนักโดยนำส่วนของทุน (equity) รวมกับเงินฝากของสมาชิก ขณะที่ส่วนที่เหลือกำหนดให้มีอัตราการเติบโตเท่ากับข้อมูลของปี 2557
ที่มา: กรมตรวจบัญชีสหกรณ์และ ธนาคารแห่งประเทศไทย

สหกรณ์ออมทรัพย์มีขนาดสินทรัพย์รวมคิดเป็นประมาณร้อยละ 15 ต่อ GDP หรือประมาณร้อยละ 5 ของสินทรัพย์รวมของระบบสถาบันการเงิน (ภาพที่ 3.1.3) และมีความสำคัญในมิติทางสังคมจากจำนวนผู้ใช้บริการที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง สะท้อนจากจำนวนสมาชิกที่มีกว่า 3 ล้านคนในปัจจุบัน (ภาพที่ 3.1.4) นอกจากนี้ สินเชื่อของสหกรณ์ออมทรัพย์คิดเป็นประมาณร้อยละ 15 ของสินเชื่อครัวเรือนทั้งหมด โดยเป็นเจ้าของที่สำคัญลำดับที่ 3 ของครัวเรือน รองจากธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินเฉพาะกิจ

ภาพที่ 3.1.4 จำนวนสหกรณ์ออมทรัพย์และจำนวนสมาชิกในปัจจุบัน (ณ ปี 2557)

ที่มา: กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

จากการที่สหกรณ์ออมทรัพย์มีการขยายตัวอย่างรวดเร็วทั้งด้านขนาดสินทรัพย์และจำนวนสมาชิก จึงอาจทำให้มีนัยความเสี่ยงต่อเศรษฐกิจและสังคมในภาพรวมมากขึ้น นอกจากนี้ ในภาวะที่อัตราดอกเบี้ยอยู่ในระดับต่ำต่อเนื่อง สหกรณ์บางส่วนก็มีแรงกดดันให้ต้องแสวงหากำไรเพิ่มขึ้นจึงอาจทำให้มีความเสี่ยงจากการปล่อยสินเชื่อและการลงทุนมากขึ้น ขณะที่สหกรณ์บางส่วนมีฐานเงินฝากและส่วนของทุนจากสมาชิกที่ไม่เพียงพอต่อการปล่อยสินเชื่อให้แก่สมาชิกจึงจำเป็นต้องกู้เงินจากสหกรณ์หรือจากสถาบันการเงินอื่น ซึ่งส่งผลให้ความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งหนึ่งสามารถถูกส่งผ่านไปยังสหกรณ์หรือสถาบันการเงินอื่น ๆ ได้ จึงอาจเป็นปัจจัยที่จะสร้างความเสี่ยงสะสมในระบบการเงินในระยะต่อไป นอกจากนี้ การที่ระบบสหกรณ์มีขนาดใหญ่ขึ้นและจำนวนสมาชิกมากขึ้น การบริหารความเสี่ยง

³ สหกรณ์เครดิตยูเนียนต่างจากสหกรณ์ออมทรัพย์ตรงที่สมาชิกเป็นกลุ่มคนหลากหลายอาชีพที่อาศัยอยู่ในละแวกเดียวกัน

ของสหกรณ์จะต้องพัฒนาให้ดีขึ้นและเป็นมาตรฐานมากขึ้นด้วย

อย่างไรก็ดี จากการประเมินในภาพรวมพบว่า สหกรณ์ออมทรัพย์ยังไม่ส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพระบบการเงินไทยอย่างมีนัยสำคัญในปัจจุบัน เนื่องจาก

(1) สหกรณ์ออมทรัพย์ส่วนใหญ่ยังมีขนาดสินทรัพย์ไม่ใหญ่มาก เฉลี่ยประมาณแห่งละ 280 ล้านบาท และมีสหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีขนาดสินทรัพย์เกิน 2,000 ล้านบาท ประมาณ 190 แห่ง โดยมีสินทรัพย์รวมกันคิดเป็นประมาณร้อยละ 83 ของสินทรัพย์สหกรณ์ออมทรัพย์ทั้งหมด และหากพิจารณาสหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีขนาดใหญ่ที่สุด พบว่ามีสินทรัพย์ประมาณหมื่นล้านบาท ซึ่งมีขนาดเล็กเมื่อเทียบกับธนาคารพาณิชย์

(2) การระดมทุนส่วนใหญ่มาจากสมาชิก ทั้งส่วนทุนของผู้ถือหุ้นและเงินฝากของสมาชิก ขณะที่การกู้ยืมของสหกรณ์ออมทรัพย์จากสถาบันการเงินอื่น ๆ ยังมีน้อย สะท้อนจากอัตราส่วนหนี้สินต่อทุน (Debt/Equity: D/E Ratio) ของสหกรณ์ออมทรัพย์ส่วนใหญ่ต่ำกว่า 2 เท่า

(3) ความเชื่อมโยงระหว่างสหกรณ์ออมทรัพย์กับสถาบันการเงินอื่น และระหว่างสหกรณ์ด้วยกันยังอยู่ในระดับต่ำ แต่มีแนวโน้มสูงขึ้น โดยเมื่อพิจารณาปริมาณธุรกรรมระหว่างสหกรณ์ออมทรัพย์กับระบบธนาคารพาณิชย์ พบว่า สหกรณ์ออมทรัพย์มีเงินฝากที่ธนาคารพาณิชย์และมีสินเชื่อเงินกู้จากธนาคารพาณิชย์คิดเป็นเพียงร้อยละ 0.3 และร้อยละ 1.5 ของสินทรัพย์รวมของระบบธนาคารพาณิชย์ทั้งหมด ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ดี มีข้อสังเกตถึงการพึ่งพาแหล่งเงินทุนจากภายนอกของระบบสหกรณ์ที่เพิ่มขึ้นค่อนข้างรวดเร็วในช่วง 7 ปีที่ผ่านมา สะท้อนจากสัดส่วนของเงินเบิกเกินบัญชีธนาคารและเงินกู้ระยะสั้น และสัดส่วนเจ้าหนี้การค้าและตัวเงินจ่ายที่เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 0.5 และ 6.9 ของมูลค่าหนี้สินและส่วนของทุนรวมของระบบสหกรณ์ในปี 2550 มาเป็นร้อยละ 4.1 และ 12.4 ในปี 2557 ซึ่งสะท้อนความเชื่อมโยง

ภาพที่ 3.1.5 ความเชื่อมโยงระหว่างสหกรณ์ออมทรัพย์กับสถาบันการเงินต่าง ๆ

ปริมาณธุรกรรมระหว่าง ธนาคารพาณิชย์ กับ สถาบันการเงินต่าง ๆ (ณ กันยายน 2558)

	เงินฝากที่ อพ. (% ของสินทรัพย์รวม อพ.)	สินเชื่อจาก อพ. (% ของสินทรัพย์รวม อพ.)
SFIs (ที่รับฝากเงิน)	0.06%	0.60%
กองทุนรวมภายใต้ บลจ.	2.37%	0.15%
ประกันชีวิต	0.34%	0.14%
ระบบสหกรณ์*	0.31%	1.47%
- สหกรณ์ออมทรัพย์**	0.25%	1.46%
กองทุนประกันสังคม	0.16%	-
อื่น ๆ	1.12%	3.20%
รวม	4.35%	5.56%

หมายเหตุ : * ไม่รวมสหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์ทุกประเภท

** สหกรณ์ออมทรัพย์และชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

สินทรัพย์รวมของสหกรณ์ออมทรัพย์***
(ณ ธันวาคม 2557)

% ต่อสินทรัพย์รวม	2550	2557
เงินฝากกับสหกรณ์	3.2%	2.2%
เงินฝากกับสหกรณ์อื่น	0.9%	3.0%
เงินลงทุนระยะสั้น	1.6%	2.2%
เงินลงทุนระยะยาว	7.6%	9.4%
เงินให้กู้ยืมจาก	79.6%	77.7%
เงินให้กู้ยืมจากอื่น	6.0%	4.6%
สินทรัพย์อื่น	1.1%	0.9%

หมายเหตุ : *** ไม่รวมชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์
ที่มา : กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

หนี้สินและส่วนของทุนของสหกรณ์ออมทรัพย์***
(ณ ธันวาคม 2557)

% ต่อสินทรัพย์รวม	2550	2557
รับฝากเงินสมาชิก	27.1%	27.9%
รับฝากเงินจากสหกรณ์อื่น	0.4%	0.9%
เงินเบิกเกินบัญชีธนาคารและเงินกู้ระยะสั้น	0.5%	4.1%
เจ้าหนี้การค้าและตัวเงินจ่าย	6.9%	12.4%
เจ้าหนี้เงินกู้ระยะยาว	5.8%	6.5%
หนี้อื่น ๆ	2.7%	2.2%
ทุนสหกรณ์	56.6%	46.0%

ของระบบสหกรณ์กับระบบสถาบันการเงินอื่น ๆ ที่สูงขึ้น และเป็นประเด็นที่ควรติดตามต่อไป

สำหรับความเชื่อมโยงระหว่างระบบสหกรณ์ ออมทรัพย์ด้วยกันเอง พบว่าการลงทุนในเงินฝากและ ปล่อยกู่ให้สหกรณ์อื่นมีค่อนข้างน้อยเช่นกัน โดยคิดเป็น ร้อยละ 7.6 ของสินทรัพย์รวมของระบบสหกรณ์ และการรับฝาก เงินจากสหกรณ์อื่น⁴ คิดเป็นร้อยละ 0.9 ของหนี้สินและส่วนของทุนรวมของระบบสหกรณ์ (ภาพที่ 3.1.5) ดังนั้น โอกาสที่ความเสี่ยงจากสหกรณ์ออมทรัพย์ แห่งหนึ่งจะก่อให้เกิดความเสี่ยงเชิงระบบจึงยังจำกัด

ในปัจจุบัน การเติบโตของสหกรณ์ออมทรัพย์ยังไม่ส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพระบบการเงินไทยอย่างมีนัยสำคัญ แต่ก็อาจเป็นแหล่งสะสมความเปราะบาง ในอนาคตจากการขยายตัวอย่างรวดเร็วของสินทรัพย์ และจำนวนสมาชิก จึงมีความจำเป็นที่จะต้องส่งเสริม บทบาทของสหกรณ์ออมทรัพย์อย่างยั่งยืนและยกระดับ การบริหารจัดการและการบริหารความเสี่ยงของสหกรณ์ ออมทรัพย์ เพื่อให้สหกรณ์ออมทรัพย์สามารถเอื้อ ประโยชน์ในการเข้าถึงบริการทางการเงิน ควบคู่กับ การดูแลเสถียรภาพระบบการเงิน ที่ผ่านมาหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องได้ตระหนักถึงความสำคัญและมีความพยายาม ที่จะเสริมสร้างความมั่นคงของสหกรณ์ออมทรัพย์ อาทิ (1) การปรับปรุงกรอบการกำกับดูแลระบบสหกรณ์ (2) การพัฒนาการบริหารความเสี่ยงของสหกรณ์ และ การให้ความรู้ด้านการบริหารความเสี่ยงกับผู้บริหารและ กรรมการสหกรณ์ (3) การส่งเสริมธรรมาภิบาลของ ผู้บริหารและกรรมการสหกรณ์ (4) การให้ความรู้ความ เข้าใจแก่สมาชิกเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ในการสอดส่อง ดูแลการบริหารจัดการของสหกรณ์ และ (5) การพัฒนา ข้อมูลทั้งในการติดตามวิเคราะห์ความเชื่อมโยงกับระบบ การเงิน

⁴ ไม่รวมความเชื่อมโยงระหว่างสหกรณ์ออมทรัพย์กับ ชุมชนสหกรณ์ออมทรัพย์

ในช่วงที่ผ่านมา มีการส่งเสริมให้สหกรณ์ ออมทรัพย์เข้าเป็นสมาชิกบริษัทข้อมูลเครดิตแห่งชาติ เพื่อให้สถาบันการเงินและสหกรณ์มีข้อมูลภาระหนี้ของ ลูกหนี้ที่ครบถ้วนมากขึ้น ซึ่งหากสหกรณ์ออมทรัพย์ ส่วนใหญ่สามารถเข้าร่วมเป็นสมาชิก จะช่วยให้การ ประเมินการปล่อยสินเชื่อมีประสิทธิภาพมากขึ้นและ ลดโอกาสของการเกิดปัญหาหนี้สินภาคครัวเรือนที่สูง เกินไป โดยปัจจุบันยังอยู่ในระยะเริ่มต้นโดยมีสหกรณ์ ออมทรัพย์ที่เข้าร่วมแล้ว 2 แห่ง และอยู่ระหว่างเตรียม ระบบเพื่อเข้าร่วมเพิ่มเติมอีก 4 แห่ง และคาดว่าจะมี เพิ่มขึ้นอีกเป็นลำดับเมื่อสหกรณ์แต่ละแห่งเห็นประโยชน์ และมีความพร้อมมากขึ้น โดยเฉพาะในเรื่องระบบงาน เทคโนโลยีสารสนเทศ

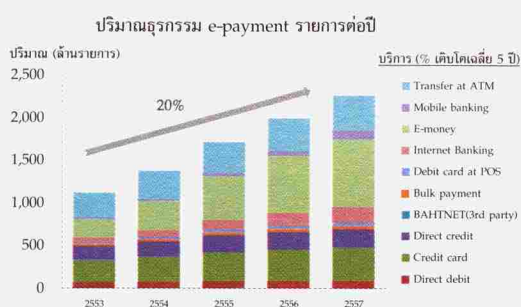
ด้วยบทบาทที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วของสหกรณ์ ออมทรัพย์ จึงจำเป็นที่จะต้องดำเนินการเพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพของกระบวนการกำกับดูแลและเสริมสร้าง ความมั่นคงของสหกรณ์ออมทรัพย์ดังกล่าว และมีการ ติดตามประเมินผลความคืบหน้าอย่างต่อเนื่อง

โดยสรุป Non-banks โดยเฉพาะกองทุนรวม และสหกรณ์ออมทรัพย์มีบทบาทเพิ่มขึ้นในช่วงที่ผ่านมา สะท้อนให้เห็นถึงทางเลือกในการออมการลงทุนที่ หลากหลายมากขึ้น ซึ่งแม้ว่าในปัจจุบันความเสี่ยงของ ผู้ให้บริการเหล่านี้ต่อเสถียรภาพระบบการเงินในภาพรวม ยังจำกัด แต่ด้วยบทบาทที่เพิ่มขึ้นและแนวโน้มการเติบโต ในอนาคต และความเกี่ยวข้องกับประชาชนและครัวเรือน จำนวนมาก ทางกรจึงต้องติดตามพัฒนาการอย่าง ต่อเนื่อง พร้อมทั้งพัฒนาฐานข้อมูลและกรอบการ ประเมินความเสี่ยงในด้านต่าง ๆ เพื่อป้องกันความเสี่ยง ที่อาจเกิดขึ้น และเพื่อให้มั่นใจว่าบทบาทของ Non-banks ที่เพิ่มขึ้นนั้นจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพ ในระบบการเงินและก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้ใช้ บริการอย่างแท้จริง

3.2 พัฒนาการและความเสี่ยงจาก ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีในระบบสถาบัน การเงิน และระบบการชำระเงิน

พัฒนาการของบริการทางการเงินและการชำระ เงินของไทยในปัจจุบันและในระยะต่อไปมีแนวโน้ม มุ่งสู่การให้บริการผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ด้วย เทคโนโลยีสมัยใหม่ที่น่ามาประยุกต์ใช้กับบริการทาง การเงิน หรือที่เรียกว่า Financial Technology (Fintech) ซึ่งเทคโนโลยีดังกล่าวมีทั้งประโยชน์และ ความเสี่ยง จึงจำเป็นต้องมีการเตรียมความพร้อมรองรับ การเปลี่ยนแปลงรูปแบบของธุรกรรมที่สามารถให้บริการ ได้สะดวกแบบทุกที่ ทุกเวลา ทุกอุปกรณ์ (Anywhere Anytime Any Device) ผ่านอินเทอร์เน็ตและอุปกรณ์ เคลื่อนที่ ตลอดจนติดตามป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น จากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี (Cyber Risk) แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นมีปัจจัยสนับสนุนหลาย ประการ ได้แก่ ภาคธุรกิจและประชาชนที่มีความคุ้นเคย กับเทคโนโลยีและมีแนวโน้มใช้บริการทางการเงินผ่าน ช่องทางอิเล็กทรอนิกส์มากขึ้น (ภาพที่ 3.2.1) นโยบาย ของรัฐบาลที่สนับสนุนให้หน่วยงานภาครัฐและภาคธุรกิจ ใช้ประโยชน์จากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ นโยบายของ ธปท. ที่ส่งเสริมและผลักดันการพัฒนา บริการทางการเงินและการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ และโครงสร้างพื้นฐานที่เกี่ยวข้อง และผู้ให้บริการทั้ง ภาคธนาคารและ Non-banks แข่งขันกันพัฒนาการ ให้บริการผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์มากขึ้น

ภาพที่ 3.2.1 ปริมาณธุรกรรม e-payment รายการต่อปี

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

พัฒนาการของบริการทางการเงินและการชำระ เงินจะช่วยตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการ และ สนับสนุนกิจกรรมทางเศรษฐกิจของภาคส่วนต่าง ๆ ได้ ดีขึ้น โดย

ประชาชน สามารถเข้าถึงบริการทางการเงินและ การชำระเงินได้อย่างสะดวก รวดเร็ว ด้วยค่าใช้จ่ายที่ เหมาะสมซึ่งจะช่วยยกระดับวิถีชีวิตให้ดีขึ้น

ภาคธุรกิจ สามารถบริหารจัดการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ครบวงจรในลักษณะ Straight-Through-Processing ตั้งแต่การจัดซื้อ ชำระเงิน และบริหารจัดการการขนส่งสินค้า รวมทั้งมีช่องทางรับชำระเงินที่หลากหลาย อาทิ การรับบัตรและรับชำระเงินทาง Online จะช่วยเปิดตลาดและโอกาสทางธุรกิจให้กว้างไกลขึ้น อีกทั้งจะสามารถนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนธุรกิจให้ตอบสนองต่อลูกค้าได้ดีขึ้น

ภาครัฐ สามารถใช้ช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ให้บริการแก่ภาคธุรกิจและประชาชนเพื่อเพิ่มความสะดวกรวดเร็ว ครบวงจร ทั้งการให้บริการ และการรับชำระค่าบริการเช่นภาษี หรือค่าปรับที่เกี่ยวข้อง รวมถึงช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการเงินภาครัฐผ่านการรับและเบิกจ่ายเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ที่สะดวก รวดเร็ว โปร่งใส และตรวจสอบได้

เมื่อทุกภาคส่วนมีการใช้บริการทางการเงินและการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์มากขึ้น จะช่วยตอบสนองการพัฒนาประเทศในหลายด้าน ทั้งการลดค่าใช้จ่ายทางเศรษฐกิจในการจัดการเงินสดและเช็คของประเทศ การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ตลอดจนทางความสามารถนำข้อมูลที่ถูกจัดเก็บด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ไปใช้ประกอบการกำหนดนโยบายทางเศรษฐกิจและสังคมเพื่อการพัฒนาประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับนโยบายเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy) ของภาครัฐ

ขณะเดียวกัน สิ่งที่ต้องเตรียมตัวอีกด้านหนึ่ง คือความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี (Cyber Risk) ซึ่งเกิดขึ้นได้ในหลายรูปแบบ โดยกรณีทั่วไปความเสียหายหรือผิดพลาดที่เกิดจากผู้ให้บริการและผู้ใช้บริการมักเป็นความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ และความเสี่ยงด้านการชำระดุล (Settlement Risk) ซึ่งสถาบันการเงินและระบบการชำระเงินได้มีการพัฒนาระบบการบริหารความเสี่ยงขึ้นมาเป็นลำดับ

เพื่อป้องกันการเกิดปัญหาเชิงระบบ อย่างไรก็ตาม ในช่วง 1-2 ปีที่ผ่านมาเริ่มเห็นความเสี่ยงที่เพิ่มขึ้นมากในการโจมตีหรือก่ออาชญากรรมที่รู้จักกันในนาม "ภัยคุกคามทางไซเบอร์ (Cyber Attack)" ซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทั้งจำนวนและความซับซ้อน โดยความเป็นไปได้ที่ Cyber Attack ต่อสถาบันการเงินหนึ่งจะยกระดับขึ้นเป็นความเสี่ยงเชิงระบบและก่อให้เกิดความเสียหายต่อผู้ให้บริการเป็นวงกว้างมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามความเชื่อมโยงในระบบการเงิน ดังกรณีตัวอย่างในปี 2556 ธนาคารใหญ่และมีชื่อเสียงแห่งหนึ่งในสหรัฐฯ ถูกแฮกเกอร์ทำการเจาะเข้าระบบและโจรกรรมข้อมูลลูกค้ากว่า 83 ล้านบัญชี และธนาคารในเกาหลีใต้ถูกโจมตีจนระบบ ATM และ Internet/Mobile Banking ใช้บริการไม่ได้หลายชั่วโมง จากแนวโน้มของความเสี่ยงดังกล่าว ที่ประชุม World Economic Forum ปี 2558 จึงได้จัดให้ Cyber Attack เป็นหนึ่งในสิบความเสี่ยงสำคัญของโลก

สำหรับประเทศไทย พบการแจ้งเตือนภัยคุกคามในปี 2557 จำนวน 65 ล้านรายการ (ไม่จำกัดเฉพาะสถาบันการเงิน) เพิ่มขึ้นกว่า 2 เท่าจากปีก่อน โดยรูปแบบภัยคุกคามด้านไอที (IT Security Threat) ที่พบบ่อยได้แก่ (1) การก่อกวนเครือข่าย (DDoS Attack หรือ Distributed Denial of Service Attack) ซึ่งเป็นการระดมเรียกใช้งานพร้อม ๆ กันในช่วงเวลาสั้น ๆ จนทำให้หน้าเว็บไซต์ใช้งานไม่ได้ (2) การปลอมหน้าเว็บไซต์ (Phishing) เป็นการปลอมแปลงหรือเปลี่ยนแปลงข้อมูลบนหน้าเว็บไซต์ขององค์กรต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการเข้าใจผิดหรือเกิดความเสียหายต่อองค์กร และอาจเชื่อมโยงไปสู่การขโมยข้อมูลสำคัญของลูกค้า และ (3) การติดตั้งโปรแกรมประสงค์ร้าย (Malware) เพื่อขโมยข้อมูลและโจรกรรมเงินในบัญชีของลูกค้าธนาคาร ซึ่งมีโอกาสส่งผลเสียหายเป็นวงกว้าง

ดังนั้น เพื่อสนับสนุนประโยชน์และป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นดังกล่าว ธปท. มีแนวทางการดำเนินงาน และการกำกับดูแลผู้ให้บริการทางการเงิน

**และการชำระเงิน ตามแผนพัฒนาระบบสถาบันการเงิน
ระยะที่ 3 และแผนกลยุทธ์ระบบการชำระเงิน** โดย
ส่งเสริมให้ภาครัฐ ภาคธุรกิจ และประชาชนใช้บริการทาง
การเงินและการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ เน้นการ
พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบนิเวศที่เอื้อต่อการ
พัฒนาบริการทางการเงินและการชำระเงินอิเล็กทรอนิกส์
 อีกทั้งสนับสนุนการให้ความรู้และสร้างความมั่นใจให้แก่
ผู้ใช้บริการ ดังนี้

(1) **กำหนดกรอบการดูแล Cyber Security
ของสถาบันการเงิน ทั้งในระดับนโยบาย การบริหาร
ความเสี่ยง และการควบคุม ติดตาม เฝ้าระวังใน
การปฏิบัติงานประจำวันให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล**
โดยกำหนดให้เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการความ
เสี่ยงด้านเทคโนโลยี ภายใต้หลักการแนวการป้องกัน
3 ชั้น (3 Lines of Defense) คือ ชั้นแรก (1st Line)
ตั้งหน่วยงานทำหน้าที่เป็นด่านหน้าในการดูแล Cyber
Risk โดยปฏิบัติงานประจำวันและติดตามตลอด 24
ชั่วโมง ชั้นที่สอง (2nd Line) ด้านการบริหารความเสี่ยง
ให้มีการควบคุมดูแลการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ
ครอบคลุม และรัดกุมเพียงพอ และชั้นที่สาม (3rd Line)
ให้มีหน่วยงานอิสระในการตรวจสอบและทดสอบการเจาะ
ระบบเป็นประจำทุกปี เพื่อให้มั่นใจในความปลอดภัยของ
ระบบจาก Cyber Attack

(2) **ปรับปรุงระเบียบกฎเกณฑ์ที่เอื้อต่อ
การพัฒนาบริการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์** ให้สามารถ
กำกับดูแลผู้ให้บริการในลักษณะที่ยืดหยุ่น ไม่เป็น
อุปสรรค และเอื้อต่อการเกิดนวัตกรรมใหม่ ๆ รวมทั้ง
กำกับดูแลบริการผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์และ
โครงสร้างพื้นฐานที่เกี่ยวข้อง ให้มีเสถียรภาพ มั่นคง
ปลอดภัย ส่งเสริมการแข่งขันและการเชื่อมโยง
(Interoperability) ระหว่างผู้ให้บริการ และมีมาตรการ
คุ้มครองผู้ใช้บริการที่เพียงพอและเหมาะสม

(3) **ผลักดันร่าง พ.ร.บ. ระบบการชำระเงิน (Payment Systems Act)** เพื่อยกระดับระบบการชำระเงินของประเทศให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล เพิ่มประสิทธิภาพการกำกับดูแลระบบการชำระเงิน และให้มีกฎหมายการกำกับดูแลระบบการชำระเงินที่เป็นเอกภาพ และเสริมสร้างศักยภาพการแข่งขันของผู้ให้บริการ

(4) **ประสานความร่วมมือในเชิงรุก (Proactive) กับหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง** ทั้งหน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานกำกับดูแล ตลอดจนผู้ให้บริการทางการเงิน และการชำระเงิน เพื่อให้การพัฒนาบริการและโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ มีความสอดคล้องกัน ใช้ประโยชน์ร่วมกัน ได้ ลดการลงทุนที่ซ้ำซ้อน และมีการกำกับดูแลความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องอย่างเหมาะสม

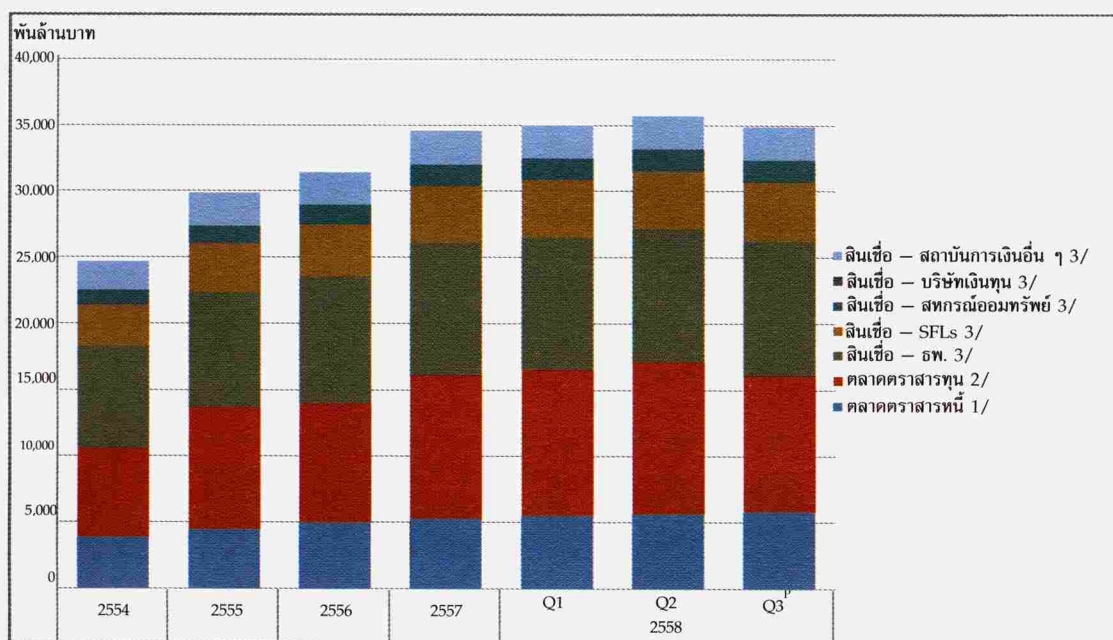
ภายใต้สภาพแวดล้อมทางการเงินที่เทคโนโลยี และเครือข่ายอินเทอร์เน็ตทวีความสำคัญมากขึ้น และกลายเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวัน ความเสี่ยงและภัยคุกคามที่เกิดขึ้นจากความก้าวหน้าดังกล่าวเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงได้ยาก ผู้ให้บริการทางการเงินจึงจำเป็นต้องพัฒนาแนวทางและระบบในการติดตามเฝ้าระวังอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ทันกับภัยคุกคามใหม่ ๆ รวมทั้งควรมีการประสานความร่วมมือระหว่างผู้ให้บริการทางการเงิน ธปท. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ สำนักงานพัฒนาธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ (สพธอ.) เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลและความรู้ การพัฒนาบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญในเชิงลึก การพัฒนาแนวทางป้องกัน การซักซ้อมเตรียมความพร้อมรับมือเมื่อเกิดเหตุการณ์ขึ้น ตลอดจนมีการสร้างระบบกลางเพื่อเป็นแหล่งรวบรวมองค์ความรู้ในระยะยาวอันจะทำให้การรับมือกับ Cyber Attack มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพื่อให้ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีนำมาซึ่งประโยชน์แก่ระบบเศรษฐกิจการเงินอย่างแท้จริง

ภาคผนวก 1 ระบบการเงินไทย

ภาคผนวก 1 ระบบการเงินไทย

1. ระบบการเงินไทย: จำแนกตามการระดมทุน

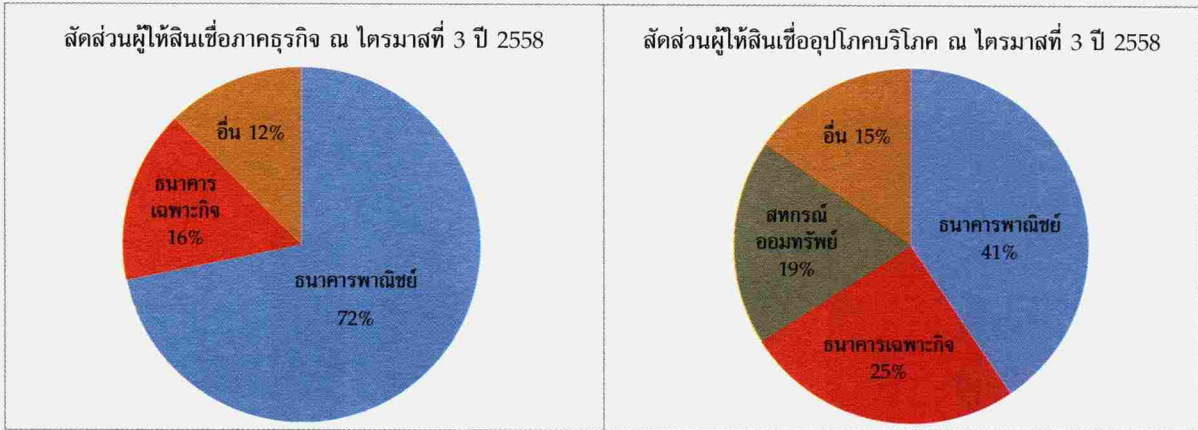
- 1/ มูลค่าตราสารหนี้ตามราคาพาร์ที่ระดมทุนในประเทศไทย ยกเว้น ผู้ออกตราสารที่อยู่ในภาคการเงิน และ Non Residents
- 2/ มูลค่าตราสารหนี้ที่จดทะเบียนในตลาด SET และ mai ยกเว้น ผู้ออกตราสารที่อยู่ในภาคการเงิน
- 3/ สินเชื่อที่ให้แก่มักู้ที่เป็นภาคครัวเรือน ภาคธุรกิจที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน ภาครัฐบาล และสถาบันการเงินอื่น ๆ เช่น บริษัทบัตรเครดิต บริษัทผู้ประกอบการสินเชื่อส่วนบุคคล บริษัทลิสซิ่ง ธุรกิจประกัน บริษัทหลักทรัพย์ และโรงพยาบาล เป็นต้น

2. ระบบสถาบันการเงิน: จำนวนและขนาดสินทรัพย์ของสถาบันการเงินที่สำคัญ

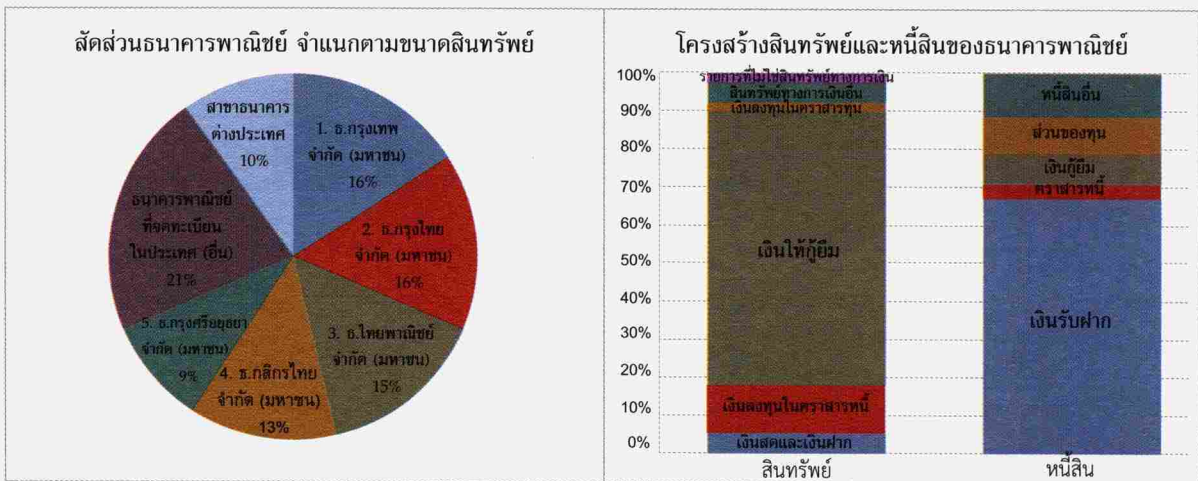
ประเภทสถาบันการเงิน	ไตรมาสที่ 3 ปี 2558 ^{1/}	
	จำนวนแห่ง	สัดส่วนขนาดสินทรัพย์ (%)
สถาบันการเงินที่รับฝากเงิน		
ธนาคารพาณิชย์	30	48.24
ธนาคารเฉพาะกิจ	6	15.19
สหกรณ์ออมทรัพย์ ^{1/}	1,415	6.12
บริษัทเงินทุน	2	0.04
กองทุนรวมตลาดเงิน	41	0.73
สถาบันการเงินที่ไม่รับฝากเงิน		
กองทุนรวม (ไม่รวมกองทุนรวมตลาดเงิน)	1,393	10.11
ธุรกิจประกัน	86	8.02
บริษัทลิสซิ่ง	767	2.01
บัตรเครดิตและสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ (รวมสินเชื่อออนไลน์) ^{2/3/}	32	2.53
กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ	412	2.39
กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ	1	2.09
บริษัทบริหารสินทรัพย์	35	0.76
บริษัทหลักทรัพย์	51	0.88
สหกรณ์การเกษตร	3,610	0.55
โรงพยาบาล	598	0.20
บริษัทตลาดรองสินเชื่อที่อยู่อาศัย (บตท.)	1	0.04
บริษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม (บสย.)	1	0.09

- 1/ ไม่รวมสหกรณ์เครดิตยูเนี่ยน
- 2/ บัตรเครดิตและสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ นับรวมเฉพาะสถาบันการเงินที่เปิดดำเนินธุรกรรมตามใบอนุญาตที่ได้รับจาก ธพท. และสอดคล้องกับนิยามสถาบันการเงินตามมาตรฐานการจัดทำสถิติการเงิน (Monetary and Financial Statistics, 2000)
- 3/ สินเชื่อออนไลน์ผ่าน ธ ณ ไตรมาสที่ 3 ปี 2558 มีผู้เปิดให้บริการ 4 แห่ง

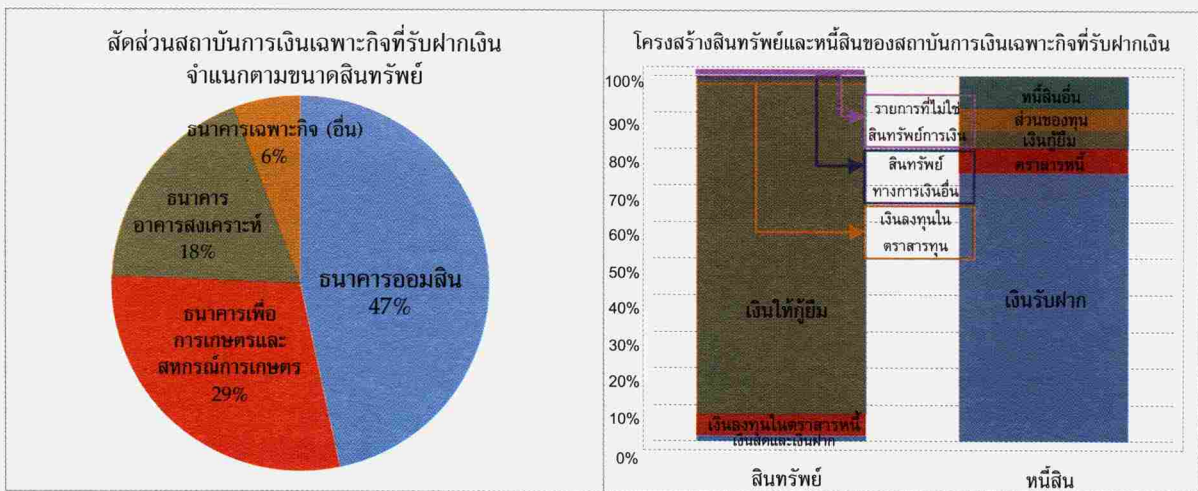
3. ตลาดสินเชื่อ: ธุรกิจและอุปโภคบริโภค

4. โครงสร้างระบบธนาคารพาณิชย์

5. โครงสร้างสถาบันการเงินเฉพาะกิจที่รับฝากเงิน (SFIs)

ตารางเครื่องชี้วัดภาวะและความเสี่ยงต่อเสถียรภาพระบบการเงิน

เครื่องชี้วัด	2554	2555	2556	2557	2558			
					ไตรมาส 1	ไตรมาส 2	ไตรมาส 3	ไตรมาส 4
ภาพรวมระบบการเงินไทย								
GDP at current price (ล้านบาท) ^{1/}	11,300,485	12,354,656	12,910,038	13,148,601	13,227,646	13,290,244	13,368,449	n.a.
โครงสร้างการระดมทุน								
สินเชื่อภาคเอกชนต่อ GDP (เท่า)	1.2	1.3	1.3	1.4	1.4	1.4	1.4	n.a.
มูลค่าตลาดหลักทรัพย์ต่อ GDP (เท่า)	0.6	0.7	0.7	0.8	0.8	0.9	0.8	n.a.
มูลค่าตลาดตราสารหนี้ต่อ GDP (เท่า)	0.3	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	n.a.
1. ภาคสถาบันการเงิน								
1.1 ธนาคารพาณิชย์								
สินทรัพย์รวม (พันล้านบาท)	12,981	14,774	16,182	16,746	16,909	16,963	17,191	n.a.
% yoy	10.5	13.8	9.5	3.5	4.4	4.9	5.4	n.a.
เงินรับฝาก (ไม่รวม Interbank)	7,865	10,000	10,930	11,693	11,847	11,760	11,770	n.a.
% yoy	6.8	27.1	9.3	7.0	6.8	7.0	5.4	n.a.
สินเชื่อ (ไม่รวม Interbank)	8,476	9,637	10,701	11,240	11,255	11,408	11,505	n.a.
% yoy	15.1	13.7	11.0	5.0	4.3	4.6	5.3	n.a.
สินเชื่อธุรกิจ	6,080	6,723	7,450	7,748	7,730	7,840	7,881	n.a.
% yoy	14.8	10.6	10.2	4.00	2.9	3.2	4.3	n.a.
- ขนาดกลางและเล็ก (SMEs)	14.4	14.1	15.1	3.4	4.4	5.2	4.9	n.a.
- ขนาดใหญ่	15.1	7.0	6.3	4.8	1.1	0.7	3.7	n.a.
สินเชื่ออุปโภคบริโภค	2,396	2,914	3,251	3,493	3,525	3,568	3,624	n.a.
% yoy	15.8	21.6	12.9	7.4	7.6	7.8	7.5	n.a.
- เพื่อที่อยู่อาศัย	10.1	11.7	12.5	12.1	11.6	11.6	10.7	n.a.
- รถยนต์	21.8	39.0	8.4	-3.4	-4.0	-3.7	-2.7	n.a.
- บัตรเครดิตและส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ	15.0	20.3	14.6	5.0	6.4	5.4	4.2	n.a.
- สินเชื่ออุปโภคบริโภคอื่น	28.3	27.1	21.5	14.1	16.0	17.3	16.3	n.a.
สภาพคล่อง								
เงินให้สินเชื่อต่อเงินรับฝาก (%)	107.8	96.4	97.9	96.1	95.0	97.0	97.8	n.a.
เงินให้สินเชื่อต่อเงินรับฝากและตัวแลกเปลี่ยน (%)	89.9	93.1	96.6	95.7	94.5	96.5	97.3	n.a.
คุณภาพของสินทรัพย์								
NPL Ratio (%)	2.7	2.3	2.2	2.2	2.3	2.4	2.8	n.a.
SM Ratio (%)	2.3	2.2	2.4	2.6	2.8	2.7	2.4	n.a.
สำรองที่มีสำหรับสินเชื่อ/สำรองเพียงกัน (%)	146.7	157.2	168.3	169.4	165.9	165.1	153.9	n.a.
สำรองที่มีสำหรับสินเชื่อ/ NPL (%)	112.6	132.8	143.7	142.8	135.2	135.7	123.0	n.a.
ความสามารถในการทำกำไร								
กำไรจากการดำเนินงาน (พันล้านบาท)	255	288	338	345	87	95	108	n.a.
กำไรสุทธิ (พันล้านบาท)	144	174	204	214	50	53	50	n.a.
กำไรสุทธิต่อสินทรัพย์สุทธิเฉลี่ยต่อปี (ROA)	1.1	1.2	1.3	1.3	1.2	1.3	1.2	n.a.
Net Interest Margin (%)	2.5	2.5	2.6	2.6	2.5	2.5	2.5	n.a.
ความเพียงพอของเงินกองทุน								
เงินกองทุนทั้งสิ้นต่อสินทรัพย์เสี่ยง (%)	15.2	16.3	15.7	16.8	16.6	16.8	17.3	n.a.
Tier 1 Ratio (%)	11.8	11.8	12.6	13.7	13.7	14.0	14.4	n.a.
Common Equity Tier 1 (%)	-	-	12.4	13.6	13.6	13.9	14.3	n.a.
อัตราดอกเบี้ย								
อัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของลูกค้านายใหญ่ขั้นต้น (MLR)	7.7	7.6	7.6	7.5	7.4	7.4	7.4	7.4
อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 12 เดือน	2.8	2.5	2.4	2.1	1.9	1.7	1.6	1.5

หมายเหตุ: ^{1/} Nominal GDP โดยข้อมูลรายไตรมาส คำนวณจากผลรวมเคลื่อนที่ 4 ไตรมาสย้อนหลัง

ตารางเครื่องชี้วัดภาวะและความเสี่ยงต่อเสถียรภาพระบบการเงิน (ต่อ)

เครื่องชี้วัด	2554	2555	2556	2557	2558			
					ไตรมาส 1	ไตรมาส 2	ไตรมาส 3	ไตรมาส 4
1.2 สถาบันการเงินเฉพาะกิจ^{2/}								
สินทรัพย์รวม (พันล้านบาท)	3,772	4,140	4,492	4,678	4,852	4,851	4,817	n.a.
% yoy	16.3	9.8	8.5	4.1	6.0	3.1	3.5	n.a.
เงินรับฝาก (ไม่รวม Interbank)	3,071	3,348	3,692	3,867	3,998	4,030	4,004	n.a.
% yoy	21.6	9.0	10.3	4.8	5.3	4.2	4.7	n.a.
สินเชื่อ (ไม่รวม Interbank)	3,065	3,405	3,523	3,717	3,758	3,768	3,845	n.a.
% yoy	20.3	11.1	3.5	5.6	6.0	5.5	5.4	n.a.
คุณภาพของสินทรัพย์								
NPL Ratio (%)	4.7	4.4	4.9	5.1	4.9	5.1	5.6	n.a.
SM Ratio (%)	2.4	1.9	2.3	3.2	2.8	3.6	3.2	n.a.
ความสามารถในการทำกำไร								
กำไรจากการดำเนินงาน (พันล้านบาท)	66	67	74	76	24	23	24	n.a.
กำไรสุทธิ (พันล้านบาท)	36	20	44	34	4	10	13	n.a.
กำไรสุทธิต่อสินทรัพย์สุทธิเฉลี่ยต่อปี (ROA)	1.0	0.5	1.0	0.7	0.3	0.9	1.1	n.a.
Net Interest Margin (%)	3.1	2.9	2.8	2.8	3.1	2.7	3.0	n.a.
ความเพียงพอของเงินกองทุน								
เงินกองทุนทั้งสิ้นต่อสินทรัพย์เสี่ยง (%)	10.9	9.5	11.3	10.8	11.4	11.4	11.9	n.a.
2. ภาคตลาดการเงิน								
ตลาดพันธบัตรรัฐบาล								
ส่วนค่าอัตราผลตอบแทนพันธบัตรระยะสั้น (2 ปี)								
และระยะยาว (10 ปี)	0.2	0.6	1.4	0.7	0.9	1.5	1.5	1.1
Non-Resident holdings (%)	7.4	10.6	10.3	10.0	9.6	8.8	8.1	n.a.
ตลาดหลักทรัพย์ SET + m.a.i								
SET Index (End of period)	1,025.3	1,391.9	1,298.7	1,497.7	1,505.9	1,504.6	1,349.0	1,288.0
SET Actual volatility (%)	21.0	12.2	19.7	11.9	12.4	11.4	16.5	13.7
SET Price to Earnings Ratio (เท่า)	12.1	18.3	14.6	17.8	20.9	20.1	17.8	22.6
mai Index (End of period)	264.2	415.7	356.8	700.05	671.1	656.8	573.7	522.6
mai Actual volatility (%)	17.8	13.1	26.4	18.3	19.9	18.2	26.3	16.9
mai Price to Earnings Ratio (เท่า)	16.4	22.8	28.3	69.6	71.8	62.8	56.4	52.9
ตลาดอัตราแลกเปลี่ยน								
อัตราแลกเปลี่ยน (End of period) (บาท: ดอลลาร์ สรอ.)								
	31.6	30.6	32.9	32.9	32.5	33.8	36.3	36.0
Actual volatility (%annualized)	4.8	4.6	5.9	4.0	3.6	5.4	5.2	6.1
ดัชนีค่าเงินบาท (NEER)	100.2	100.0	107.0	104.3	111.6	109.9	106.6	105.9
ดัชนีค่าเงินบาทที่แท้จริง (REER)	99.7	100.0	106.5	103.1	108.0	106.0	102.4	101.5
3. ภาคต่างประเทศ								
Current account ต่อ GDP ^{3/}	2.9	-0.4	-0.9	3.3	8.0	6.3	6.8	n.a.
หนี้ต่างประเทศต่อ GDP ^{4/}	31.1	35.3	35.8	34.5	33.7	33.3	42.7	n.a.
หนี้ต่างประเทศ (ล้านดอลลาร์ สรอ.)	104,334	130,747	141,933	140,698	138,016	136,779	133,745	n.a.
ระยะสั้น (%)	45.3	44.5	43.6	40.2	38.7	40.2	40.3	n.a.
ระยะยาว (%)	54.7	55.5	56.4	59.8	61.3	59.8	59.7	n.a.
เงินสำรองระหว่างประเทศ								
เงินสำรองสุทธิ (Net reserves) (ล้านดอลลาร์ สรอ.)	206,378	205,800	190,207	180,238	175,879	178,654	168,823	n.a.
เงินสำรองต่อหนี้ต่างประเทศระยะสั้น (เท่า)	3.7	3.1	2.7	2.8	2.9	2.9	2.9	n.a.

หมายเหตุ:

^{2/} ประกอบด้วย อ.ออมสิน อ.เพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร อ.อาคารสงเคราะห์ อ.อิสลามแห่งประเทศไทย อ.พัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย อ.เพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย บริษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม บริษัทตลาดรองสินเชื่อที่อยู่อาศัย

^{3/} คำนวณจากสัดส่วนคูลับัญชีเดินสะพัดต่อ Nominal GDP ณ ไตรมาสเดียวกัน

^{4/} คำนวณจากสัดส่วนหนี้ต่างประเทศต่อค่าเฉลี่ย 3 ปีของ Nominal GDP

ตารางเครื่องชี้วัดภาวะและความเสี่ยงต่อเสถียรภาพระบบการเงิน (ต่อ)

เครื่องชี้วัด	2554	2555	2556	2557	2558			
					ไตรมาส 1	ไตรมาส 2	ไตรมาส 3	ไตรมาส 4
เงินทุนเคลื่อนย้าย								
Net Capital Flow (Million USD)	-8,269	12,790	-2,488	-16,489	-2,015	-1,787	-7,212	n.a.
Direct Investment (flow)								
Thailand Direct Investment abroad	-7,176	-14,261	-12,276	-7,866	-2,506	-1,021	-1,186	n.a.
Foreign Direct Investment in Thailand	2,474	12,899	14,416	12,826	4,731	4,704	302	n.a.
Portfolio Investment (flow)								
Thailand Portfolio Investment abroad	2,260	-6,960	-3,399	-7,392	-366	-2,533	156	n.a.
Foreign Portfolio Investment in Thailand	3,903	10,358	-1,368	-4,695	-2,715	-2,803	-1,290	n.a.
4. ภาคครัวเรือน								
หนี้ครัวเรือนต่อ GDP (%)	66.2	71.5	76.3	79.8	80.0	80.7	81.1	n.a.
อัตราการขยายตัวของหนี้ครัวเรือน (%)	16.8	18.0	11.5	6.6	6.4	6.2	5.5	n.a.
สัดส่วนสินทรัพย์ทางการเงินต่อหนี้สิน (เท่า)	2.4	2.5	2.4	2.5	2.6	2.5	n.a.	n.a.
สัดส่วนสินเชื่ออุปโภคบริโภคค้างชำระเกิน 1 เดือน ของระบบ								
ธนาคารพาณิชย์ (NPL and SM ratio) (%) :								
สินเชื่อที่อยู่อาศัย	4.0	3.7	3.9	3.8	4.1	4.0	4.4	n.a.
สินเชื่อรถยนต์	9.2	7.4	9.8	10.8	10.9	11.1	11.2	n.a.
สินเชื่อบัตรเครดิตและส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ	4.5	4.7	6.0	6.8	7.5	7.9	7.9	n.a.
สินเชื่ออุปโภคบริโภคอื่น	3.0	2.8	3.7	4.0	4.4	4.3	4.6	n.a.
5. ภาคธุรกิจ								
หนี้ภาคธุรกิจต่อ GDP	74.7	74.4	75.5	77.5	78.1	78.7	n.a.	n.a.
สัดส่วนสินเชื่อเพื่อธุรกิจค้างชำระเกิน 1 เดือน ของระบบ								
ธนาคารพาณิชย์ (NPL and SM ratio) (%) :								
สินเชื่อธุรกิจขนาดกลางและเล็ก	6.4	5.7	5.5	5.5	5.8	5.8	5.9	n.a.
สินเชื่อธุรกิจขนาดใหญ่	3.7	3.2	3.0	3.3	3.7	3.7	3.6	n.a.
ผลกระทบต่อของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ที่								
อัตรากำไรสุทธิต่อรายได้ทั้งหมด (%)	2.6	5.5	5.0	4.4	5.0	4.8	4.7	n.a.
อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน	0.8	0.8	0.8	0.8	0.7	0.7	0.8	n.a.
อัตราส่วนกำไรต่อการกระจายเงิน (เท่า)	6.2	7.1	6.8	5.6	5.3	5.2	5.0	n.a.
อัตราส่วนสภาพคล่องหมุนเวียน (เท่า)	1.5	1.5	1.5	1.6	1.7	1.6	1.6	n.a.
6. ภาคอสังหาริมทรัพย์								
จำนวนที่อยู่อาศัยที่ได้รับอนุมัติสินเชื่อจากธนาคารพาณิชย์ใน								
บ้านเดี่ยวและบ้านแฝด	17,329	22,949	18,353	15,694	3,001	3,383	3,115	1,928
ทาวน์เฮ้าส์และอาคารพาณิชย์	20,577	26,277	25,261	21,764	4,212	4,987	4,812	3,089
อาคารชุด	20,478	26,477	28,087	25,381	4,351	6,569	7,843	4,893
จำนวนที่อยู่อาศัยเปิดขายใหม่ในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล								
บ้านเดี่ยวและบ้านแฝด	19,104	15,100	17,226	18,933	3,231	2,045	6,694	3,676
ทาวน์เฮ้าส์และอาคารพาณิชย์	22,343	24,390	30,074	26,980	5,172	5,866	5,014	5,894
อาคารชุด	40,134	62,548	84,250	65,298	13,788	19,766	10,575	14,326
ดัชนีราคาที่อยู่อาศัย (Jan 2553/2010= 100)								
ดัชนีราคาบ้านเดี่ยว พร้อมที่ดิน	103.8	105.0	110.8	116.2	118.6	117.6	121.2	n.a.
ดัชนีราคาทาวน์เฮ้าส์ พร้อมที่ดิน	109.6	112.8	121.2	130.1	135.7	138.0	141.8	n.a.
ดัชนีราคาอาคารชุด	107.2	113.3	119.4	130.1	137.3	138.6	144.6	n.a.
ดัชนีราคาที่ดิน	110.0	114.7	125.0	136.2	147.5	147.6	153.2	n.a.
7. ภาคการคลัง								
สัดส่วนหนี้สาธารณะต่อ GDP (%)	40.8	43.7	45.7	46.3	43.3	42.8	43.0	n.a.

เพื่อความเป็นอยู่ที่ดี
อย่างยั่งยืนของไทย

ธนาคารแห่งประเทศไทย

273 ถนนสามเสน แขวงวัดสามพระยา เขตพระนคร กรุงเทพฯ 10200

www.bot.or.th